

KUNGL. HOVSTATERNA
VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2013

Kungafamiljen vid Nationaldagsmottagning på Kungl. Slottet.

8-II
40 år på tronen – 40 år för Sverige

16-19
Statsbesök och officiella besök

20
Ungt ledarskap

2I
Global Child Forum

26-27
H.M. Drottningen 70 år

34-35
Kungligt bröllop

Innehåll

Året i korthet	3
Kungliga symboler	4
Riksmarskalken har ordet	6
40 år på tronen – 40 år för Sverige	8
HOVSTATEN	
Hovmarskalksämberet	12
<i>H.M. Konungens hovstat och kansli</i>	
H.M. Konungen	13
Medaljföräningar	22
<i>H.M. Drottningens hovstat</i>	
H.M. Drottningen	24
<i>H.K.H. Kronprinsessans hovstat</i>	
H.K.H. Kronprinsessan Victoria	28
H.K.H. Prins Daniel	30
<i>H.M. Konungens hovstat och kansli</i>	
H.K.H. Prins Carl Philip	32
H.K.H. Prinsessan Madeleine	33
H.M. Konungens hovstall	36
Hushållet	38
Ceremonistaten	39
Utdrag ur Kungafamiljens officiella program 2013	40
Riksmarskalksämberet	52
Informationsavdelningen	55
H.M. Konungens stab och adjutanter	55
SLOTSSTATEN	
Kungl. Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket	56
Visningsverksamheten	60
Ståthållarämbetet	62
KUNGL. DJURGÅRDENS FÖRVALTNING	
Verksamhet	68
KUNGL. HOVSTATERNA	
Kungl. Hovstaterna i korthet	70
Intäcks- och kostnadsfördelning	72
HOVSTATENS ÅRSREDOVISNING 2013	
Inledning och bakgrund	74
Bokslut och revisionsberättelse	74
SLOTSSTATENS ÅRSREDOVISNING 2013	
Inledning	80
KUNGL. DJURGÅRDENS ÅRSREDOVISNING 2013	
Förvaltningsberättelse	86
Bokslut och revisionsberättelse	87
Organisation	90
Kunglig ordlista	91

Året i korthet

Konstitutionella, statsceremoniella och officiella uppgifter

- Kungen öppnade riksmötet, höll utrikesnämnd och konseljer. 38 ambassadörer togs emot vid högtidliga audienser.
- Tre statsbesök, varav två inkommande från Turkiet respektive Portugal, ett utgående till Kroatien. Officiella besök av president Barack Obama och Nederländernas kungapar samt officiella besök till USA och Norge.
- Ett stort antal företräden för internationella ledare.
- En ny form av representationsmiddag, Sverigemiddag, kompletterar de traditionella representationsmiddagarna. Statsrådsluncher och middag för nobelpristagarna.

Många kungliga högtider

- Kungens 40-årsjubileum som statschef uppmärksammades på flera sätt. 21 länsbesök, Sverigemiddag, utställning och mottagning i Rikssalen, uppvaktningar från riksdag och regering. Särskilda hyllningar för Kungens engagemang för natur och miljö samt för svenskt näringsliv. Kungen bjöd in till dans på Inre borggården.
- Stiftelsen "Care about the Children" uppskattad födelsedagsgåva i samband med Drottningens 70-årsdag.
- Bröllop mellan Prinsessan Madeleine och herr Christopher O'Neill med statsceremoniell inramning.
- Prinsessan Lilian avled den 10 mars. Högtidlig begravning i Slottskyrkan.

Bred programverksamhet

- Kungafamiljen genomförde ett stort antal resor och besök i Sverige och utomlands.
- Royal Technology Mission genomfördes i Brasilien med en stor näringslivsdelegation. Årets Royal Colloquium med klimat- och miljötema genomfördes i Abisko och Kiruna.
- Drottningen djupt engagerad kring barns rättigheter och sociala frågor i Sverige och internationellt.
- Kronprinsessan fördjupade sitt engagemang kring frågor om miljö, ekologi och hållbarhet samt förnyelsebar energi, bland annat genom ett omfattande besöksprogram.
- Prins Daniels program omfattar många initiativ och engagemang kring näringsliv, hälsa och idrott. Prins Daniel Fellowship och entreprenörsprogram ett nytt initiativ i samarbete med IVA för att stimulera unga att bli entreprenörer.

Fler möjligheter att möta kungligt kulturarv

- Dramatiserade visningar i slottsmiljöer lockar många besökare, inte minst barnfamiljer.
- Återförvärv av en unik 1700-talssekretär som tillhört Sofia Magdalena.
- Ulriksdals slott och park utvecklas som populärt besöksmål.
- Fasadenoveringen av Hovmarskalksflygeln vid Kungl. Slottet färdig och nästa etapp inledd.
- Kungen invigde besökscentrum "Visit Djurgården".

Kungliga symboler

Kronan, spiran, äpplet och riksnyckeln, de svenska riksregalierna, symboliserar kungarikets traditioner. Regalierna markerar kunglig värdighet vid stora kungliga ceremonier som trontillträden, dop, vigslar och begravningar. Kronan är tecken på konunglig ära och värdighet. Spiran står för kungens världsliga makt och riksäpplet

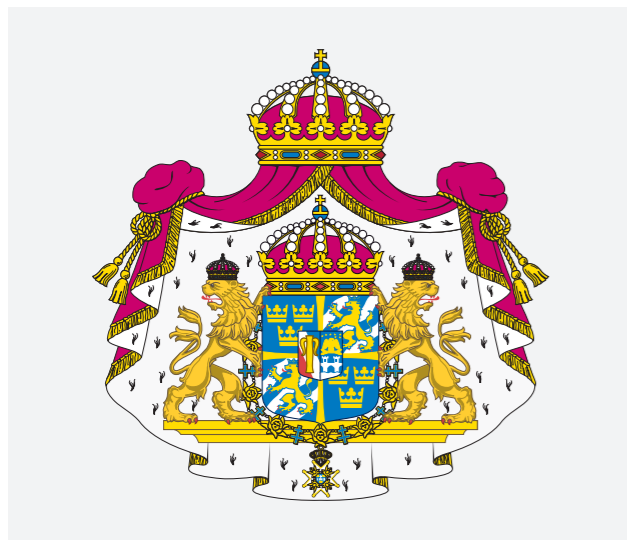
visar att Gud insatt honom som sin befullmäktigande regent över ett stort och kristet rike. Nyckeln betecknar konungens makt att utestänga det onda, innesluta det goda och öppna för nödställda. Svärdet slutligen syftar på kungens plikt att frimodigt och manligt beskydda det goda och straffa det onda.

Riksregalierna - nyckeln, spiran, svärdet, kronan och äpplet.

Stora riksvapnet

Det stora riksvapnet är alltid krönt och har i mitten en "hjärtsköld" med den regerande dynastins vapen. Riksvapnet har haft detta utseende ända sedan det skapades av kung Karl Knutsson Bonde på 1440-talet. Sedan 1818 visar hjärtskölden ätten Bernadottes vapen.

Lilla riksvapnet

Det lilla riksvapnet är mycket flitigt använt inom statsförvaltningen, medan det stora riksvapnet främst brukas av Monarken och dennes familj, riksdag och regering samt utrikesförvaltningen.

Riksmarskalken har ordet

Riksmarskalk Svante Lindqvist.

”Kungen är en symbol för landet. En samlande gestalt som står över partipolitik och särintressen. I en värld av förändring står Kungen för kontinuitet – en länk till vår historia. Men som sådan har han också under 40 år arbetat i Nu och för Framtiden. Medveten om länkarna bakåt i historien har Kungen blickat framåt. Och fortsätter så alltiämt. För Sverige – i tiden.”

Så formulerades statschefens roll i utställningen ”40 år på tronen – 40 år för Sverige” som under året visades i Rikssalen på Stockholms slott. Den invigdes den 13 september av Prinsessan Christina, Fru Magnuson. Utställningen var juvelen i kronan under detta jubileumsår, och den kom att ses av nära hundra tusen besökare. Uppmärksammandet av H.M. Konungens fyrtio år på tronen kom också att präglade årets verksamhet vid Kungliga hovstaterna.

Jubileumsåret inleddes den 1 februari med Sverigemiddagen; en ny form för en av de årligt återkommande representationsmiddagarna. Inbjudna var cirka 200 representanter för svenskt samhällsliv från samtliga tjugoen län tillsammans med alla landshövdingar.

Under märkesåret besökte Kungaparet också alla län i landet. Resorna började i mars, och de avslutades i september i Jämtland; under Konungens kronprinstid hans eget hertigdöme. Besöken, som hade planerats med stor entusiasm av respektive landshövding och länsstyrelse, tilldrog sig ett mycket stort intresse. Tusentals människor mötte upp runt om i landet för att lyssna när Kungen höll tal.

Märkesåret kulminerade i början av hösten. Den 14 september inbjöd regeringen till middag i Nordiska museet, och på kvällen arrangerade riksdagen en Jubileumskoncert i Stockholms Konserthus.

Dagen därpå hölls ”Te Deum” i Slottskyrkan, och på eftermiddagen hade Stockholm stad inbjudit alla stockholmare och besökare att fira Kungens fyrtio år på tronen. Tiotusentals människor flanerade till Kungl. Slottet från Gustaf Adolfs torg längs Norrbrö till Slottskajen; som var fyllda med musik och underhållning. H.M. Konungen slog själv upp portarna vid Lejonbacken och bjöd in alla till dans på Inre borggården. – Sverige har kommit en lång väg på hundra år; från Borggårdskris till Borggårdsdans.

Den 19 september hölls en officiell mottagning i Rikssalen – på samma dag och i samma sal där Kungen hade hållit sitt trontal år 1973. Inbjudna gäster var representanter från riksdag och regering, kommuner och landsting, näringsliv och organisationer, de Kungl. Akademierna samt de statsministrar och talmän som varit verksamma under Kungens fyrtio år som statschef. Såväl Kronprinsessan som Kungen höll tal, och i sitt tal sa Kungen bland annat:

”När jag nu står inför er igen – i Rikssalen på dagen 40 år senare – känner jag samma stora engagemang för min uppgift som jag gjorde då. Därtill har jag nu 40 års erfarenhet och en fördjupad kunskap om både vårt land och vår omvärld. Inte minst har jag en ännu starkare tro på den framåtanda och alla de goda krafter som verkar för en fortsatt gynnsam utveckling av Sverige.”

Förutom alla officiella uppgifter i sin roll som statschef och som en samlande symbol för landet har H.M. Konungens verksamhet präglats av två profilområden; båda av stort personligt intresse.

Det är dels forskning och näringslivsutveckling, dels natur och miljö. Kungens insatser inom dessa områden lyftes också fram under året.

Först ut var Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) som i samband med sin högtidssammankomst den 25 oktober uppmärksammade Kungens insatser för svenskt näringsliv; bland annat hur Kungen genom sitt entusiastiska deltagande i Royal Technology Mission hjälpt till att öppna dörrar och skapa nya nätverk för svensk exportindustri runt om i världen. Hyllningen avslutades med att IVA, Svenskt Näringsliv och Business Sweden gemensamt tilldelade Kungen en hedersmedalj för ”40 år i forskningens och näringslivets tjänst”.

Kungens intresse för natur och miljö går tillbaka längre bak i tiden är fyrtio år. Det uppmärksammades den 23 november genom en unik föreställning på Kungliga Dramatiska Teatern, ”För miljön i Tiden”. På stora scenen uppfördes en tidsresa genom fyrtio år där skådespelare, experter och makthavare möttes i en dialog om vår framtid. Föreställningen var ett samarbete mellan Dramaten, Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, Stockholm Environment Institute, Stockholm International Water Institute, Stockholm Resilience Centre och Världsnaturfonden WWF.

Men året bjöd på andra stora händelser utöver Kungens fyrtioårsjubileum. En sådan var firandet av Hennes Majestät Drottningens 70-års dag. Under födelsedagsveckan hölls bland annat en officiell mottagning på Kungl. Slottet för det officiella Sverige där regering, riksdag, de Kungliga Akademierna, myndigheter och organisationer (bland andra World Childhood Foundation och Mentor Foundation) bringade Drottningen sin hyllning. Den 19 december hölls en jubileumsgala på Oscarsteatern i Stockholm där ett stort antal välkända artister uppträdde. Under hyllningsföreställningen överlämnades en ny stiftelse för utsatta barn till Drottningen: Stiftelsen ”Care About The Children” med ett startkapital på mer än 50 miljoner kronor. Jubileumsgalan spelades in av Sveriges Television och sändes på Drottningens födelsedag, den 23 december; ett program som sågs av cirka 1,5 miljoner människor.

En annan stor händelse under året var vigseln mellan Prinsessan Madeleine och herr Christopher O’Neill vilken ägde rum den 8 juni i Slottskyrkan på Kungliga slottet i Stockholm. Efter salut från Skeppsholmen och kortage med häst och vagn färdades brudparet och gästerna i båt från Riddarholmskajen till Drottningholms slott för en privat middag. Tusentals vinkande människor kantade stränderna denna vackra försommarskväll.

Året bjöd dock inte bara på glädje utan också sorg. Den 10 mars avled H.K.H. Prinsessan Lilian vid 97 års ålder. Begravningen hölls i Slottskyrkan den 16 mars, och den folkära prinsessan jordfästes på Kungliga begravningsplatsen på Haga. Efter sin makes, prins Bertils, bortgång övertog prinsessan många av prinsens hedersuppdrag inom idrottsvärlden, och hon stöttade aktivt bland annat SOS barnbyar.

Frånsett alla dessa märkeshändelser under året – uppmärksammandet av Kungens fyrtio år på tronen, Drottningens födelsedag, Prinsessan Madeleines bröllop och prinsessan Lilians begravning – var det ”business as usual” vid Kungliga hovstaterna: statsbesök, officiella besök, audienser för utländska beskickningschefer, diplomatmottagningar, företräden, samt resor och besök runt om i landet och utomlands för Kungafamiljen, med mera, med mera. Om allt detta berättas vidare i denna verksamhetsberättelse.

Även i år har samarbetet med regeringen i en rad frågor som rör statschefens ansvar och uppgifter varit gott. Detta år har samarbetet även innefattat en överenskommelse om ökad insyn i hovstatens ekonomi. Denna överenskommelse presenteras närmare längre fram i verksamhetsberättelsen.

* * *

I utställningen i Rikssalen visades ett par historiska symboler. Bland annat Drottning Kristinas silvertron från kröningen 1650, samt Oscar II:s kröningmantel i purpurrod sammet från 1873. Symboler som dessa utgör länkar till det förgångna. Men en ”länk” behöver inte vara något som fjättrar; inte något som låser fast oss vid äldre tiders värderingar och samhällsskick. Nej, de är synbara kopplingar till det förgångna, symboler som gör vår egen samtidshistoria – vår egen tid – begriplig. Vårt Nu får sin plats i ett sammanhang. Ja, för att veta vilken riktning man skall välja, måste man ju först veta Var man är och Varifrån man har kommit. Man måste vara ”i tiden”.

Stockholms slott den 30 april 2014

Svante Lindqvist

Svante Lindqvist
Riksmarskalk, professor

40 år på tronen – 40 år för Sverige

”Konungen eller drottning som enligt successionsordningen innehar Sveriges tron är rikets statschef”.

Regeringsformen I Kap 5 §

Sveriges monarki är unik och har en tusenårig tradition som utgör en viktig länk mellan historien, nutiden och framtiden. Som neutral och opolitisk statschef bidrar Kungen och monarkin till kontinuitet i en föränderlig värld. Med valspråket **För Sverige – I tiden**, följer Kungen aktivt och engagerat aktuella skeenden och händelser; i och utanför Sverige. Kungens trontillträde skedde vid en högtidlig ceremoni i Rikssalen den 19 september 1973. Sedan dess har Kungen alltid satt sina konstitutionella plikter som statschef i första rummet.

I regeringsformen sägs att Kungen skall vara ordförande vid informations- och regeringsskifteskonseljer, liksom vid sammanträden med utrikesnämnden. Kungen ska också öppna riksmötet. Under sina 40 år som Sveriges statschef har Kungen verkat tillsammans med olika talmän, statsministrar och statsråd.

Sveriges talmän och statsministrar 1973–2013

ÅR	TALMÄN	ÅR	STATSMINISTRAR
1973–1979	Henry Allard	1973–1976	Olof Palme
1979–1988	Ingemund Bengtsson	1976–1978	Torbjörn Fälldin
1988–1991	Thage G. Peterson	1978–1979	Ola Ullsten
1991–1994	Ingegerd Troedsson	1979–1982	Torbjörn Fälldin
1994–2002	Birgitta Dahl	1982–1986	Olof Palme
2002–2006	Björn von Sydow	1986–1991	Ingvar Carlsson
2006–	Per Westerberg	1991–1994	Carl Bildt
		1994–1996	Ingvar Carlsson
		1996–2006	Göran Persson
		2006–	Fredrik Reinfeldt

133 statsbesök för Sverige under 40 år

Till Kungens konstitutionella uppgifter hör att avlägga och ta emot statsbesök. I sin roll som statschef har Kungen och Kungaparet genomfört 133 statsbesök, varav 58 inkommande och 75 utgående. Statsbesöken har en central uppgift för att utveckla relationerna mellan länder i politiskt, ekonomiskt och kulturellt hänseende. Kungaparets medverkan anses ovärderlig eftersom den öppnar dörrar för Sverige som möjliggör unika kontaktytor och som främjar svenska intressen.

Högtidliga audienser – unik upplevelse

Kungen tar varje år emot utländska ambassadörer vid högtidliga audienser där de överlämnar sina kreditivbrev. Det sker genom en ceremoni med anor från Gustav III:s tid. Ambassadören färdas med häst och vagn, möts av musik, hedersvakt och höga hovfunktionärer på Kungl. Slottet innan Kungen ger audiens i det Åttakantiga kabinetten. Den minnesvärda ceremonin gör ett djupt intryck på de utländska sändebuden. 30–35 ambassadörer ackrediteras varje år i Sverige.

Successionsordningen

Då Kungen är förhindrad att fullgöra sina uppgifter som statschef, exempelvis på grund av utlandsresa till avlägsen eller svårtillgänglig ort, inträder enligt grundlagen Kronprinsessan Victoria, Prinsessan Estelle (efter myndighetsdagen), Prins Carl Philip eller Prinsessan Madeleine i nu nämnd successionsordning som tillfällig riksföreståndare.

Kungaparet tillsammans med talmän och statsministrar vid mottagning i Rikssalen.

Sveriges riksdag gav jubileumskonsert på Konserthuset i Stockholm.

Stor folkfest när Kungen bjöd in till dans på Kungl. Slottet.

Kungen höll sitt trontal i Rikssalen den 19 september 1973.

Kungen jubileumstalar i Rikssalen den 19 september 2013.

Grafisk profil för att uppmärksamma Kungens 40 år som statschef.

Västerbottens län. Kungaparet hälsar på 96-åriga Hildegard Gårding i Älvsbyn.

Hallands län. Kungen och Drottningen guidas genom Ullared Gekås av vd Boris Lennerhov.

Dalarnas län. Kungaparet visas runt på Clas Ohlsons centrallager i Insjön av vd Klas Balkow.

Värmlands län. Kungen fiskar i en fiskesimulator. Simulatoren var inställd på öring. Gustav Amesson, Forshagaakademien, stod för demonstrationen.

Östergötlands län. Kungaparet guidas genom industrilandskapet i Norrköping.

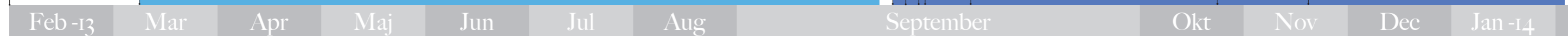

Uppsala län. Kungaparet, Pontus Elvingson och Linda Elvingson med vattenbufflarna på Ängsholmens Gårdsmejeri i Harbo.

1/2 Sverigemiddag – ny form av representationsmiddag

5/3 21 länsbesök mellan 5 mars–11 september enligt karta

■ Period av länsbesök
■ Utställningsperiod i Rikssalen

40-årsjubileum med svenska folket

"Kungaparets länsbesök genom Sverige var mycket uppskattade och väckte stort intresse och entusiasm. Det var intensiva program men med stort utrymme för möten med människor i vardagen. Från landshövdingarnas sida var vi angelägna att spegla hur vårt land ser ut idag med de regionala skillnader och likheter som finns. Besöken visade glädjeämnen och framgångar men också problem och de utmaningar vi har framför oss."

Lars-Erik Lövdén, landshövding, Hallands län

Under jubileumsåret besökte Kungaparet Sveriges alla 21 län. Syftet med varje länsbesök var att belysa utvecklingen i de olika regionerna under de senaste fyrtio åren, samt framtida styrkor och möjligheter. Ett ledande tema vid länsbesöken var "besök i vardagen", inte stora officiella tillställningar eller invigningar. Dessutom innehöll besöksprogrammen promenader på gator och torg och Kungen höll publika tal.

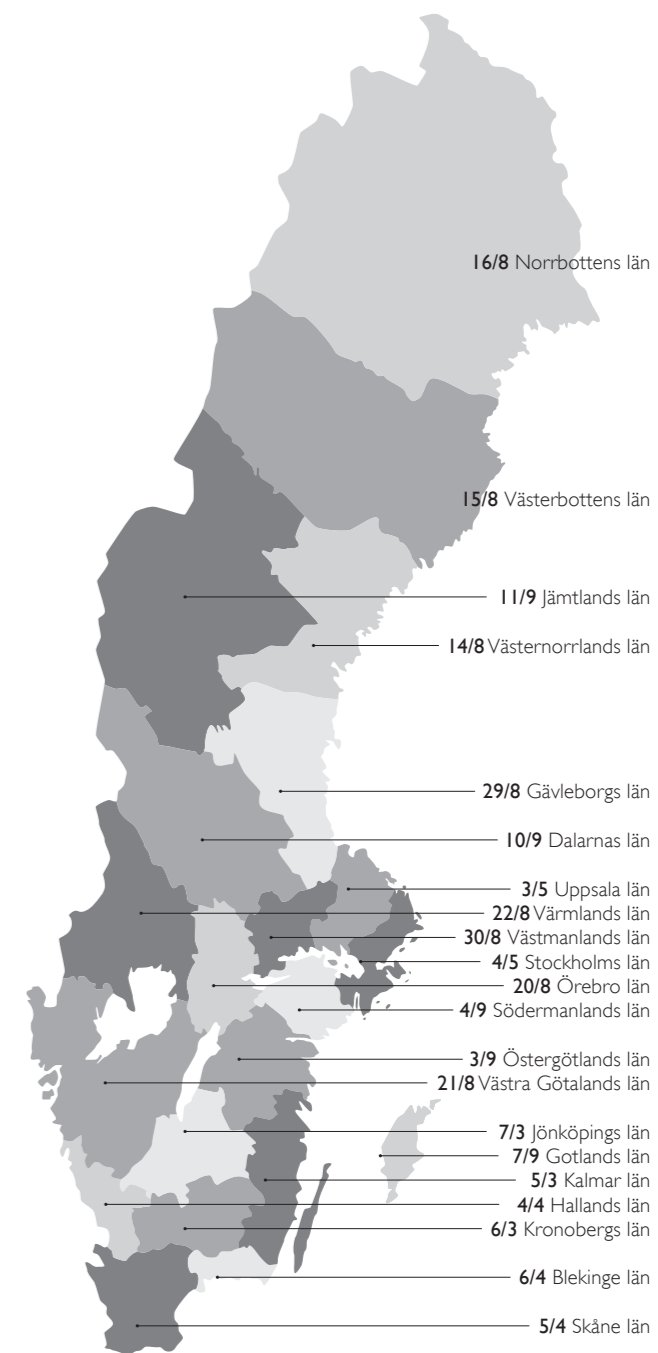
Genom allsidiga program fick Kungaparet en bred bild av varje län kring områden som infrastruktur, näringsliv, kultur och arbetsmarknad. Kungaparet fick ta del av olika exempel på initiativ som tas i hela landet för att landsbygden ska överleva på orter som står inför nedläggningar och omfattande uppsägningar.

Kalender för jubileumsåret

I tidslinjen nedan syns några av aktiviteterna som pågick under jubileumsåret. Läs mer om det officiella programmet under avsnittet "Kalender 2013", sidorna 40–49 eller på www.kungahuset.se

*Svenskt näringsliv/IVA uppmärksammar Kungens jubileum. Kungen tilldelades hedersmedalj för "40 år i forskningens och näringslivets tjänst" av Jens Spendrup, ordförande Svenskt Näringsliv, Bo Dankis, ordförande Business Sweden och Leif Johansson, ordförande IVA.

**Jubileumsföreställningen "För miljön i Tiden" på Kungliga Dramatiska Teatern i Stockholm tog sin utgångspunkt i Kungens intresse för natur- och miljöfrågor. Arrangörerna ville tacka för det personliga engagemang Kungen ägnar miljöfrågorna och det stöd som Kungen på olika sätt visar miljöorganisationer. Föreställningen var ett samarbete mellan Kungliga Dramatiska Teatern, Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien, Stockholm Environment Institute, Stockholm International Water Institute, Stockholm Resilience Centre och Världsnaturfonden WWF.

Representativa uppgifter

HOVMARSKALKSÄMBETET

- Planerar, förbereder och genomför Kungafamiliens program.
- Verksamheten omfattar statsceremonier, offentliga framträdanden och officiell representation.
- I ämbetet ingår:
  - H.M. Konungens hovstat med kansli
  - H.M. Drottningens hovstat
  - H.K.H. Kronprinsessans hovstat
  - H.M. Konungens hovstall
  - Hushållet
  - Ceremonistaten

Konstitutionella, statsceremoniella och representativa uppgifter

I egenskap av statschef har Kungen statsceremoniella och representativa uppgifter enligt Sveriges författning:

- Kungen öppnar riksmötet under högtidliga former.
- Under året hölls utrikesnämnder och konseljer.
- Kungen tar emot och avlägger statsbesök. Kungaparet genomförde tre statsbesök, inkommande från Turkiet respektive Portugal, ett utgående till Kroatien. Varje statsbesök har en tydlig ändamålsbeskrivning från regeringen och syftar bland annat till ökat handels- och kulturutbyte mellan länder. Därutöver genomfördes officiella besök i USA och Norge.
- Kungen tar vid högtidliga audienser på Kungl. Slottet emot kreditivbrev från ambassadörer vars länder har diplomatiska förbindelser med Sverige. Under 2013 tog Kungen emot 38 utländska ambassadörer och gav 15 avskedsaudienser.

Kungen leder utrikesnämnden med Kronprinsessan närvarande.

Högtidliga statsceremonier genomfördes också under året med anledning av Prinsessan Madeleines bröllop med herr Christopher O'Neill och prinsessan Lilians bortgång.

I sina representativa roller deltog Kungafamiljen och herr Christopher O'Neill vid nationaldagsfirandet på Skansen. Tidigare på dagen hade Kronprinsessparet tillsammans med Prinsessan Estelle invigt Öppet slott, en årlig aktivitet för allmänheten på Kungl. Slottet i Stockholm.

Kungen och Portugals president Anibal Cavaco Silva inspekterar hedersvaktens vid den högtidliga välkomstceremonin på Inre borggården.

Kungen hyllas på sin födelsedag den 30 april.

Bred programverksamhet

H.M. Konungens hovstat med kansli svarar för planering och genomförande av Kungens samt Kungens och Drottningens gemensamma officiella verksamhet och representation. Den ansvarar även för planering och genomförande av Prins Carl Philips och Prinsessan Madeleines officiella verksamhet och representation.

I uppgiften att representera Sverige och främja svenska intressen önskar Kungen, tillsammans med Kungafamiljen, en bred programverksamhet som uppmärksammar aktuella och angelägna samhällsfrågor. Varje års programverksamhet är ett resultat av Kungens och Kungafamiliens egna initiativ och inkommande förfrågningar. Med utgångspunkt i valspråket För Sverige – I tiden spänner programverksamheten huvudsakligen över följande centrala områden:

- utrikes relationer med skilda företrädare för andra länder
- inrikes relationer med företrädare för centrala, regionala och lokala myndigheter och organisationer
- relationer med svenskt näringsliv, inte minst exportindustrin
- rikets försvar
- natur och miljö
- vetenskap, forskning och kultur
- välgörenhet genom de Kungl. Stiftelserna

Årets programverksamhet uppmärksammade på flera sätt Kungens 40 år på tronen, inte minst genom 21 länsbesök. Kungen genomförde 248 (200) egna uppdrag och 154 (136) tillsammans med Drottningen. Till detta kommer en mängd företräden och sammanträden. Läs mer om årets programverksamhet under rubriken Utdrag ur Kungafamiliens officiella program på sidorna 40–49.

Kungaparet, Kronprinsessparet och Prins Carl Philip tar emot Kung Willem-Alexander och Drottning Máxima på Kungl. Slottet.

Företräden

Som statschef gav Kungen företräde för flera internationella ledare, däribland USA:s president Barack Obama. Det var första gången en amerikansk president var på officiellt besök i Sverige. Kungen tog även emot Thailands premiärminister Yingluck Shinawatra, Yu Zhengsheng, ordförande i Kinesiska folkets konsultativa konferens och medlem av Politbyråns ständiga utskott, samt det ryska federationsrådets talman Valentina Matvienko.

Kungaparet tog emot Nederländernas Kungapar, Kung Willem-Alexander och Drottning Máxima. Vidare tog Kungaparet emot Indonesiens president Susilo Bambang Yudhoyono och hans fru Yudhoyono. Kungaparet gav företräde för svenska honorärkonsuler verksamma i Afrika, Central- och Östeuropa.

Kungen tar emot president Barack Obama på Kungl. Slottet.

Kungen öppnar dörrar för Sverige

Kungen har ett stort engagemang i frågor om forskning, natur och miljö samt teknik, innovation och näringslivsutveckling. Genom Kungens olika initiativ till seminarier, möten och resor öppnas många dörrar för Sverige på den internationella arenan. Därigenom etableras viktiga kontakter för utveckling av bland annat svenska exportmöjligheter och arbetstillfällen, handels- och kulturutbyten.

Regelbundet återkommande arrangemang är Royal Colloquium och Royal Technology Mission.

Kungen med deltagare i det 11:e Royal Colloquium i Kiruna.

Royal Colloquium i Abisko och Kiruna

Royal Colloquium initierades av Kungen 1992 och sedan dess arrangeras kontinuerligt seminarier med klimat- och miljötema. Syftet är att i informell miljö samtala kring miljöfrågan ur ett brett perspektiv och öka kunskapsutbytet mellan företrädare för olika samhällssektorer.

”Konung Carl XVI Gustaf av Sverige har under en enastående lång tid som statschef visat ett starkt och outtröttligt engagemang för miljö och natur.”

Professor Anders Karlqvist

Kungen samlade under fyra dagar i maj ett 20-tal vetenskapsmän från hela världen under rubriken A Changing World: Redrawing the Map. Climate, Human Migration, Food Security. Seminarier genomfördes på Stockholms slott, vid Abiskos forskningsstation och i Kiruna. Abisko har en unik samling miljödata från 100 års observationer och idag bedrivs en ledande forskning inom internationell klimatforskning. LKAB:s gruva i Kiruna besöktes och den kommande flytten av staden belystes.

Kungen välkomnas av Sametingets ordförande Stefan Mikaelsson vid ankomsten till hotell Jokkmokk.

21:a Royal Technology Mission till Brasilien

På Kungens initiativ har Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) sedan 1984 arrangerat så kallade Royal Technology Missions (RTM) runt om i världen. RTM är en delegationsresa för svenska företagsledare, myndighets- och högskolerepresentanter. Syftet med resorna är främst att skapa nya kontakter som kan leda till utökade idé- och affärsutbyte. Kungen deltar vid dessa delegationsresor. Årets resa gick till Brasilien där fokus bland annat låg på kreativa industrier. Kungen och delegaterna i RTM besökte även forskningsinstitutet för metrologi, standardisering och industriell kvalitet, INMETRO, Volvos dotterbolag Volvo do Brazil i Curitiba och företag som arbetar med OS i Rio de Janeiro 2016.

”Som representant för IVA har jag i många sammanhang haft möjlighet att glädjas åt och vara stolt över det engagemang som Konungen har i frågor som också är IVA:s kärtefrågor: forskning, utbildning, miljö och näringslivsutveckling. På IVA:s veckolånga delegationsresor utomlands med Konungen, benämnda Royal Technology Missions, har jag själv ett flertal gånger haft nöjet att få uppleva hur dessa resor öppnat många dörrar, skapat nya nätverk på sätt som gjorts möjliga tack vare Kungens deltagande såväl i resorna som i dess planering.”

IVA:s preses direktör Leif Johansson

Kungen besöker Volvos bilfabrik Curitiba i samband med Royal Technology Missions resa till Brasilien.

Sverige koordinerar EU: största forskningsatsning

Kungen medverkade vid IVA:s teknikresa till Göteborg och Borås i oktober. Här lyftes frågor om forskning, teknik och innovationer kring bland annat textil, "life science" och marinteknik. Vid Chalmers presenterades Graphene Flagship, ett konsortium som innefattar 74 juridiska enheter från 17 länder, flera med forskningsgrupper kring ämnet grafen. Det är EU:s genom tiderna största forskningsprojekt som siktar på att skapa banbrytande teknologier genom att sammanföra akademisk och industriell forskning. Arbetet kommer att koordineras av Chalmers. Vid presentationen deltog även Andre Geim och Konstantin Novoselov som tilldelades 2010 års nobelpris i fysik för sin forskning om grafen. Besök gjordes även vid institutionen för sjöfart och marin teknik.

Scouterna och Ungt Ledarskap

I sin egenskap av hedersordförande i World Scout Foundation deltog Kungen i flera scoutsammanskomster; bland annat i Mexico, Japan och USA. Kungaparet deltog även vid World Scout Foundations möte i Paris, där Kungen hedrades med en middag med anledning av 40-årsjubileet.

Kungen har i flera sammanhang efterlyst satsningar på unga ledare och deltog bland annat i en workshop om värdebaserat ledarskap som Ungt Ledarskap höll på Kungl. Slottet. Kungen delade även detta år ut stiftelsen Ungt Ledarskaps stipendium Kompassrosen till unga ledare som tagit ett ansvar och visat ett engagemang utöver det vanliga.

Kungen vid Boy Scouts of Americas nationella storläger i West Virginia, USA.

Medaljer och priser för förtjänstfulla insatser

H.M. Konungens medalj delades ut vid två tillfällen till svenskar som gjort förtjänstfulla insatser för Sverige. Medaljörerna presenteras på sidorna 22–23. Ett stort antal kungliga stiftelser delar ut medaljer till forskning, välgörenhet och kulturella ändamål. Kungen delade även ut Prins Eugen-medaljen och priset Årets nybyggare.

Utöver Nobelpriset delar Kungen dessutom årligen ut flera svenska priser av stor internationell dignitet. Stockholm Water Prize tilldelades Dr Peter Morgan, som idag leder Aquamor; en ideell organisation som arbetar med vatten och sanitet i Zimbabwe. Årets Polar Music Prize till den finska tonsättaren Kaija Saariaho och Youssou N'Dour från Senegal.

Kungaparet deltog i 65:e World Baden-Powell Fellowships Event i West Virginia, USA med cirka 40 000 scouter.

Kungen håller tal på finansdepartementet i Washington i samband med en minnesceremoni över Raoul Wallenberg.

Statsbesöken lägger grund för samarbeten

”Jag har i samband med statsbesöken haft förmånen att på mycket nära håll se den betydelse H.M. Konungen har för svenskt näringsliv, både på det formella och informella planet. Genom sitt engagemang, intresse och värdefulla kontaktnät öppnar H.M. Konungen dörrar för svenska affärer.”

Kenneth Bengtsson, ordförande för Svenskt Näringsliv 2010 – 2013

Till Kungens konstitutionella uppgifter hör att ta emot och avlägga statsbesök. Statsbesöken lägger en viktig grund för personliga relationer mellan statschefer och deras delegationer på politisk, ekonomisk och kulturell nivå.

Varje statsbesök har en ändamålsbeskrivning, som tagits fram av regeringen, och syftar bland annat till ett ökat handels- och kulturutbyte. Utöver statsceremonier och protokollära programpunkter, är programmen upplagda efter svenska önskemål och de bilaterala intressen som ska diskuteras. Vid statsbesöken har Drottningen många egna programpunkter, främst kring sociala frågor och barns rättigheter. Monarkins särprägel har ett positivt uppmärksamhetsvärde som främjar Sverige i det internationella umgänget. Kungaparet och medlemmar av Kungafamiljen öppnar många dörrar för svenska intressen.

Kungaparet välkomnades till vingården Škaulj, som ligger i ett ekologiskt jordbruksområde i Nedin utanför Benkovac.

Drottningen besöker riksarkivet.

Statsbesök till Kroatien

16–18 april genomförde Kungaparet statsbesök i Kroatien och togs emot av president Ivo Josipović och professor Tatjana Josipović. Vid statsbesöket deltog utrikesminister Carl Bildt, miljöminister Lena Ek och en stor näringslivsdelegation. Kungen mötte även talmannen Josip Lenko. Kroatien blev medlem i EU den 1 juli 2013.

Under statsbesöket diskuterade den svenska delegationen miljöteknik och miljöforskning. Kungen betonade i sitt tal vikten av att ta tillvara möjligheter till att diskutera såväl gemensamma problem som tekniska lösningar för vår tids största utmaning, klimatfrågan.

Det kulturella samarbetet manifesterades genom utställningen Meštrović - Milles. Ivan Meštrović (1883–1962) är Kroatiens mest kända skulptör och var samtida med Carl Milles. Utställningen visar föremål och miniatyrer av Milles verk tillsammans med originalverk av Meštrović.

Flera programpunkter rörde industrisamarbeten. Kungaparet besökte Ericsson Nikola Tesla som till hälften ägs av Ericsson. Dåvarande bolaget Nikola Tesla fick sitt första licensavtal med Ericsson för 60 år sedan. Kungaparet besökte företaget redan 1978 under statsbesöket i Jugoslavien. Kungen och president Josipović deltog vid seminariet "Croatia the new EU Market - How can Sweden be a Business Partner". Seminariet invigdes av miljöminister Lena Ek och vice premiärminister Branko Grčić. Kungen och utrikesminister Carl Bildt besökte företaget DOK-ING, världsledande tillverkare av fjärrstyrda minröjningsmaskiner. Företaget tillverkar även avancerade brandfordon och elbilar.

Kungaparet besökte även ett ekologiskt jordbruksområde i Nedin utanför Benkovac. Projektet genomförs av FN:s utvecklingsprogram (UNDP) med finansiering av Global Environment Facility (GEF) där Sverige är en stor finansiär. I projektet finns aspekter som rör grönt företagande, EU, biologisk mångfald, ekologisk odling, turistnäring, landsbygdsutveckling och återhämtning av en region som drabbades hårt av kriget under 1990-talet.

På Drottningens program stod bland annat besök på rehabiliteringscentret Silver tillsammans med Tatjana Josipović. Centret utbildar assistanshundar som används vid rehabilitering av funktionshindrade och barn med psykiska utvecklingsstörningar.

Kungen och Kroatiens president Ivo Josipović vid välkomstceremonin.

Inkommande statsbesök från Turkiet

Kungen och president Abdullah Gül på Inre borggården.

11–13 mars genomförde Turkiets president Abdullah Gül med maka Hayrünnisa Gül statsbesök i Sverige tillsammans med en stor delegation. Syftet med besöket var att utveckla svensk – turkiska samarbeten inom flera områden. President Gül togs emot av Kungen vid en högtidlig välkomstceremoni på Kungl. Slottet. President Gül med delegation besökte även riksdagen och togs emot av talman Per Westerberg.

President Gül mötte statsministern Fredrik Reinfeldt och utrikesminister Carl Bildt på Rosenbad för överläggningar tillsammans med utrikesminister Ahmet Davutoglu. I samband med detta undertecknade utrikesministrarna en deklaration om strategiskt samarbete.

Flera programpunkter rörde näringslivsfrågor, teknik, vetenskap och utbildning. Kungen och presidenten närvarade vid ett näringslivsseminarium på Grand Hôtel arrangerat av Business Sweden. Kungen och presidenten besökte företaget AAC Microtec som tillverkar mikroelektronik för exempelvis satelliter. Inom utbildningssektorn närvarade Kungen och president Gül vid invigning av det turkiska forskningsinstitutet Institutet för Turkietstudier, Stockholms universitet, och besök gjordes vid Uppsala universitetsbibliotek, grundat av Gustav II Adolf, där bland annat delar av den turkiska boksamlingen visades.

Drottningen och fru Gül besökte tillsammans med barn- och äldreminister Maria Larsson Silviahemmet, där Silviahemmets modell för utbildning inom demensvård presenterades. Därefter besökte Drottningen, fru Gül och minister Larsson Rinkebyakademien, som är en brygga till näringslivet för ungdomar genom utbildning och mentorskap.

Vid Stockholms stadsbibliotek informerades Drottningen och fru Gül om litteratur och läsfrämjande för barn. Drottningen och fru Gül besökte även Kungl. Husgerådskammarens konserveringsavdelning och Skattkammaren i Kungl. Slottet där riksregalierna visades.

Kungaparet och presidentparet besöker utställning om mode och design i Gyllene salen, Stockholms stadshus.

Inkommande statsbesök från Portugal

1–3 oktober tog Kungaparet emot Portugals president Anibal Cavaco Silva och fru Cavaco Silva vid deras statsbesök i Sverige. Efter högtidlig välkomstceremoni på Kungl. Slottet mötte president Cavaco Silva statsminister Fredrik Reinfeldt på Rosenbad. Presidenten togs även emot i riksdagen av talman Per Westerberg.

Näringsliv- och handelsfrågor hade ett stort utrymme under besöket. Kungen och presidenten medverkade vid Business forum där näringslivsdelegationerna från Sverige och Portugal möttes. Svenskt Näringslivs ordförande Jens Spendrup hälsade välkomna, varefter handelsminister Ewa Björling talade om de goda handelsrelationerna mellan Sverige och Portugal. Vid seminariet belyste Portugals ekonomiminister António Pires de Lima krisen i Portugal, men att många företag såg en ökad export, inte minst till nya marknader. Ett intressant område för Sverige är Portugals verksamheter inom design och smarta textilier. Kungaparet och presidentparet besökte Stockholms stadshus, där handelsminister Ewa Björling och Portugals ekonomiminister António Pires de Lima mötte upp vid en utställning om mode och design i Gyllene salen.

Drottningen och fru Cavaco Silva besökte Karolinska Institutet där även statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth deltog. Professor Martin Ingvar informerades om ny forskning som mäter hur hjärnan fungerar vid aktiviteter som musiklyssning och läsning och om hur stress påverkar hjärnans funktioner. Vid Hjälpmedelsinstitutet informerades Drottningen och fru Cavaco Silva om hjälp i hemmet för personer med funktionsnedsättning. Hjälpmedel i hemmet möjliggör att flytt till vård- och äldreboende kan skjutas upp i tiden vilket skapar trygghet och livskvalitet för äldre.

Under statsbesökets sista dag i Skåne låg fokus på forskning, innovation och hållbar stadsutveckling. Kronprinsessparet, presidentparet och civil- och bostadsminister Stefan Attefall besökte Ideon Gateway, en 74 meter hög byggnad vid infarten till Ideon Science Park, Lund. Här informerades gästerna av forskningsföretag och om stadsdelen Brunnsåsen som byggs för världsledande forskning och innovation. Upppe i Turning Torso berättade kommunstyrelsens ordförande i Malmö Kent Andersson om Malmös utveckling från en homogen industristad till en kosmopolitisk och mångkulturell kunskapsstad. Även Västra Hamnen i Malmö har genomgått stora förändringar. Från att ha varit ett industriområde är Västra hamnen idag ett havsnära och attraktivt bostadsområde med hållbarhetsprofil.

Kronprinsessparet och Portugals presidentpar ankommer till Malmö Airport vid statsbesökets avslutande dag i Skåne.

Officiella besök främjar bilaterala relationer

Sverige och Norge – många gemensamma intressen

Kungaparet genomförde ett officiellt besök i Norge den 18–19 juni på inbjudan av Kung Harald och Drottning Sonja. Besöket syftade till att stärka de redan utmärkta relationerna mellan Sverige och Norge, som har samarbeten inom i stort sett alla områden. I Norge, som är Sveriges främsta exportmarknad, finns drygt 2 000 svenska företag och cirka 70 000 svenska medborgare arbetar i landet. På resan deltog handelsminister Ewa Björling, som också är Nordisk samarbetsminister, samt en svensk näringslivsdelegation.

Besök gjordes i Harstad och Tromsø. Programmets fokus låg på Nordområdenas resurser och utveckling, klimat- och miljöutmaningar, utveckling av det svensk-norska utbildnings- och forskningsarbetet, arbetsmarknadsfrågor och svenskt näringslivs ökade intresse för regionen.

Det senaste officiella besöket av Kungaparet till Norge ägde rum i juni 2005 som en del av markeringen av unionsupplösningen 1905. Det norska Kungaparet avlade senast ett officiellt besök i Sverige i september 2005.

Norska barn möter upp på kajen vid Kungaparets besök i Nordnorge.

Kungaparen stiger i land på kajen i Harstad.

Kung Harald och Kungen i samtal med unga svenskar som bor och arbetar i Norge.

Kungaparen guidas genom Arktisk Botanisk Hage av professor Arve Elvebakk.

375-årsjubileet av Nya Sverige i USA

Den 8–11 maj besökte Kungaparet USA för att uppmärksamma 375-årsjubileet av skeppet Kalmar Nyckels ankomst till Delaware och de första svenska bosättningarna i Amerika. I delar av programmet deltog även Prinsessan Madeleine och herr Christopher O'Neill.

De svensk-amerikanska relationerna uppmärksammades på flera sätt och besöksprogrammet innehöll flera möten på hög nivå. Kungaparet togs bland annat emot av vice president Joe Biden, representantshusets talman John Boehner, finansminister Jacob Lew, försvarsminister Chuck Hagel samt lokala borgmästare, senatorer med flera.

I New York besöktes nationalmonumentet Castle Clinton i Battery Park, som 1812 först byggdes som ett befästningsverk (Castle Garden) mot britterna, men som blev USA:s första immigrantcentrum. Sångerskan Jenny Lind gav här en konsert 1851. 1,2 miljoner svenskar passerade Castel Garden mellan 1855–1890.

I Washington genomfördes en minnesceremoni över Raoul Wallenberg, som postumt 2012 tilldelades Kongressens guldmedalj för sina gärningar. Vid kongressbiblioteket fick Kungaparet se det historiska dokumentet The Treaty of Amity and Commerce mellan Sverige och USA från 1783.

Kungens engagemang kring klimat- och miljöfrågor var i fokus vid ett seminarium om Arktis, som har drabbats av pågående klimatförändringar och ökade kommersiella aktiviteter. Vid seminariet deltog även Finlands talman liksom Sveriges och Finlands ambassadörer.

Kungaparet besökte även American Swedish Historical Museum. Museet grundades på initiativ av den smålandfödde Amandus Johnson 1926 och har Sverige som tema. Här visades bland annat utställningen Dressing Swedish, som belyser hur kulturarv skapas och omskapas genom dräkter och dräktbruk. Utställningen är producerad av Mångkulturellt centrum i Botkyrka.

Kungaparet seglade med en replika av skeppet Kalmar Nyckel till Fort Christina. Fort Christina var den första svenska bosättningen i Nordamerika, byggd 1638 och uppkallad efter drottning Kristina. Kungaparet närvarade vid en ceremoni vid Delawaremonumentet i Fort Christina parken. I samband med 300-årsminnet av Nya Sverige 1938 avtäcktes Delawaremonumentet skapat av Carl Milles, då prins Bertil och president Franklin D. Roosevelt deltog under firandet.

Kungaparet på America Swedish Historical Museum.

Kungaparet, Prinsessan Madeleine och herr Christopher O'Neill besökte Castle Clinton.

Kungaparet anländer med skeppet Kalmar Nyckel till Fort Christina.

Kungaparet besökte National 9/11 Pentagon Memorial.

Ungt Ledarskap

Kungen har sedan drygt 50 år engagerat sig i Scouterna, i Sverige och internationellt. Han har sett vad en stark värdegrund och ett bra ledarskap betyder för utvecklingen av en god samhällsgemenskap. Kungen har i olika sammanhang efterlyst en satsning som ger unga ledare möjlighet att tidigt i livet utveckla ett ledarskap baserat på goda värderingar.

Inför Kungens 60-årsdag bildades stiftelsen Konung Carl XVI Gustafs Insamlingsstiftelse Ungt Ledarskap, med syfte att främja ungdomars utbildning i ledarskap utifrån de värderingar som kommer till uttryck i scoutrörelsen genom:

- Utdelning av stipendier till välförtjänta unga ledare för vidare utbildning i ledarskap
- Stöd till scoutrörelsens ledarskapsutbildning
- Stöd till unga människors utveckling och utbildning i ledarskap inom näringsliv, offentlig sektor och ideella organisationer

Seminarier Ungt Ledarskap

Seminarier Ungt Ledarskap är årligt återkommande och har varje år ett aktuellt tema kopplat till ungt värdebaserat ledarskap. Scouterna och Konungens Stiftelse Ungt Ledarskap arrangerar tillsammans seminariet och Kungen står som värd. Seminariet utgör en mötesplats för utbyte av erfarenheter och tankar över gränser, sektorer, generationer, kulturer, organisationer och individer. Dessutom delas stipendiet Kompassrosen ut under seminariet.

Läs mer på www.ungtleaderskap.se

Kungen delar ut stipendium i Bernadottebiblioteket.

Stipendiet Kompassrosen

Stiftelsen Ungt Ledarskap stöder betydelsen av, och bidrar till, utvecklingen av värdebaserat ledarskap i Sverige. Stipendiet Kompassrosen har instiftats som en del i detta arbete och ska tilldelas unga ledare som tagit ett ansvar och visat ett engagemang utöver det vanliga. Stipendiet innefattar tre kategorier och delas årligen ut till en person inom näringsliv, offentlig sektor respektive ideell sektor på vardera 250 000 kronor. Stipendiet ska användas för att utveckla ledarskapet genom exempelvis utbildning, mentorprogram eller annan verksamhet.

Kungen överlämnar stipendiet inom offentlig sektor till Farid Nolen.

Kungen överlämnar stipendiet inom näringsliv till Julia Kalthoff.

Global Child Forum

H.M. Konungen initierade Global Child Forum vid sitt jultal 2009. Samma år fyllde FN:s Barnkonvention 20 år.

Global Child Forum är en oberoende, global barnrättsstiftelse, med huvudkontor i Stockholm. Här kan det civila samhället, näringslivet, organisationer och politiker mötas för dialog och gemensamma initiativ. H.M. Konungen är stiftelsens hedersordförande.

Genom att skapa globala mötesplatser och initiera studier med nya fakta och analyser sprids kunskap om barnens situation mellan världens ledande aktörer. Detta har redan lett till flera samarbetsinitiativ för effektiva resultat för utsatta barn ute i världen. En tredjedel av jordens befolkning består i dag av barn under 18 år.

2013 var ett mycket aktivt år för Global Child Forum. Flera nya globala strategiska partners, både från FN och globala barnrättsorganisationer, knöts till stiftelsen och man ändrade namn från det tidigare World Child & Youth Forum. En ny interaktiv webbplats lanserades. Ytterligare medarbetare med specialistkunskaper anställdes.

Den 22 mars hölls det årliga internationella Forumet på Kungl. Slottet med temat *"Children's Rights – any of your business?"* med fokus på Barnrättsprinciperna för Företag, framtagna av UN Global Compact, UNICEF och Rädda Barnen under 2012.

Praktiska exempel som förbättrar villkoren för barn presenterades för de 350 deltagarna från 16 länder. Av dessa var 200 från internationella företag, 80 från civilsamhället, FN och barnrättsorganisationerna samt 70 svenska och internationella regerings- och myndighetsrepresentanter. Även experter från den akademiska världen deltog.

Några av talarna var statsminister Fredrik Reinfeldt, Georg Kell, Executive Director UN Global Compact, Jasmine Whitbread, CEO

Bland talarna fanns statsminister Fredrik Reinfeldt.

Save the Children International, Nigel Chapman, CEO Plan International, Bob Collymore, CEO Safaricom, Mikael Ohlsson, CEO IKEA Group, Chris Avery, Director Business & Human Rights Resource Centre, Lord Michael Hastings, KPMG, Marta Mauras från FN:s Barnrättskommitté samt Laura Turner Seydel från Turner Foundation.

Under forumet lanserade Global Child Forum och The Boston Consulting Group studien *"Children's Rights and Business"*. Studien analyserar internationella företags kunskaper om och påverkan på barns rättigheter. Studien var den första i en global satsning att sprida kunskap och engagemang om barns rättigheter ur företagens hållbarhetsperspektiv.

Under april 2014 genomförs nästa Global Child Forum i Stockholm på temat *"Partnerships for Children's Rights – today and for the future"*. I november 2014 planeras ett första Satellitforum med samma tema att arrangeras i Dubai i Mellanöstern.

Läs mer på www.globalchildforum.org

Kungparet och Kronprinsessparet i Rikssalen vid Global Child Forum 2013.

H.M. Konungens medalj

12:e storleken med kedja

Hovrättspresident **Fredrik Wersäll** För betydelsefulla insatser inom det svenska rättssystemet

12:e storleken i Serafimerordens band

Direktör **Rune Andersson** För värdefulla insatser inom svenskt näringsliv

Generalkonsul **Viveca Ax:son Johnson** För betydelsefulla insatser inom svenskt samhällsliv

Fv landshövding **Lars Eric Ericsson** För värdefulla insatser inom svenskt förvaltnings- och samhällsliv

Fv Landshövding **Eva Eriksson** För betydelsefulla insatser inom svenskt förvaltnings- och samhällsliv

Advokat **Johan Gernandt** För framstående insatser inom svenskt bankväsende samt svensk och internationell affärsjuridik

Direktör **Kurt Hellström** För betydelsefulla insatser för svenskt näringsliv

Viceamiral **Peter Nordbeck** För framstående insatser inom svenskt militärväsende

Fv Statsråd **Maud Olofsson** För mångårig och framstående politikergärning

Fv Språkrör **Maria Wetterstrand** För mångåriga och betydelsefulla insatser inom svensk politik

12:e storleken i högblått band

Direktör **Per Stenström** För betydande insatser för svenskt näringsliv

Direktör **Niklas Zennström** För framstående insatser för svenskt närings- och samhällsliv

8:e storleken i Serafimerordens band

Slottsfogde **Gunnar Haeger** För förtjänstfulla insatser som Slottsfogde vid Kungl. Djurgårdens Förvaltning

Professor **Arne Jarrick** För värdefulla insatser för svensk humanistisk forskning och svenskt universitetsväsende

Professor **Arne V Johansson** För betydande insatser för svensk naturvetenskaplig forskning och svenskt universitetsväsende

Länsantikvarie **Marita Jonsson** För betydande insatser som kulturvårdare

Överstelöjtnant **Claes Naréus** För förtjänstfulla insatser som H.M. Konungens adjutant

Professor emerita **Britt-Marie Sjöberg** För framstående vetenskaplig gärning inom molekylärbiologin

Direktör **Ulrik Swedrup** För värdefulla insatser för det svenska kulturarvet

Medaljen Litteris et Artibus

Skådespelare **Åke Lundqvist** För framstående konstnärliga insatser som skådespelare

Cellist **Per Nyström** För framstående konstnärliga insatser som cellist

Författare **Vibeke Olsson Falk** För framstående konstnärliga insatser som författare

Skådespelare **Kristina Törnqvist** För framstående konstnärliga insatser som skådespelare

Skådespelare **Sven Wollter** För framstående konstnärliga insatser som skådespelare

H.M. Konungens medalj

8:e storleken i högblått band

Miljöchef **Alice Bah Kuhnke** För värdefulla insatser inom svenskt samhällsliv och miljötänkande

Teknisk chef **Kurt Blomquist** För betydelsefulla insatser för scenografin vid Kungl. Operan

Scenograf **Ann-Margret Fyregård** För framstående insatser som kostymtecknare och scenograf

Kyrkoherde **Patrik Göransson** För uppskattade insatser för det estlandssvenska kulturarvet

Museichef **Yvonne Jacobsson** För värdefulla insatser för det judiska kulturarvet i Sverige

Dansare **Lasse Kühler** För betydelsefulla insatser som dansare

Artist **Tomas Ledin** För uppskattade insatser för svensk populärmusik

Seglare **Fredrik Löf** För framstående idrottsliga insatser som seglare

Seglare **Max Salminen** För framstående idrottsliga insatser som seglare

Fv Språkrör Maria Wetterstrand.

Artist Tomas Ledin.

Seglare Fredrik Löf och Max Salminen.

H.M. Konungens medalj

12:e storleken i Serafimerordens band
Riksrevisor **Gudrun Antemar** För betydelsefulla insatser inom svenskt förvaltnings- och samhällsliv

Fv Statsråd **Leif Pagrotsky** För mångårig och framstående politikergärning

Fd generaldirektör **Olle Wästberg** För värdefulla insatser inom svenskt samhällsliv

12:e storleken i högblått band

Direktör **Kenneth Bengtsson** För värdefulla insatser inom svenskt näringsliv

Hovrättsråd **Lars Friedner** För betydande insatser inom svenskt kyrkoväsende

Operasångerska **Barbara Hendricks** För framstående sångargärning

Direktör **Arne Karlsson** För betydelsefulla insatser för svenskt näringsliv

Fd Överrabbinen **Morton Narowe** För framstående insatser för den judiska gemenskapen i Sverige

8:e storleken i Serafimerordens band

Direktör **Richard Bergfors** För värdefulla insatser inom svenskt näringsliv

Direktör **Sasja Beslik** För framstående insatser inom svenskt miljö- och hållbarhetstänkande

Professor **Gunn Johansson** För betydande vetenskapliga insatser inom arbetspsykologin

Professor em **Sven Kullander** För värdefulla insatser inom svenskt universitets- och akademiväsende

Direktör **Laurent Leksell** För framstående insatser inom svenskt näringsliv

Docent **Ragnar Olegård** För förtjänstfulla insatser rörande Stiftelsen Drottning Silvias Jubileumsfond för forskning om barn och handikapp

Medaljen Litteris et Artibus

Regissör **Karl Dunér** För framstående konstnärliga insatser som regissör

Hovsångare **Karl-Magnus Fredriksson** För framstående konstnärliga insatser som operasångare

Musiker **Gunnar Idenstam** För framstående konstnärliga insatser som musiker

Skådespelare **Jonas Karlsson** För framstående konstnärliga insatser som skådespelare

Operasångare **Olle Persson** För framstående konstnärliga insatser som operasångare

Skådespelare **Christina Schollin** För framstående konstnärliga insatser som skådespelerska

”Att tilldelas 'Litteris et Artibus' och få ta emot denna medalj ur H.M. Konungens hand - och tillika ett diplom ur H.M. Drottningens hand - det är den största ära en skådespelare kan erfaras! Jag är stolt och tacksam och skall bära medaljen med heder.”

Christina Schollin

Direktör Richard Bergfors.

Skådespelare Christina Schollin mottar medalj och diplom av Kungen och Drottningen.

H.M. Konungens medalj

8:e storleken i högblått band

Agronom **Åsa Domeij** För värdefulla insatser inom svenskt samhällsliv och svensk miljövärd

Artist **Karl Dyall** För framstående insatser som sångare och dansare

Fv Länsantikvarien **Ulf Löfwall** För värdefulla insatser som länsantikvarie

Direktör **Stefan Martinsson** För betydande humanitärt arbete som sjömanspräst

Psykolog **Lena Posner-Körösi** För framstående insatser för den judiska gemenskapen i Sverige

Fv Kriminalinspektör **Bo Thorstenson** För värdefulla insatser som mentor för utsatta ungdomar

Direktör **Rolf Westerström** För betydande insatser för svensk sjöräddning

Riksrevisor Gudrun Antemar.

Artist Karl Dyall.

Många sociala engagemang

H.M. Drottningens hovstat har till uppgift att förbereda, genomföra och följa upp Drottningens många engagemang. Till detta kommer ett omfattande administrativt intern arbete.

Drottningen genomförde under året 105 (125) egna programpunkter och 154 (136) tillsammans med Kungen. Utöver statsceremoniella åtaganden och företräden har Drottningen uppdrag som omfattar styrelsemöten, seminarier, invigningar, stipendieutdelningar och studiebesök. Vid statsbesöken har Drottningen många egna programinslag såsom studiebesök och seminarier, bland annat kring frågor om barns rättigheter, människohandel och sexuell exploatering av barn. En betydande del av hovstatens arbete är knuten till Drottningens djupa engagemang i sociala frågor. För en mer detaljerad redogörelse av programverksamheten, se Utdrag ur Kungafamiljens officiella program, sidorna 40–49.

Barnen i centrum

Drottning Silvias många initiativ, djupa kunskap och engagemang för att förbättra barns situation möts av stor uppskattning och respekt i världen. Särskilt uppmärksammade är insatserna genom World Childhood Foundation och Mentor Foundation. Dessa organisationer, tillsammans med Kungens initiativ Global Child Forum (tidigare World Child & Youth Forum) har bidragit till att sätta Sverige och frågor om barnens rättigheter i fokus.

Drottningen vid den internationella konferensen om barnkultur Explore! på Tekniska Museet i Stockholm.

Silviaskolan 20 år

Silviaskolan är en grundskola i Hässleholm för elever med hörselskador. Över 50 elever, från förskoleklass till årskurs 9, går på skolan. Eleverna kommer från Skåne, Blekinge, Hallands, Kronobergs och Kalmar län. Skolan invigdes av Drottningen 1993. Den 30 januari närvarade Drottningen vid Silviaskolans 20-årsjubileum. Det var tredje gången Drottningen besökte Silviaskolan och i sitt tacktal uttryckte Drottningen stolthet över "sin" skola.

Explore!

– internationell konferens om barnkultur

Drottningen deltog i oktober vid invigningen av Explore!, en internationell konferens om barnkultur, på Tekniska museet i Stockholm. Explore! samlade yrkesverksamma på museer och science centers runt om i världen för att utforska det senaste inom kreativt lärande, ny teknik och utställningar för barn. Drottningen öppnade konferensen och framhöll bland annat att kultur och konst är viktigt för barn och ger dem förutsättningar att förstå världen av idag, liksom historien och framtiden. Drottningen lyfte också fram barns rätt till bland annat lek och fritid anpassad till barnets ålder samt rätten att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. Drottningen uttryckte också en personlig övertygelse, som mor och mormor, att det bästa man kan ge barn är verktyg att utforska världen och därmed hålla nyfikenheten ständigt levande.

EU-arbete mot smittsamma sjukdomar

Drottningen besökte i februari Europeiskt centrum för förebyggande och kontroll av sjukdomar (ECDC), en EU-myndighet placerad i Solna. Myndigheten arbetar med att identifiera, bedöma och informera om befintliga och nya hot mot människors hälsa orsakade av smittsamma sjukdomar. ECDC:s Emergency Operation Centre visades av Dr Marc Sprenger, chef för ECDC. Därefter gav Dr Pierluigi Lopalco en presentation om barnvaccinationer; Dr Marita van der Laar om HIV och Dr Dominique Monnet om multiresistenta bakterier.

De Gamlas Dag startades på Drottningens initiativ för 15 år sedan.

Omsorgen om de äldre

Utöver Drottningens många engagemang kring barn, var flera av verksamhetsårets programpunkter relaterade till de äldres situation, inte minst vad avser omsorg och åldersrelaterade sjukdomar. Drottningen närvarade vid Nationalmuseums utställning "Möten med minnen", ett museiprojekt i samarbete med Alzheimerfonden. Syftet är att öka de demenssjukas livskvalitet genom kontakt med konst och andra kulturföremål. Samtidigt skapas förutsättningar för att sprida kunskap och öka öppenheten kring demenssjukdomar.

Drottningen besökte traditionsenligt De Gamlas Dag som arrangeras av Ekerö kommun. Dagen arrangerades för första gången 1999 på initiativ av Drottningen i Drottningholms slottspark för att ge möjlighet för gamla och anhöriga att träffas under trevliga former.

Livskvalitet i vård- och omsorgsboende

I september invigde Drottningen Stockholms Sjukhems nya vård- och omsorgsboende på Kungsholmen med 99 lägenheter i en modern och genomtänkt miljö. Nio av lägenheterna är anpassade för personer under 65 år med demenssjukdom. Till livskvaliteten för de boende på Stockholms Sjukhem bidrar café, restaurang, bibliotek och en vacker park. Drottningen betonade i sitt tal bland annat: "En god vård och omsorg bygger på omtanke, respekt och kunskap. För att se människan bakom sjukdomen eller åldrandet måste vi lyssna på och lära känna den vi möter. God vård bygger på en fungerande relation. Vi är många som har erfarenhet av att vara närstående till en gammal människa. Vi vet hur viktigt det är att personalen på boendet har utbildning och kunskap, men också att de visar omtanke och respekt."

Silviahemmet – demensvård med hög kvalitet

Stiftelsen Silviahemmet grundades på initiativ av Drottning Silvia på Alla Hjärtans Dag 1996. Stiftelsen, med Drottningen som ordförande, främjar vetenskaplig forskning inom demensområdet samt bedriver undervisning och dagvård. Silviahemmet är, tillsammans med Stiftelsen Äldrecentrum i Stockholm, ansvarigt för Svenskt demenscentrum, som firade 5-årsjubileum i Drottningens närvaro. Drottningen medverkade även vid Silviahemmets Stora Inspirationsdag, ett årligt evenemang som syftar till att inspirera och skapa kontakter för dem som i sitt dagliga arbete kommer i kontakt med demens.

Sophiahemmets högskola ansvarar för utbildningen av Silvia-systrar i samarbete med Silviahemmet. 60 undersköterskor började under året den internetbaserade, tvååriga 60-poängsutbildningen. Samarbetet omfattar även en ettårig internetbaserad utbildning (motsvarande 30 högskolepoäng) av sjuksköterskor till Silvia-sjuksköterskor. Drottningen delade traditionsenligt ut broschyrer till Silvia-systrar och Silvia-sjuksköterskor som examinerats under året. Sedan 2012 år kan läkare fortbilda sig inom demensområdet. Utbildningen sker i samarbete mellan Silviahemmet och Karolinska Institutet som en tvåårig internetbaserad utbildning.

Demensvården har i takt med att världens befolkning åldras, alltmer kommit i fokus. Drottningen, Silviahemmets anställda och Silvia-systrarna arbetar på flera sätt för att aktivt sprida budskapet om sin vårdfilosofi i Sverige och internationellt. Silviahemmet är idag en högt respekterad och välkänd institution och Silviahemmets utbildningar röner stor internationell uppskattning. Samarbeten bedrivs bland annat med vårdinrättningar i Japan, Tyskland, Sydkorea, Kina, Storbritannien och Holland.

Dagverksamheten på Silviahemmet som leds av Silvia-systrar, ger viktig stimulans och sysselsättning för den demenssjuke och avlastning för anhöriga. Verksamheten ges både för yngre och äldre personer med demenssjukdom.

Drottningen i samtal med studenter på Silviahemmet.

Företräden

Drottning Silvia gav, vid sidan av företräden tillsammans med Kungen, företräde för bland annat UNESCO:s generaldirektör Irina Bukova, Estlands presidentfru, Fru Evelin Ilves och biskop Tomas, Koptiska kyrkan i Egypten. Drottningen är Majblommans högsta beskyddare och köper traditionsenligt den första majblomman varje år. Majblomman är Sveriges största barnhjälsorganisation och arbetar med att förbättra barns villkor och bekämpa barnfattigdomen i Sverige.

Insatser för världens barn

För att särskilt uppmärksamma Drottningens djupa engagemang för barn, överlämnades bland annat en gåva, H. M. Drottning Silvias stiftelse Care About the Children, vid en hyllningsföreläsning på Oscars-teatern inför Drottningens 70-årsdag.

I stadgarna står att "Stiftelsen har bildats som ett tack till H.M. Drottning Silvia för hennes uthålliga och beundransvärda arbete för utsatta barn i världen". Stiftelsen ska ge bidrag till väl definierade svenska och internationella projekt som ger behövande barn i hela världen möjlighet till bra utbildning, god vård och omsorg liksom möjlighet att känna trygghet och glädje under sin uppväxt.

World Childhood Foundation – för barns trygghet

1999 grundade Drottningen World Childhood Foundation (Childhood) med syfte att värna barns rätt till en trygg barndom. Childhood arbetar globalt för bättre levnadsvillkor för barn som lever i utsatta miljöer. Det handlar i första hand om att hjälpa gatubarn och unga mammor samt att motverka sexuellt utnyttjande av barn, inklusive handel med barn för sexuella ändamål. Fjorton företag, stiftelser och privatpersoner är medstiftare. Childhood har systematiserat arbetet med sponsorer och samarbetspartners genom major partner-avtal. Som hedersordförande deltar Drottningen i styrelsemöten, men också i insamlingsevenemang och seminarier i Sverige och internationellt. Childhoods stiftelser i Sverige, USA, Tyskland och Brasilien har ett nära samarbete.

Läs mer på www.childhood.se

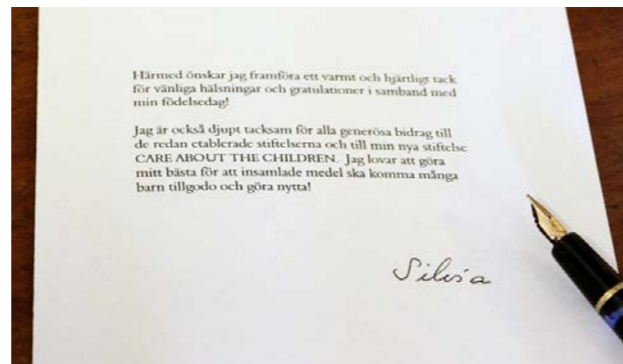

Varje pärla på Childhood-armbandet har en egen färg som beskriver en artikel i FN:s barnkonvention. Pärlorna och Childhood vill på detta sätt påminna om allas rätt till en barndom.

Mentor Foundation – mot våld och droger

Redan 1994 tog Drottning Silvia initiativ till Mentor Foundation. Drottningen är hedersledamot i Mentor Sverige och hedersordförande i Mentor International och deltar varje år i Mentors styrelsesammanträden och insamlingsgalor i Sverige och utomlands. Stiftelsen arbetar med att förebygga droganvändning och våld bland ungdomar. Mentor Foundation driver projekt i 70 länder genom olika fältorganisationer och har sedan starten nått ut till mer än 2,5 miljoner barn och ungdomar. Arbetet drivs framför allt genom att lyfta fram goda exempel inom drogförebyggande arbete. Mentors arbetsmodeller är noga anpassade till respektive lands kultur. I Sverige praktiseras en framgångsrik modell tillsammans med svenskt näringsliv och volontärer. Anställda vid företag är under ett år mentorer för skolelever som behöver stöd under dagtid från vuxna. Dessutom drivs ett uppskattat föräldraprogram. Mentor finns även i Colombia, Litauen, Mellanöstern, Storbritannien, Tyskland, och USA.

Läs mer på www.mentorfoundation.org

Drottning Silvias tack för all uppvaktning och för gåvan, stiftelsen Care About the Children, i samband med födelsedagen.

Till höger:
Drottningen hyllas med galaföreläsning på Oscarsteatern i Stockholm.

Engagemang i ekologi, klimatfrågor och forskning

H.K.H. Kronprinsessans hovstat ansvarar för planering och genomförande av ärenden som rör Kronprinsessan Victorias och Prins Daniels officiella uppdrag och är ett stöd i deras dagliga arbete. I hovstaten ingår även H.K.H. Prinsessan Estelle.

Besöksprogrammen har en dynamisk inriktning och planeras mot bakgrund av Kronprinsessan Victorias och Prins Daniels vilja att informera sig om angelägna samhällsfrågor. Utöver Kronprinsessan Victorias representativa plikter som Sveriges tronföljare, knyter många programpunkter an till Kronprinsessans särskilda engagemang för frågor om hållbarhet, ekologi, klimatfrågor och forskning.

I programplaneringen eftersträvas en god geografisk spridning över landet. Flera förfrågningar syftar till att främja svenska intressen runt om i världen.

Officiella evenemang och företräden

I statsceremoniella sammanhang deltog Kronprinsessparet vid inkommande statsbesök från Turkiet och Portugal, där Kronprinsessparet var värdar under besökets sista dag i Skåne, samt vid riksmötets öppnande. Kronprinsessan har deltagit i informationskonseljer, utrikesnämndens sammanträden samt vid representationsmiddagar, konselj och statsrådsluncher. På nationaldagen invigde Kronprinsessparet och Prinsessan Estelle Öppet slott. Kronprinsessparet deltog senare under kvällen i firandet på Skansen tillsammans med övriga Kungafamiljen. Under året gav Kronprinsessan Victoria flera företräden, bland annat för Marockos talman Karim Ghellab och Litauens talman Vydas Gedvilas. Kronprinsessparet har även ägnat mycket tid åt besök i olika delar av samhället. En stor del av arbetet har också gått till engagemang i Kronprinsessparets stiftelse, vars syfte är att motverka utanförskap och främja god hälsa bland barn och unga i Sverige.

För en mer detaljerad redogörelse av årets programverksamhet, se Utdrag ur Kungafamiljens officiella program på sidorna 40–49.

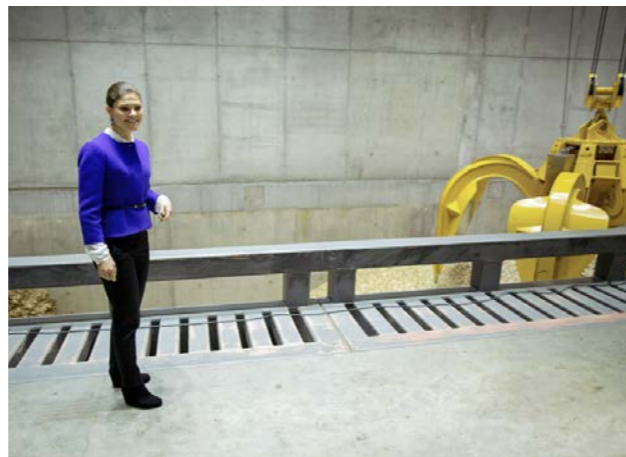
Hållbara havsmiljöer

Kronprinsessan Victoria har under året fördjupat sitt engagemang i frågor som rör miljö, natur och hållbarhet. Några exempel på detta är Kronprinsessans närvaro vid konferensen Cities and Green Growth – Urban Evolution, arrangerad av Stockholms stad och OECD där syftet var att lyfta samtalet om hur ekonomisk tillväxt kan förenas med god miljö och hållbarhet. Kronprinsessan deltog även vid seminariet Initiativ Hållbara Hav på Kastellholmen i Stockholm arrangerat av Briggen Tre Kronor. Där möttes forskarvärlden, näringslivet, offentliga myndigheter och intresseorganisationer i syfte att rädda Östersjön. Bland annat diskuterades frågan kring huruvida kemikalier i havsmiljö utgör en allt större belastning för Östersjön.

Kronprinsessan besökte under hösten även Stockholm Resilience Center där forskning kring social-ekologiska system presenterades, det vill säga system där människa och natur studeras som en integrerad helhet.

Kronprinsessan Victoria och statsminister Fredrik Reinfeldt tillsammans med Norges Kronprins Haakon och statsminister Erna Solberg vid minnesceremonin över Nelson Mandela.

Kronprinsessan besöker Varberg energis nya värmeverk.

Kronprinsessan i hissorg med utsikt över vindkraftsparken i Piteå.

Kronprinsessan Victoria delar ut pris till Jonas Gardell vid årets gaygalan.

Satsningar på förnyelsebar energi

Under året har Kronprinsessan också fördjupat sig om förnyelsebara energikällor. Några exempel på detta är Kronprinsessans besök i Uppsala för att ta del av forskning och utveckling inom miljöfrågor och "life science". Bland annat presenterades forskning under rubriken Morgondagens energi för en bättre miljö och Uppsalahem presenterade sitt hus med Nordens största solcellsfasad. På Ångströmlaboratoriet diskuterades pågående forskning kring vägkraft.

Kronprinsessan besökte Varberg Energis nya värmeverk och informerades om satsningen på hållbar fjärrvärme. Bio-bränsleanläggningen består bland annat av ett värmeverk för flis. Besök gjordes även på Campus Varberg som bedriver yrkeshögskoleutbildningar inom energiteknik och vindkraft. I slutet av året besökte Kronprinsessan Piteå för att ta del av satsningar inom förnyelsebar energi, inte minst kring nya produkter och lösningar baserade på skogen. Förutom drivmedel (talldiesel) kan skogen användas för framställning av komposit och kemikalier. Vid Luleå Tekniska Universitet informerades Kronprinsessan om pilotanläggningen LTU Green Fuels projekt om förgasning av olika slags bioprodukter till syntesgas och gröna bränslen. Forskningsfokus ligger på att ersätta fossil olja med gröna bränslen.

Vid ett besök i Norrköping träffade Kronprinsessan företag och forskare inom bioenergiområdet, där bland annat Händelöverket, ett av Sveriges största och mest moderna kraftvärmeverk, presenterades. Verket förser både Norrköping och Söderköping med värme och varmvatten samt levererar processånga till etanol fabriken Agroetanol. Restprodukten från etanolproduktionen blir biogas som används av de sopbilar som hämtar sopor till värmeverket.

Kunglig glans på gaygalan

I februari delade Kronprinsessan ut pris till Årets homo vid QX Gaygalan på Cirkus i Stockholm. Årets homo, som röstades fram av tidningen QX:s läsare, gick till författaren, dramatikern, komikern och artisten Jonas Gardell som 2012 gav ut den uppmärksammade romantrilogin Torka aldrig tårar utan handskar.

Intensivt program i London

Kronprinsessparet besökte den 7–8 november London tillsammans med handelsminister Ewa Björling. Besöket inleddes på Hackney Community College där Kronprinsessparet och handelsministern fick information om skolans lärlingsprojekt. Projektet syftar till att stärka elevernas ställning på arbetsmarknaden. På Tech City Investment Organisation informerades Kronprinsessparet om hur Storbritannien och Europa kan profilera sig inom tech-området samt vilka utmaningar som finns. Kronprinsessparet och handelsministern träffade Londons borgmästare Boris Johnson. Kronprinsessparet hade även ett privat möte med Drottning Elizabeth II på Buckingham Palace. Under andra besöksdagen fick Kronprinsessparet ta del av visioner kring entreprenörskap. De besökte även Skanskas nya bostadsområde Seven Acres och University of Cambridge.

Minnesceremoni över Nelson Mandela

Den 10 december deltog Kronprinsessan Victoria vid den officiella minnesceremonin för Nelson Mandela på FNB Stadium i Johannesburg, Sydafrika. Den sydafrikanska staten bjöd in utländska stats- och regeringschefer till minneshögtiden. Från Sverige deltog statsminister Fredrik Reinfeldt tillsammans med Kronprinsessan.

H.K.H. Prins Daniel

Prins Daniels programverksamhet har i stor utsträckning varit inriktad mot entreprenörskap och hälsa samt Kronprinsessparets stiftelse, vars syfte är att motverka utanförskap och främja god hälsa bland barn och unga i Sverige. Prins Daniel har under året även fördjupat sig i svenskt näringsliv. Ung företagssamhet, nyföretagande och entreprenörskap, svensk industri samt investerings-, innovations-, och forskningsinsatser har också engagerat Prinsen.

Prins Daniels Fellowship och Entreprenörskapsprogram

I januari lanserade Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA, och Prins Daniel "Prins Daniels Fellowship och Entreprenörskapsprogram". Projektets syfte är att få de unga människor som vill bli entreprenörer att våga ta steget. Projektet har samlat en grupp utvalda entreprenörer och företagare i ett expertråd som genom mentorship bidrar med egna erfarenheter och kunskaper för att inspirera och hjälpa utvalda Prins Daniels Fellows på vägen till framgångsrikt företagande. Under året har Prins Daniel och medlemmar ur expertrådet besökt skolor för att inspirera, informera och diskutera entreprenörskap och företagande.

Läs mer på www.ivaprojekt.se/prinsdanielsfellowship

Prins Daniel möter EU-kommissionären Cecilia Wikström i Bryssel.

Handelsfrågor och entreprenörskap vid EU

I april besökte Prins Daniel Bryssel och ett antal EU-institutioner. Besöket inleddes på Sveriges EU-representation där frågor om internationell handel, finans och entreprenörskap berördes särskilt. Kommissarie Cecilia Malmström informerade om aktuella frågor och berättade om sitt uppdrag. Dagens avslutades med en träff på Svenskt Näringslivs Brysselkontor där även en representant för Business Europe närvarade. Prins Daniel besökte också några av de svenska Europaparlamentarikerna

Premiär för Prins Daniels lopp vid Idrottens dag i Hagaparken.

Prins Daniels lopp och Idrottens dag

Prins Daniels lopp, som riktar sig till barn mellan 6–12 år, ägde rum för första gången i Hagaparken. För vuxna anordnades Hagaloppet. Syftet med Prins Daniels lopp och Idrottens dag är att locka fler unga till idrotten samt belysa vikten av träning för barn- och ungdomars hälsa. Över 30 idrotter fanns på plats i Hagaparken och deltagarna kunde bland annat prova på pingis, konststämning, ishockey, segling, baseball och casting.

Fokus på idrotts- och hälsofrågor

I juni mötte Prins Daniel EM-volontärer i Solnahallen och damlandslaget på Bosön, Lidingö inför UEFA dam-EM. I Solnahallen följde Prins Daniel utbildningen av 120 volontärer i hjärt-lungräddning. På Bosön berättade förbundskapten Pia Sundhage om taktik och träning. Prins Daniel är beskyddare av turneringen och kampanjen Make A Healthy Heart Your Goal, ett samarbete mellan Hjärt-Lungfonden, Svenska Fotbollförbundet, UEFA och World Heart Federation.

I november besökte Prins Daniel tillsammans med socialminister Göran Hägglund Ängslättsskolan i Malmö. Skolan arbetar efter den så kallade Bunkeflomodellen sedan 1999. Forskare på Malmö högskola har följt projektet sedan starten och forskningen visar på att elever som har daglig idrott presterar bättre i skolan, fler klarar grundskolans mål och fler uppnår behörighet till gymnasieskola. Denna modell har sedan spridit sig till många skolor i Sverige.

Prins Daniel besökte Berättarministeriets skrivarkonferens i Luna Kulturhus i Södertälje och träffade där klass 3 röd från Brunnsängsskolan i Södertälje.

Prins Daniel i möte med skolelever vid evenemang med Prins Daniels Fellowship.

Prins Daniel träffar Isabel på transplantationskirurgiska kliniken vid Karolinska universitetssjukhuset, Huddinge.

H.K.H. Prins Carl Philip

Prins Carl Philips officiella aktiviteter är inriktade mot matnäring, design, idrott, motorsport, skogs- och lantbruk samt försvar. Utöver sina officiella åtaganden verkar Prinsen som designer.

I statsceremoniella sammanhang deltog Prins Carl Philip bland annat vid inkommande statsbesök, nationaldagsfirandet på Skansen och vid riksmötets öppnande. Prinsen deltog även vid nobelfirandet. Prins Carl Philip genomförde flera försvarsrelaterade programpunkter. I januari gav Prinsen företräde för Fredsbaskarna och i maj närvarade Prinsen vid invigningen av WVF Peace and Security Summit i Stockholm. Den 29 maj närvarade Kungen och Prins Carl Philip vid Veterandagen. Kungen förrättade invigningen av veteranmonumentet vid Sjöhistoriska museet på Kungliga Djurgården i Stockholm. Prinsen närvarade även vid medaljceremonin för Afghanistanstyrkan FS25 i Kungliga tennishallen, Stockholm.

Prins Carl Philip följde, i egenskap av beskyddare för Svenska Bocuse d'Or Akademien, även detta år de svenska deltagarna vid matlagningstävlingen Bocuse d'Or som genomfördes i Lyon. Prinsen delade även ut priset Årets kock och priset Global Gastronomy Award. Prins Carl Philip besökte Hushållningssällskapet i Västernorrland, där bland annat frågor om lokalproducerade livsmedel, djurhållning, gröna näringar och hållbart vattenbruk stod på programmet.

Prins Carl Philip är sedan 2009 beskyddare för Lilla Barnets Fond, som stödjer forskning och utveckling rörande nyfödda barn. Tillsammans med Lilla Barnets Fond invigde Prinsen en ny neonatal-samvårdsavdelning på Skånes universitetssjukhus i Lund.

I egenskap av beskyddare för organisationen International Union for the Conservation of Nature (IUCN) deltog Prins Carl Philip i Monaco Blue Initiative, som lanserades år 2010 på initiativ av Prins Albert II av Monaco. Medlemmarna träffas årligen för att diskutera

Prins Carl Philip inviger utställningen "1001 inventions – The Enduring Legacy of Muslim Civilization" på Värmlands museum i Karlstad.

globala utmaningar för att skydda och bevara jordens hav.

Med Prins Carl Philips intresse för motorsport, följer även engagemang i frågor rörande trafiksäkerhet. Prinsen invigningstalade och deltog i september vid ett trafiksäkerhetsseminarium på Korean Transport Institute med experter och representanter från svenska och koreanska företag i Seoul, däribland Volvo, IKEA, Autoliv och Hyundai. Under vistelsen i Sydkorea besökte Prinsen även den demilitariserade zonen i Panmunjom och den svenska delegationen till Neutral Nations Supervisory Commission. Besöket avslutades med en visning av den svenska campen.

Prinsen invigde även en specialbyggd motorbana för personer med funktionsnedsättning i Kvarntorp utanför Kumla.

Prins Carl Philip vid invigningen av en motorbana för funktionshindrade i Kvarntorp utanför Kumla. Från vänster Fredrik Ekblom, Prinsen, Marcus Ericsson, Thed Björk och Sven Brygg.

H.K.H. Prinsessan Madeleine

Prinsessan Madeleine har under året verkat som projektledare för ThankYou by Childhood, en kampanj som syftar till att öka medvetandet om World Childhood Foundation (WCF). Genom ThankYou kan man via sociala medier skicka en låt och skriva en personlig hälsning, samtidigt som man tackar en person som har varit betydelsefull i ens barndom. Dessvärre finns många barn som inte har haft ett stöd i sin barndom och syftet med ThankYou-kampanjen är att uppmärksamma vikten av detta så att barn kan växa upp till lyckliga och ansvarsfulla vuxna. Utöver ansvaret att driva ThankYou-kampanjen har Prinsessan Madeleine under året deltagit i Childhood-möten i både Sverige och USA.

Prinsessan Madeleine deltog i statsceremoniella och andra representativa sammanhang i Sverige, och har under stora delar av året framför allt arbetat för Sverige i olika representativa sammanhang i USA. Bland annat närvarade Prinsessan Madeleine vid Kungliga Filharmonikernas konsert i Carnegie Hall, New York. I oktober närvarade Prinsessan Madeleine vid New York Green Summit - From Farm to Fork. Seminariet anordnades av Svensk-amerikanska handelskammaren i New York. Årets tema var framtiden och matindustrin.

Lördagen den 8 juni gifte sig Prinsessan Madeleine och herr Christopher O'Neill i Slottskyrkan på Kungl. Slottet, ett bröllop med statsceremoniella inslag. Lysningsmottagning hade dessförinnan givits på Kungl. Slottet den 19 maj. Bröllopsmiddagen, som var av privat karaktär, gavs på Drottningholms slott. I september tillkännagavs att Prinsessan Madeleine och herr Christopher O'Neill väntar barn våren 2014.

I egenskap av beskyddare för MinStoraDag deltog Prinsessan

Prinsessan Madeleine och herr Christopher O'Neill vid MinStoraMiddag på Junibacken.

Madeleine och herr Christopher O'Neill vid MinStoraMiddag på Junibacken i Stockholm. När en Stor Dag planeras är det barnets önskemål som bestämmer stiftelsens arbete. Stiftelsen drivs med hjälp av bidrag från stiftelser, företag och privatpersoner och idag finns mer än 240 volontärer spridda över landet. Stiftelsen samarbetar med samtliga sjukhus i Sverige samt med barn- och ungdomskliniker. Urvalet av barn som ska få sin önskedröm förverkligad sker uteslutande av läkare. Prinsessan Madeleine är sedan 2001 beskyddare för MinStoraDag.

Prinsessan Madeleine tillsammans med Frederick Johansson, styrelseordförande i SACC NY, Reneé Lundholm, president SACC NY samt Samuel A. di Piazza, Jr, Citigroup, vid seminariet From Farm to Fork.

Kungligt bröllop

Lördagen den 8 juni vigdes Prinsessan Madeleine och herr Christopher O'Neill i Slottskyrkan på Kungl. Slottet i Stockholm.

Efter vigseln färdades brudparet med häst och vagn mot Ridderholmen. Det var i samma paradkalesch som användes vid Kronprinsessparets och Kungaparets respektive bröllop. Vägen var kantad av militära förband, musikkörer och vinkande människor. Kortege gick från Kungl. Slottet till Evert Taubes terrass på Ridderholmen, varifrån brudparet, och de inbjudna gästerna, färdades med båt till Drottningholms slott för en privat middag.

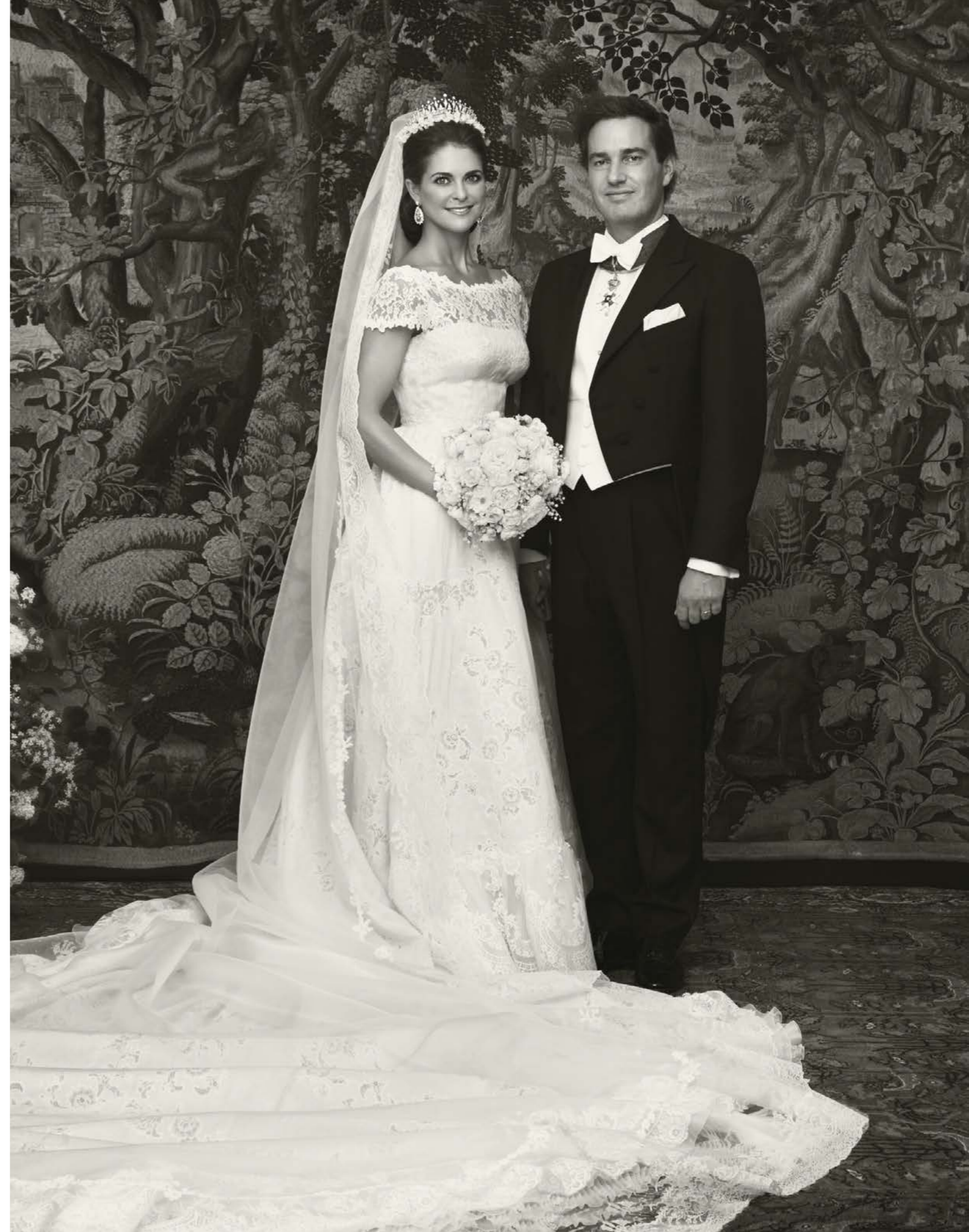
Prinsessan Madeleine och herr Christopher O'Neill vid vigselceremonin.

Kungen och Prinsessan Madeleine vid intåget i Slottskyrkan.

En paradkalesch förde brudparet genom folkviolet i Stockholm, där tusentals människor hade samlats på gator och torg.

Många uppdrag

H.M. Konungens hovstall har till huvuduppdrag att tillgodose Kungafamiliens behov av transporter med bil samt vid ceremoniella tillfällen med häst och vagn. Vidare har Hovstallet till uppdrag att vårda och värna den kungliga ekipagekulturen och visa bilar, hästar, vagnar, selar, uniformer och andra föremål av kulturhistoriskt värde.

Utnyttjandet av Hovstallets transportresurser på både bil- och hästavdelningen var högt och 2013 blev något av ett rekordår i stora transportuppdrag i anslutning till statsceremonier och andra officiella evenemang. Under de två statsbesöken genomfördes cirka 2 000 köruppdrag. Utöver dessa två statsbesök, 38 audienser, riksmötets öppnande, nationaldag genomfördes många transporter vid prinsessan Lilians begravning samt vid Prinsessan Madeleines och herr Christopher O'Neills bröllop. Totalt genomfördes över 8 600 persontransportuppdrag.

Den metodik för transportledning som används vid stora evenemang innebär att en temporär parallellorganisation för det särskilda evenemanget byggs upp. Bilkåren ansvarar för ledning och transporter av gäster. Den temporära organisationen och transportledningssystemet kännetecknas av kostnadseffektivitet, säkerhet och flexibilitet.

Kungen och Kronprinsessan tar farväl av gästerna som avreser med bil från Kungl. Slottet efter avslutat statsbesök.

Fortsatt miljöbilsfokus

Inom Hovstallet bedrivs ett målmedvetet arbete för att minska miljöpåverkan från hovets bilar. Bilparken moderniseras i den takt Kungl. Hovstaternas ekonomi tillåter och utbudet av representativa miljöbilar erbjuds på marknaden. Här finns miljöbilar, elbilar, gasdrivna bilar och hybridbilar. Andelen miljöbilar uppgick till cirka 25 procent och bränslesnålare bilar köps löpande in. Kungen kör själv vid sina vardagliga transporter en hybridbil.

Hästverksamheten

Under året införskaffades tre nya unghästar, för att ersätta pensionerade hästar. Rid- och körhästarna kräver flera års utbildning och träning för att bli säkra i kortegekörningar med par och fyrspann. Samtliga hästar tränas och motioneras dagligen vid två motionspass. Daglig utevistelse sker på delar av Hovstallets gård. Hästanspända vagnar användes vid inkommande statsbesök, riksmötets öppnande, högtidliga audienser och på nationaldagen.

Visningsverksamhet

Under året gjordes särskilda insatser med utökat öppethållande, guidade turer och caféverksamhet under sommaren för att bättre kunna visa kulturarvet. I april deltog Hovstallet i "kulturmattn" och i augusti genomfördes en musik- och vagnparad i samarbete med Arméns musikkår. Traditionenligt arrangerades Hovstallets julmarknad som drog en rekordpublik. Sammanlagt besökte cirka 20 000 personer Hovstallet under året.

Hovstallets äldsta bil, en Daimler från 1950.

Hästkorstege genom Stockholm vid inkommande statsbesök från Turkiet.

Tradition och förnyelse

Hushället ansvarar för centrala delar i statschefens och Kungafamiliens representation och finns representerat på Drottningholms slott, Kungl. Slottet samt Haga slott. Kungaparet ger officiella företräden och middagar på Kungl. Slottet och Drottningholms slott.

Hovflorist Claes Carlsson dekorerar bord inför galamiddag.

Hushället svarar, tillsammans med Ceremonistaten, för den speciella inramning som kännetecknar Kungens och Kungafamiliens representation vad gäller ceremoniella uppgifter, men även för traditionella hushållsarbeten. Till denna representation inbjuds representanter från riksdag och regering, myndigheter, kommuner, landsting, kyrkan samt näringsliv, kultur, idrott och medier. Även representanter från den diplomatiska kåren ackrediterade i Stockholm inbjuds. Vid statsbesök och andra officiella besök bjuder Kungaparet på galamiddagar och representationsluncher. Därutöver håller Kungaparet bland annat statsrådsluncher, konseljuncher och middag för nobelpristagarna.

Traditionsbevarare och traditionsutvecklare

Hushällets medarbetare har hög professionalism och har en viktig roll när det gäller inramningen av Kungafamiliens officiella åtaganden. De är viktiga traditionsbärare i samband med olika ceremoniella inslag vid statsbesök, högtidliga audienser, representationsmiddagar och andra sammanhang. Det handlar till exempel om menyer, dekorationer, dukning, blomsteruppsättningar, i arbetet kring Kungens och Kungafamiliens representativa roll. Genom en stark muntlig tradition förs kunskap och kompetens vidare från äldre till yngre medarbetare där noggrannhet och perfektion i minsta detalj är ledstjärnor. I användandet av titlar såsom hovfurir, taffeltäckare, kammarmästare, kammartjänare och kammarjungfru ligger också ett kulturbearvande. Kungen utnämnde under året Hushällets förste hovflorist.

Samtidigt är ambitionen att utveckla verksamheten genom modernt tänkande i en traditionsrik miljö. Det moderna tänkandet handlar mycket om miljöaspekter och hållbarhet, där till exempel användandet av svenska råvaror och närproducerade livsmedel prioriteras vid middagsbjudningar. Kungafamiljen har ett stort engagemang i Hushällets arbete och tar en aktiv del i planeringen av menyer, bordsplaceringar med mera.

Kungaparet och Kronprinsessparet möter gäster vid Sverigemiddagen.

Representationsmiddagar och officiella bjudningar

Kungaparet gav tre representationsmiddagar på Kungl. Slottet. Under året genomfördes även ett flertal bjudningar i samband med firandet av Kungens 40 år på tronen, bland annat med en ny form av representationsmiddag, Sverigemiddag. Vidare genomfördes mottagningar och bjudningar vid prinsessan Lilians bortgång, Prinsessan Madeleines bröllop och Drottningens födelsedag.

Kungaparet bjöd sammanlagt drygt 6 700 (2 300) gäster på Kungl. Slottet och vid utgående statsbesök. Kronprinsessparet genomförde officiell representation på Haga slott och Kungl. Slottet med cirka 250 inbjudna gäster under året.

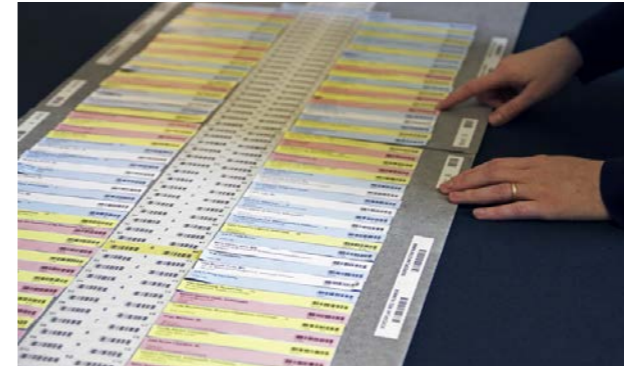

Sverigemiddag, en ny form av representationsmiddag, i Vita havet, Kungl. Slottet.

Ceremonistaten

Ceremonistaten är den del av Hovmarskalksämberet som svarar för ceremonier vid statsbesök, officiella middagar, högtidliga audienser, diplomatmottagningar och annan officiell representation samt vid kungliga dop, vigslar och jordfästningar.

I ceremonistaten tjänstgör överceremonimästaren, ceremonimästaren, vice ceremonimästaren, kabinettskammarherrar och kammarherrar. Det är ett hedersuppdrag och de representerar olika delar av samhället samt tjänstgör vid behov.

Bordsplaceringar kontrolleras inför galamiddag.

Förberedelser inför statsbesök.

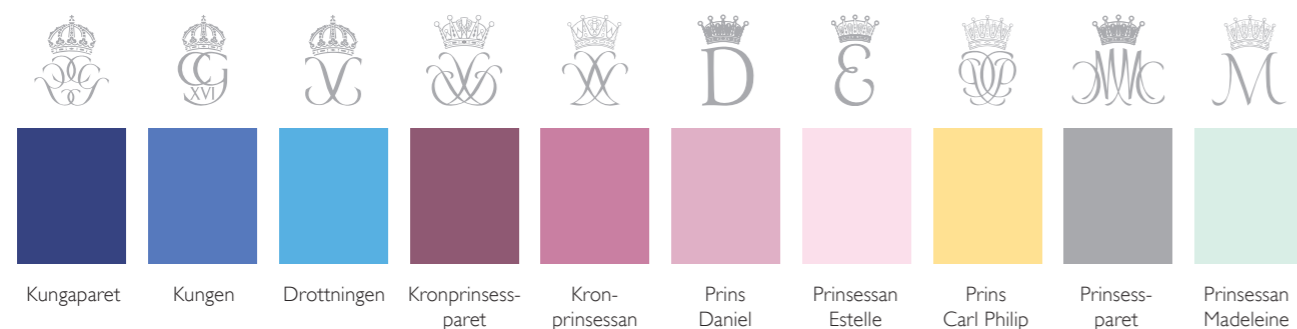
Prinsessan Lilians begravning i Slottskyrkan.

Utdrag ur Kungafamiljens officiella program 2013

Här följer en sammanställning över delar av Kungafamiljens officiella program. Utöver dessa programpunkter tillkommer företräden, interna sammanträden och inofficiella besök. Under året var Kronprinsessparets programverksamhet delvis begränsad med anledning av ledighet med Prinsessan Estelle. Prinsessan Madeleine var verksam på heltid vid Childhoods kontor i New York.

Kungen och Kungafamiljen fick sammanlagt 1491 (1 596) förfrågningar om deltagande i olika sammanhang under året. De många förfrågningarna kan ses som ett uttryck för den stora uppskattning det svenska folket hyser för Kungens och Kungafamiljens arbete för Sverige.

Där inte annat anges är plats för programpunkterna Kungl. Slottet.

Kungafamiljen vid invigningen av utställningen 40 år på tronen – 40 år för Sverige.

Januari	
Ti 8	Möte inför tävlingen med Bocuse d'Or, Stockholm
Fr 11	Utdelning av priset Årets svenska designer på Elle-galan, Grand Hôtel, Stockholm
Sö 13 - Må 14	Närvaro vid konferens Folk & Försvar, Sälen
Ti 15	Närvaro vid Svenska idrottsgalan, Globen, Stockholm
	Deltagande i lanseringen av Prins Daniels Fellowship, Carlforsskas ekonomi- och handelsskola, Västerås
	Avskedsaudiens för Pakistans ambassadör, H.E. Mr Nadeem Riyaz
	Företräde för ordförande Johan Stenberg och rektor Eva Näslund, Franska skolan
	Avskedsaudiens för Australiens ambassadör, H.E. Mr Paul Stephens
	Företräde för slottsarkitekt Andreas Heymowski
	Möte med Svenska Bilsportförbundets Kungliga Medalj-kommitté med efterföljande middag, Villa Godthem, Stockholm
On 16	Besök på Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Uppsala
	Företräde för ordförande för Svenskt Näringsliv Kenneth Bengtsson, World Childhood Foundation
	Företräde för Rutger Simonsson, Svenska skidförbundet och hovmarskalk Kurt Svensson
	Företräde för överhovpredikant Lars-Göran Lönnemark och pastor Michael Bjerkhagen
To 17	Besök på Arbetsförmedlingens huvudkontor, Stockholm
	Partiledarlunch Jonas Sjöstedt
	Lunch hos Storbritanniens ambassadör, Stockholm
	Executive Committee Meeting, World Childhood Foundation, Stockholm
	Företräde för landshövding Kenneth Johansson, Värmlands län
	Företräde för Kerstin Nilblaus och Carl-Anders Helander, Kungl. Skogs- och lantbruksakademien
	Föredragning om Sverigemiddagen
Sö 20	Gudstjänst i Slottskyrkan
Må 21	Närvaro vid seminariet "Goda idéer för en bättre värld - ett samtal om de Kungliga Stiftelserna", Bernadottebiblioteket
	Avskedsaudiens för Kenyas ambassadör, H.E. Purity Wakiuru Muhindi
	Företräde för Kungl. Tekniska högskolans rektor Peter Gudmundson
Ti 22	Arbetslunch med arbetsmarknadsminister Hillevi Engström
	Närvaro vid konsert med Unga Musik på Slottet, Rikssalen

Ti 22	Företräde för representanter från Fredsbaskarna
	Stipendieutdelning i prins Bertil och prinsessan Lilians idrottsstiftelse
On 23	Närvaro vid konsert med Unga Musik på Slottet, Rikssalen
	Företräde för utrikesrådet Björn Lyrvall
To 24	Högtidliga audienser: Australien, Guatemala och Costa Rica
	Stipendieutdelning i Drottning Silvias Jubileumsfond för Forskning om Barn och Handikapp
Fr 25	Närvaro vid seminariet "Karl XIV Johan – en samhällsbyggare", Bernadottebiblioteket
Lö 26 - Sö 27	Närvaro vid Skid-SM, Falun
Sö 27	Närvaro vid en minnehögtid, Stockholms stora synagoga
Må 28	Företräde för Biskop Tomas, Koptiska Kyrkan i Egypten
	Konsejllunch
	Informationskonsej
	Invigning av visningarna i projektet "Möten med minnen" Nationalmuseum, Stockholm
	Närvaro vid Kungl. Skogs- och lantbruksakademins 200-årsjubileum, Stadshuset, Stockholm
Ti 29 - To 31	Närvaro vid Bocuse d'Or - VM i matlagning, Lyon, Frankrike
Ti 29	Närvaro vid seminariet "Global Outlook - Future Competition for Land", Norra Latin, Stockholm
	Utdelning av Karlsdagsporträtt, prinsessan Sibyllas våning
	Utdelning av Smilbandspriset, Nalen, Stockholm
On 30	Närvaro vid Silviaskolans 20-årsjubileum, Hässleholm
	Utdelning av utmärkelsen Svensk kvalitet, Karlskoga
To 31	Besök på konsthallen Artipelag, Gustavsberg
	Närvaro vid Stockholmsbörsens 150-årsjubileum, Stadshuset, Stockholm
Februari	
Fr 1	Sverigemiddag, Vita havet
Sö 3	Gudstjänst med mottagande av ny pastor i Kungl. Hovförsamlingen, Slottskyrkan
Må 4	Närvaro vid Innovationsbrons "Portföljbolagsdagen", Nordic Light Hotel, Stockholm
	Närvaro vid QX Gaygala, Cirkus, Stockholm
Ti 5	Besök vid European Centre for Disease Prevention and Control, Solna
	Företräde för ordförande Siegfried Weiser, John Geoghegan och Fredrik Gottlieb, WSF

Ti 5	Deltagande i mottagning för regeringen, Haga slott	■
On 6	Besök på Havs- och vattenmyndigheten, Göteborg	■
	Deltagande i mottagning för riksdagsdirektionen, Haga slott	■
To 7	Information om Slussen-projektet, Stockholms stads projekt-kontor för Slussen	■
	Styrelsemöte i World Childhood Foundation	■
	Utdelning av H.M. Konungens medaljer	■
	Närvaro vid Travellers clubs årssammankomst, van der Nootska palatset, Stockholm	■
Fr 8	Besök på Svenska jägarförbundet, Öster Malma, Nyköping	■
	Närvaro vid juryarbetet samt prisutdelningen för Året kock, Stockholm Waterfront	■
Lö 9 - Sö 10	Närvaro vid tävlingarna "Rally Sweden 2013" samt pris- utdelning, Karlstad	■
Ti 12	Lunch med landsbygdsminister Eskil Erlandsson	■
	Företrädare för utrikesrådet Björn Lyrvall	■
	Möte med RSLCC följt av middag	■
	Närvaro vid Stockholms Handelskammars CEO-träff, Ericsson, Kista	■
On 13	Högtidliga audienser: Botswana, Slovakien, Nya Zeeland och Jamaica	■
	Företrädare för kabinettskammarherrarna Johan Molander och Hans Dyhlén samt kammarherre Henrik Klackenborg	■
	Företrädare för landshövding Magdalena Andersson, Västerbottens län	■
	Företrädare för landshövding Stefan Carlsson, Kalmar län	■
	Företrädare för ordförande Joakim Ollén och general- sekreterare Stefan Nyström, Sportfiskarna	■
	Företrädare för slottsfogde Leonard Eriksson	■
To 14	Styrelsemöte i Stiftelsen Silviahemmet, Silviahemmet	■
	Företrädare för riksmarskalk Svante Lindqvist, Anders Karlqvist, Kerstin Nilblaus och Johan Kuylenstierna	■
	Närvaro vid Konstmässan Market, Konstakademien, Fredsgatan 12	■
Fr 15	Närvaro vid en konsert med Kungliga Filharmonikerna, Carnegie Hall, New York	■
Må 18	Företrädare för bitr. enhetschef Magnus Hellgren och ministerråd Anna Block Mazoyer, Utrikesdepartementet	■
Ti 19	Företrädare för Marockos talman Karim Ghellab	■
Fr 22	Närvaro vid seminarium med Ungdomsbarometern	■
Lö 23	Prinsessan Estelles födelsedag	■
Sö 24 - To 28	Närvaro vid Nordic World Ski Championships, Val di Fiemme, Italien	■
Må 25	Utdelning av Svensk mjölks guldmedalj, Stockholm	■

Ti 26	Styrelsesammanträde i Swedish Care International, Stockholm	■
On 27 - 3 mars	Närvaro vid Nordic World Ski Championships, Val di Fiemme, Italien	■
To 28	Närvaro vid besök på Polishögskolan och Nationella insats- styrkan, Solna	■
Mars		
Fr 1 - Sö 3	Tronföljarmöte, Het Oude Loo, Nederländerna	■
Må 4	Besök vid Nyföretagarcentrum, Skeppsbron 22, Stockholm	■
	Styrelsesammanträde i World Childhood Foundation	■
	Företrädare för generalsekreterare Ekmeleddin Ihsanoglu, Organisation of Islamic Cooperation	■
	Närvaro vid lunch för landstingsrådet Filippa Reinfeldt, Haga slott	■
	Seminarium om demens, Slottsbacken 2, Stockholm	■
	Audiens för Thailands premiärminister, H.E. Ms Yingluck Shinawatra	■
	Utdelning av priset Global Gastronomy Award i samband med White Guide Gala, Grand Hôtel, Stockholm	■
Ti 5	Besök i Kalmar län	■
	Företrädare för enhetschef Annika Hahn-Englund och depar- tementssekreterare Karin Ahnfeldt, Utrikesdepartementet	■
On 6	Besök i Kronobergs län	■
	Företrädare för Litauens talman Vydas Gedvilas	■
	Närvaro vid besök på Spotify AB, Stockholm	■
To 7	Besök i Jönköpings län	■
	Närvaro vid besök på företaget Northzone, Stockholm	■
Fr 8	Företrädare för utrikesrådet Björn Lyrvall	■
	UD-information inför statsbesöket från Turkiet	■
Må 11 - On 13	Inkommande statsbesök från Turkiet	■
Ti 12	Företrädare för representanter från Operation Smile	■
To 14	Högtidliga audienser: Italien, Pakistan och Luxemburg	■
	Möte med Swedish Care International, Silviahemmet	■
Fr 15	Närvaro vid International Chamber of Commerce Sweden's årsmöte, Stockholm	■
	Företrädare för representanter från Ungt ledarskap med presentation av stipendiekandidater	■
Lö 16	Närvaro vid H.K.H. Hertiginnans av Halland, prinsessans Lilians begravningstjänst, Slottskyrkan	■
	Deltagande i skolbesök med Prins Daniels Fellowship, Kungmadsskolan & Linnéuniversitet, Växjö	■
Må 18	Styrelsesammanträde i World Childhood Foundation	■

Må 18	Styrelsemöte i Stiftelsen Konung Carl XVI Gustafs 50-årsfond	■
Ti 19	Lunch med försvarsminister Karin Enström	■
	Företrädare för Yvonne Tenninge, Stiftelsen Ungt Ledarskap	■
	Möte med Ungt ledarskaps stipendiekommitté	■
	Företrädare för Estlands First Lady, Fru Evelin Ives	■
	Middag hos Sydkoreas ambassadör, Eom, Seock-Jeong, Stockholm	■
Ti 19 - On 20	Deltagande i Mentor International Executive Committee Meeting, Riga, Lettland	■
On 20	Närvaro vid firandet av Landskrona stads 600-årsjubileum	■
	Närvaro och invigning av Royal Palace Sprint, Stockholms slott	■
To 21	Styrelsemöte i Stenhammars godsförvaltning	■
	Information inför World Child & Youth Forum	■
	Företrädare för utrikesrådet Björn Lyrvall	■
	Utrikesnämnd	■
	Middag inför World Child & Youth Forum	■
Fr 22	World Child and Youth Forum	■
Må 25	Närvaro vid Sveaskogs laxsymposium, Mörrum	■
	Middag hos Kroatien's ambassadör, Stockholm	■
Ti 26	Företrädare för stadsdirektör Irene Svenonius och konsert- huschef Stefan Forsberg	■
April		
Ti 2	Närvaro vid besök på företaget iZettle, Stockholm	■
On 3	Närvaro vid besök på inkubatorföretaget Drivhuset, Uppsala	■
To 4	Besök i Hallands län	■
Fr 5	Besök i Skåne län	■
	Företrädare för Hans Wibom, H.K.H. Kronprinsessan Victorias Stiftelse för Forskning och Utbildning	■
Lö 6	Besök i Blekinge län	■
Må 8	Närvaro vid besök på Berättarministeriet, Luna Kulturhus, Södertälje	■
	Executive Committee Meeting, World Childhood Foundation, Stockholm	■
	Företrädare för professor Anders Karlqvist och professor Elisabeth Kessler	■
	UD-information inför statsbesöket i Kroatien	■
	Informationsmöte Mentor Sverige med efterföljande mingel, SE-banken, Stockholm	■
	Gastronomiska Akademiens vårmöte, Restaurang Gondolen, Stockholm	■

Ti 9	Närvaro vid besök på EU, Bryssel, Belgien	■
	Silviahemmets Stora Inspirationsdag, Hotel Hilton, Stockholm	■
	Utdelning av Stora Exportpriset, Stadshuset, Stockholm	■
	Företrädare för Hans Wibom, Konung Carl XVI Gustafs Stiftelse för Forskning och Utbildning	■
On 10	Företrädare för Hans Wibom, Drottning Silvias Stiftelse för Forskning och Utbildning	■
	Intervju med kroatiska journalister inför statsbesöket till Kroatien	■
	Företrädare för utrikesrådet Robert Rydberg	■
	Årsmöte med Baden Powell Fellows, Bernadottebiblioteket	■
To 11	Diplomutdelning för Värdebaserat ledarskap	■
	Närvaro vid seminarium med Ungt ledarskap samt utdelning av Kompassrosen	■
Fr 12 - Sö 14	Styrelsemöte, projektbesök samt galamiddag, Mentor, Kuwait	■
Fr 12	Högtidliga audienser: Mali, Kenya, Filippinerna och Bhutan	■
	Invigning av en ny vårdavdelning för mor och barn, neonatalkliniken, Universitetssjukhuset, Lund	■
	Företrädare för ständige sekreteraren Peter Englund, Svenska akademien	■
	Sammanträde i stiftelsen H.M. Konungens jubileumsfond för ungdom i Sverige	■
	Närvaro vid de Kungliga Klubbarnas fest, Grand Hôtel, Stockholm	■
Må 15	Köp av årets första Majblomma	■
	Deltagande i utdelningen av Emerich-fondens priser, Fryshuset, Stockholm	■
Ti 16 - To 18	Utgående statsbesök till Kroatien. Läs mer på sidan 16.	■
Ti 16	Närvaro vid besök på Karolinska Universitetssjukhusets transplantationskirurgiska klinik, Huddinge	■
To 18	Närvaro vid Sverige-Amerika Stiftelsens årsmöte och jubileum, Kanadas ambassad, Stockholm	■
Fr 19	Möte med Rolf Karlsson, Statens fastighetsverk	■
Sö 21	Närvaro vid Scouternas vårstädning, Kungl. Djurgården, Stockholm	■
Må 22	Närvaro vid hovmarskalken friherrinnan Elisabeth Palmstiernas begravningstjänst, Slottskyrkan	■
	Avtäckning av Kungl. Majts ordens porträtt av H.M. Konungen Ordenssalarna	■
Ti 23	Företrädare för Björn O. Nilsson, IVA, Kenneth Bengtsson, Svenskt Näringsliv och Ulf Berg, Business Sweden	■
	Prisutdelning vid Näringslivets miljöchefer, Stockholm Waterfront	■

Ti 23	Statsrådslunch med jämställdhetsminister Maria Arnholm	
	Medaljutdelning i Sällskapet för antropologi och geografi	
	Årsmöte för Sällskapet till Arbetsflitens befrämjande	
	Möte i prins Gustaf Adolfs och prinsessan Sibyllas Minnesfond	
	Församlingsafton, Bernadottebiblioteket	
On 24 - Sö 28	Baden-Powell Fellowship event, Mexico	
On 24	Företräde för Kungl. Blomsterstiftelsen; Elisabeth Tarras-Wahlberg, Maria Lundgren, Rolf Persson, Ulf Nilsson och Anders Staaf	
	Företräde för landshövding Chris Heister och chaufför Peter Alsing	
	Företräde för representanter från Nordiska huvudstadskonferensen	
	Närvaro vid ett seminarium för Nobelstiftelsens ordförande Marcus Storch, för dennes insatser via Tobias-stiftelsen, Karolinska Institutet, Huddinge	
To 25	Deltagande i skolbesök med Prins Daniels Fellowship, Skvaderns gymnasium & Mittuniversitetet, Sundsvall	
Må 29 - 1 maj	Närvaro vid H.K.H. Willem Alexanders kröning, De Nieuwe Kerk, Amsterdam	
Må 29	Styrelsemöte i Stiftelsen Silviahemmet, Silviahemmet	
	Företräde för riksmarskalken Svante Lindqvist, Johan Kuylenstierna och Eva Krutmeijer; Stockholm Environment Institute	
	Diplomatmottagning	
Ti 30	Firande av H.M. Konungens födelsedag, Yttre borggården	
Maj		
To 2 - Fr 3	Besök i Västergötland, enligt särskilt program	
To 2	Sammanträde i stiftelsen Kungaparets bröllopsfond	
	Utdelning av Crafoordpriset, Kungl. Vetenskapsakademien med efterföljande middag, Grand Hôtel, Stockholm	
Fr 3	Besök i Uppsala län	
Lö 4	Besök i Stockholms län	
Må 6	UD-information inför besök i USA	
On 8	Närvaro vid SM i UF-företagande, Stockholmsmässan, Älvsjö	
	Närvaro vid Lilla Akademiens jubileumskonsert, Confidencen, Ulriksdal	
Ti 7 - Sö 12	Besök i USA, enligt särskilt program. Läs mer på sidan 19.	
Fr 10	Deltagande i TV-inspelning med Blödarsjukas förening, Sundbyberg	
Må 13	Besök på äldreboendet Slottsängen, Flen	
On 15	Lansering av Svenska djur; Gustavsbergs porslinsfabrik	

On 15	Invigning av utställningen Prinsessan Estelle – födelse och dop	
To 16	Styrelsesammanträde i Kronprinsessparets Stiftelse	
	Invigning av årets Sollidenutställning, Solliden	
Lö 18	Närvaro vid Allmänna Sångens 50-årsjubileum, Uppsala Universitets aula, Uppsala	
Sö 19	Närvaro vid gudstjänst i samband med lysning för Prinsessan Madeleine och herr Christopher O'Neill, Slottskyrkan	
Må 20	Medverkan vid Nordiska museet och Skansens vänners Årsmöte, Skansen	
	Lysningsmottagning för Prinsessan Madeleine och herr Christopher O'Neill	
	Information från Rikskommittén Sveriges Nationaldag	
	Företräde för Björn Hägglund, Håkan Wirtén och Ulf Holmberg, Världsnaturfonden WWF	
	Executive Committee Meeting, World Childhood Foundation, Stockholm	
	Uppstartsmöte, Royal Colloquium, Bernadottebiblioteket	
Må 20 - To 23	Närvaro vid 2013 års Royal Colloquium, enligt särskilt program	
	Närvaro vid Föreningen Konstnärernas Vänners årshögtid, Prins Eugens Waldemarsudde	
	Deltagande i invigning av Tennisparken samt medalj-utdelning, Kungl. Tennishallen, Stockholm	
On 22	Närvaro vid socialdepartementets konferens "Fine-Tuning Health Care", Norra Latin, Stockholm	
	Närvaro vid lansering av Prinsessan Estelles bönbok, Koppartälten, Haga	
	Närvaro vid jubileumsfirandet Enskilda gymnasiet, Stadshuset	
To 23	Närvaro vid OECD-konferens om miljö, Stockholm Waterfront	
	Möte i Kronprinsessan Margaretas Landstormsfond	
	Närvaro vid Rominstitutets Vänners årsmöte, Medelhavsmuseet	
Fr 24	Närvaro vid Världsnaturfonden WWF:s årsmöte med studiebesök, Stora Skuggan och Djurgårdstaden	
Lö 25	Invigning av utställningen "Gustaf VI Adolfs gåva", Östasiatiska museet, Stockholm	
Sö 26	Närvaro vid Childhood-dagen, Gröna Lund, Stockholm	
Må 27	Information från UD inför besöket från Indonesien	
	Avskedsaudiens för Mongoliets ambassadör H.E. Mr Baldan Enkhmandakh	
	Avskedsaudiens för Ungerns ambassadör H.E. Mr Gábor Szentiványi	
	Styrelsemöte i Swedish Care International, Stockholm	
	Stipendieutdelning i Carl XVI Gustafs 50-årsfond, Bernadottebiblioteket	

Må 27	Utdelning av Alma-priset, Konserthuset, Stockholm	
Ti 28	Besök av Indonesiens president, H.E. Mr Susilo Bambang Yudhoyono	
	Närvaro vid invigningen av WWF Peace & Security Summit, Fotografiska museet, Stockholm	
On 29	Invigning av nationella veteranmonumentet, Sjöhistoriska museet, Stockholm	
To 30	Middag för experter, Prins Daniels Fellowship, Haga slott	
Fr 31	Närvaro vid den forskningshistoriska konferensen "Svenskar vid Medelhavet - den arkeologiske kronprinsen och svensk antikforskning i historisk perspektiv", Medelhavsmuseet	
	Närvaro vid Stenhammardagen, Stenhammar gods, Flen	
Juni		
Lö 1	Invigning av Sveriges infanteribrigadmuseum, Karlstad	
Sö 2	Närvaro vid Nordea Masters samt prisutdelning, Bro Hof slott	
Må 3	Närvaro vid möte med Hjärt-Lungfondens anslagsmottagare, Karolinska Institutet, Solna	
	Audiens för Mr Yu Zhengsheng, ordförande i CPPCC (The Chinese People's Political Consultative Conference)	
	Avskedsaudiens för Sydkoreas ambassadör H.E. Mr Eom Seock-jeong	
	Besök vid KTH forskargrupp för solceller, Kungl. Tekniska högskolan, Stockholm	
Ti 4	Besök på Berga örlogsbas, Haninge	
	Närvaro vid Drottningholmsteaterns vänners högtidssammankomst	
On 5	Informationskonsej	
To 6	Närvaro vid öppnandet av "Öppet slott"	
	Närvaro vid Högvaktsavlösning, Yttre Borggården och Högvaktsflygeln	
	Deltagande i nationaldagsfirandet, Skansen, Stockholm	
	Nationaldagsmottagning	
Lö 8	Närvaro vid vigsel mellan Prinsessan Madeleine och herr Christopher O'Neill, Slottskyrkan, Kungliga slottet samt middag på Drottningholms slott	
Må 10	Närvaro vid The 7th Study Conference on BALTIC (The Baltic Sea Experiment), Borgholm	
	Seminarium "Innovation and Infrastructure", Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, Stockholm	
Ti 11	Avskedsaudiens för Kroatien ambassadör H.E. Mr Vladimir Matek	
	Företräde för generalsekreterare Göran Harnesk, Svenska Innebandyförbundet	
On 12	Närvaro vid Skogs- och Lantbruksakademiens jubileums-konferens "För stundande skördar", Stockholms universitet	

On 12	Avtäckning av H.M. Drottningens porträtt av konstnär Urban Larsson, Gripsholms slott	
	Avskedsaudiens för Lettlands ambassadör H.E. Ms Maija Manika	
	Avskedsaudiens för Kosovos ambassadör H.E. Mr Lulzim Peci	
	Möte med Global Child Forum	
	Utdelning av H.M. Konungens medalj	
	Företräde för utrikesrådet Björn Lyrvall	
To 13	Broschutdelning till Silviasyster och Silviasjuksköterskor, Silviahemmet	
	Högtidliga audienser: Peru, Mongoliet, Samoa	
	Företräde för enhetschef Pererik Högberg och dep.sekr Andreas Perez Fransius, Utrikesdepartementet	
	Styrelsemöte i World Childhood Foundation	
	Invigning av Nya Djurgårdsvarvet, Stockholm	
To 13 - Fr 14	Närvaro vid Tällberg Forum, Tällberg	
Fr 14	Företräde för Mocambiques talman Ms Veronica Macamo	
	Visning, Drottningholms Slottsteater, Drottningholms slott	
Fr 14 - Lö 15	Närvaro vid ett välgörenhetsevenemang på segelfartyget Star Flyer till förmån för World Childhood Foundation	
Lö 15	Närvaro vid möte med volontärer samt landslaget, UEFA dam-EM, Solnahallen samt Bosön	
Ti 18 - On 19	Officiellt utgående besök i Norge. Läs mer på sidan 18.	
On 19	Närvaro vid information om Försvarsmakten, Haga slott	
Sö 23 - Ti 25	Närvaro vid beskyddarskapsmöte med IUCN samt temadag med Monaco Blue Initiative, Monaco	
On 26	Utdelning av Hjärt-Lungfondens Stora forskningsanslag, IVA, Stockholm	
Juli		
On 10	Närvaro vid öppningsmatch i UEFA fotbolls-EM för damer, Gamla Ullevi, Göteborg	
Sö 14	Närvaro vid Victoriadagen, Borgholm	
Må 15	Mottagning för Victoriastipendiater, Sollidens slott	
	Premiering av Årets Ölanning 2013, Solliden	
To 18 - Må 22	Baden-Powell Fellowship, The Greenbrier, USA	
Augusti		
Må 12	Designlansering, Sven-Harrys Konstmuseum, Stockholm	
	Information från UD EC/FMR inför resa till Ryssland	
Ti 13	Närvaro vid Ockelboläget, Ockelbo	

On 14	Besök i Västernorrlands län	
On 14 - Fr 16	Närvaro vid Sweden Russia Business Forum, Moskva, Ryssland	
To 15	Besök i Västerbottens län	
Fr 16	Besök i Norrbottens län	
Sö 18	Närvaro vid kartingtävling samt utdelning av Prins Carl Philip pokal, Lidköping	
Må 19	Företrädare för Sr. Eduardo Rios med familj, Child Life Institution	
Ti 20	Besök i Örebro län	
On 21	Besök i Västra Götalands län	
	Närvaro vid Stockholms stads Digital Health Days, Stockholmsmässan, Älvsjö	
To 22	Besök i Värmlands län	
	Besök i Luleå och Ostindiefararen Götheborg, enligt särskilt program	
Fr 23	Företrädare för utrikesminister Carl Bildt	
	Närvaro vid De Gamlas Dag, Ekebyhovs slottspark, Ekerö	
	Avskedsaudiens för Vietnams ambassadör H.E. Mr Nguyen Duc Hoa	
Lö 24	Besök vid Bruno Liljefors-utställning, Waldemarsudde	
Må 26	Närvaro vid start av utbildning för Silviasjuksköterskor, Silviahemmet	
	Närvaro vid besök på IKEA:s huvudkontor, Älmhult	
Ti 27	Närvaro vid högtidlighållandet av Raoul Wallenbergs dag, Nybrokajen	
	Närvaro vid Polar Music Prize prisutdelning, Konserthuset, med efterföljande bankett, Grand Hôtel, Stockholm	
On 28	Executive Committee Meeting, World Childhood Foundation, Stockholm	
	Närvaro vid Sametingets öppnande, tillika 20-årsjubileum, Jokkmokk	
	Deltagande i nätverkslunch med "Initiativet Hållbara Hav", Stadshuset	
To 29	Besök i Gävleborgs län	
	Utdelning av utmärkelsen Export Hermes, Stockholms Handelskammare, Stockholm	
Fr 30	Besök i Västmanlands län	
	Närvaro vid Skandinaviska YGL-träffen, Moderna museet, Stockholm	
	Invigning av utställningen "1001 inventions – The Enduring Legacy of Muslim Civilisation", Värmlands museum, Karlstad	
September		
Må 2	Närvaro vid start av utbildning för Silviasystrar, Silviahemmet	

Må 2	Möte med professorerna Peter Stenwinkel, Karolinska Institutet, samt Richard Johnson, University of Colorado Denver	
	Information inför president Barack Obamas besök	
	Företrädare för Johan Gernandt, ordförande Riksbanken, Ernst Nordin, formgivare och Leif Jacobsson, Projektgivare, Sveriges Riksbank, för överlämnade av 2013-års 1-kronas mynt	
	Avskedsaudiens för Azerbajdzjans ambassadör, H.E. Rafael Ibrahimov	
	Företrädare för Unescos generaldirektör Irina Bukova	
	Närvaro vid seminarium med Kofi Annan och Jan Eliasson	
Ti 3	Besök i Östergötlands län	
On 4	Besök i Södermanlands län	
	Utdelning av Stockholm Junior Water Prize, Stockholmsmässan, Älvsjö	
To 5	Executive Committee Meeting, Mentor Foundation	
	Närvaro vid seminarium "Initiativet Hållbara Hav" i Kolskjulet, Skeppsholmen	
	Företrädare för direktör Björn O. Nilsson, Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	
	Företrädare för senatorer från brasilianska senatens utrikes- och försvarsutskott	
	Närvaro vid lanseringen av Childhoods Thank you-kampanj, Stockholm	
	Utdelning av Stockholm Water Prize, Stockholm	
Fr 6	Närvaro vid Svenskt demenscentrums 5-årsjubileum, Svenskt demenscentrum, Stockholm	
	Företrädare för landshövding Chris Heister	
	Företrädare för generalsekreterare Hélène Benno, Min Stora Dag	
Lö 7	Besök i Gotlands län	
Sö 8	Närvaro vid Prins Daniels lopp, Hagaparken	
	Närvaro vid minnesgudstjänst för H.K.H. Prinsessan Lilian, Engelska kyrkan, Stockholm	
Må 9	Styrelsemöte i Swedish Care International, Stockholm	
	Invigning av Manillaskolans nya lokaler vid Campus Konradsberg, Kungsholmen	
Ti 10	Besök i Dalarnas län	
	Middag, Anna Lindh Memorial Fund, Utrikesdepartementet	
On 11	Besök i Jämtlands län	
	Seminarier The EU as a Global Actor for Peace, Democracy and Freedom: Experience and Wisdom, Riksdagen	
To 12	Möte i Kronprinsessan Margaretas Landstormsfond	
	Närvaro vid Sveriges kommuner och landstings 150-årsjubileum, Stockholms stadshus	

Fr 13	Invigning av utställningen "40 år på tronen – 40 år för Sverige", Rikssalen	
Lö 14	Närvaro vid Regeringens jubileumsmiddag, Nordiska museet	
	Närvaro vid Sveriges riksdags jubileumskoncert för H.M. Konungen, Konserthuset, Stockholm	
Sö 15	Te Deum med anledning av H.M. Konungens 40 år som statschef, Slottskyrkan	
	Närvaro vid Stockholms stads firande av H.M. Konungen 40 år som statschef, Lejonbacken och Inre borggården	
Må 16	Närvaro vid besök på Industrifonden, Stockholm	
	Närvaro vid styrelsesammanträde med En Frisk Generation	
	Närvaro vid Min Stora Middag med Min Stora Dag, Junibacken, Stockholm	
Ti 17	Deltagande i gudstjänst, Storkyrkan, Stockholm	
	Närvaro vid riksmötets högtidliga öppnande, Riksdagen, Stockholm	
	Närvaro vid föreställningen Trollflöjten, Kungl. Operan, Stockholm	
On 18	Invigning av Stockholms sjukhems nya sjukhemsbyggnad, Stockholm	
	Företrädare för utrikesrådet Torbjörn Sohlström	
To 19	Mottagning med anledning av H.M. Konungens 40 år på tronen	
Fr 20	Högtidliga audienser: Irak, Sydkorea, Libanon och Cypern	
	Närvaro vid möte med Föreningen för dendrologi och parkvärd, Drottningholmsparken	
Sö 22 - Må 23	Strategimöte i Stiftelsen Silviahemmet, Drottning Victorias Vilohem, Öland	
Må 23	Deltagande i skolbesök med Prins Daniels Fellowship, Lund	
	Invigning av Kungl. Djurgårdens nya besökscentrum, Stockholm	
	Avskedsaudiens för Kinas ambassadör H.E. Mr Lan Lijun	
	Avskedsaudiens för Japans ambassadör H.E. Yoshiki Watanabe	
	Utdelning av Marcus Wallenbergpriset, Grand Hôtel, Stockholm	
Ti 24	UD:s föredragning inför statsbesök från Portugal	
	Närvaro vid kyrkomötets högtidliga öppnande, Uppsala domkyrka	
	Företrädare för arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson	
	Närvaro vid Miljöseminarium, Clarion Hotel Sign, Stockholm	
	Middag World Childhood Foundation International Council	
On 25	Forskningspresentation av professor Torkel Klingberg, Kronprinsessan Victorias Stiftelse för vetenskaplig forskning	
	Möte med World Childhood Foundation International Council	

On 25	Företrädare för finansborgarrådet Sten Nordin	
	Företrädare för Cancerfonden	
	Utdelning av anslag och stipendier; Svenska Sällskapet för Medicinsk Forskning, Svenska Läkaresällskapet, Stockholm	
Lö 28	Invigning av en specialbyggd motorbana för personer med funktionsnedsättning, Kvarnatorp, Kumla	
	Närvaro vid Svensk-tyska föreningens 100-årsjubileum, Hasselbacken, Stockholm	
Må 30	Deltagande i besök på Bolagsverket, Sundsvall	
	Företrädare för professor Johan Rockström	
Oktober		
Ti 1	Besök på miljödepartementet	
Ti 1 - To 3	Inkommande statsbesök från Portugal. Läs mer på sidan 17.	
To 3	Besök hos Hushållningssällskapet i Västernorrland enligt särskilt program	
To 3 - Må 7	Besök på FN, New York	
Fr 4 - To 10	Besök i Seoul, Sydkorea	
Må 7	Styrelsesammanträde i Kronprinsessparets Stiftelse	
	Styrelsemöte World Childhood Foundation, Tyskland	
	Företrädare för Sveriges bagare och konditorer	
	Närvaro vid utdelning av Hjärt-lungfondens nya forskningsanslag: "Prins Daniels anslag för yngre lovande forskare"	
Ti 8 - On 9	Närvaro vid IPC Honorary Board meeting, Bryssel, Belgien	
Ti 8	Styrgruppsmöte med Prins Daniels Fellowship	
	Invigning av Hands-On Internationals barmuseikonferens, Tekniska museet, Stockholm	
	Möte med stipendiekommittén i Ungt ledarskap	
	Middag inför Royal Technology Mission 2013, IVA, Stockholm	
On 9	Invigning av Bana Väg mellan Motala-Mjölby, Skänninge och Motala	
	Medverkan vid diplomceremoni för Majblomman 2013	
	Närvaro vid Childhood Autumn Dinner, Confidencen, Ulriksdal	
To 10 - Fr 11	Medverkan i Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademiens teknikresa, Göteborg och Borås	
To 10	Närvaro vid besök på Åland	
	Möte med projektsamarbetet "Om Barnkonventionen - av, för och med barn"	
Fr 11	Besök på Lantmännen Bio Agri och SciLifeLab, Uppsala	

Fr 11	Närvaro vid invigningen av "Aula Medica", Karolinska sjukhuset, Stockholm	
Må 14	Besök av Kung Willem-Alexander och Drottning Máxima av Nederländerna	
	Företrädare för Ulf Holmberg, Världsnaturfonden WWF	
	Närvaro vid församlingsafton, Bernadottebiblioteket	
Ti 15	Workshop med Guldklubban och Kompassrosen	
Ti 15 - On 16	Middag med ordförande Siegfried Weiser, World Scout Federation, Paris	
On 16	Möte med ordförande Sven von Holst, Skid-VM:s bolagsstyrelse	
To 17	Utdelning av World's Children's Prize for the Rights of the Child, Gripsholms slott	
Sö 20	Närvaro vid singelfinalmatch samt prisutdelning, IF Stockholm Open, Kungl. Tennishallen, Stockholm	
Må 21	Närvaro vid Världsnaturfonden WWF:s höstsammankomst, Ulniksåls slott	
	Styrelsemöte i BP Fellow Swedish Chapter	
	Deltagande i seminarium samt prisutdelning av Sveriges Ungdomsentreprenör 2013, Fryshuset	
Ti 22	Möte med World Child & Youth Forum Partner Council	
	Utdelning av utmärkelsen Kung Carl XVI Gustafs pris till årets nybyggare	
	Diplomatmottagning	
On 23	Deltagande i skolbesök med Prins Daniels Fellowship, Blackeberg's gymnasium samt Kungl. Tekniska Högskolan, Stockholm	
	World Childhood Foundation Executive Committee Meeting, Stockholm	
	Högtidliga audienser: Lettland, Turkiet, Ungern och Österrike	
	Stipendieutdelning i Stiftelsen Frimurare Barnhuset, Bååtska palatset, Stockholm	
	Företrädare för honorärkonsuler verksamma i Afrika	
	Närvaro vid seminarium From farm to fork samt galamiddag i samband med 6th Annual Green Summit, New York, USA	
To 24 - Fr 25	Styrelsemöte, Mentor International, London	
Fr 25	Besök på Stadsmission, Svenska Bostäder, Vällingby Centrum	
	Närvaro vid Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademiens högtidssammankomst, Stockholm	
Ti 29	Besök på Kolmårdens djurpark, Norrköping	
To 31	Styrgruppsmöte i Stenhammars Godsförvaltning, Stenhammar gods	
November		
Må 4	Närvaro vid ett seminarium på temat miljö, klimat och energi, Kungl. Tekniska högskolan, Stockholm	
	Närvaro vid Gastronomiska akademiens höstmöte, Stockholm	

Ti 5	Företrädare för finansmarknadsminister Peter Norman	
	Företrädare för ämnesrådet Eva Ekmebag, utrikesdepartementet, Market Unit manager Fredrik Häggström, Business Sweden	
On 6	Informationskonsej	
	Närvaro vid Anders Wall-föreläsning, Universitetshuset, Uppsala	
	Företrädare för utrikesrådet Torbjörn Sohlström	
	Utrikesnämnd	
To 7 - Fr 8	Besök i London	
To 7	Möte i Stiftelsen Konung Carl XVI Gustafs 50-årsfond för vetenskap, teknik och miljö	
	Lunch med Stiftelsen Konung Carl XVI Gustafs 50-årsfond för vetenskap, teknik och miljö	
	Företrädare för rektor Lisa Sennerby Forsse och professor Göran Ericsson, SLU	
	Audiens för Turkiets premiärminister H.E. Mr Recep Tayyip Erdogan	
	Företrädare för utrikesrådet Torbjörn Sohlström	
	Möte med World Childhood Foundation, Sao Paulo, Brasilien	
Fr 8	Högtidliga audienser: Belgien, Azerbajdzjan, Vietnam och Oman	
	Företrädare för professor Anders Karlqvist och professor Elisabeth Kessler	
Lö 9 - Lö 16	Deltagande i Royal Technology Mission, Brasilien	
Må 11	Styrelsemöte, World Childhood Foundation, Sao Paulo, Brasilien	
	Skolbesök med socialminister Göran Häggglund, Bunkeflostrand	
Ti 12	Närvaro vid Kungl. Krigsvetenskapsakademiens högtidssammankomst, Börshuset	
On 13	Besök i Piteå, enligt särskilt program	
To 14	Avskedsaudiens för Albanien ambassadör H.E. Ruhi Hado	
	Besök på Diabetescentrum, Karolinska Universitetssjukhuset	
Må 18	Deltagande i skolbesök med Prins Daniels Fellowship, Polhemsgymnasiet samt Chalmers, Göteborg	
	Utdelning av Polhemspriset, Norra länken, Stockholm	
Ti 19	Styrgruppsmöte, Prins Daniels Fellowship, IVA	
	Närvaro vid styrelsesammanträde, En Frisk Generation, Solna	
On 20	Närvaro vid seminarium om Folkförankring av Försvaret, Myntmuseet, Stockholm	
	Företrädare för ordförande Karin Mattsson Weijber, Riksidrottsförbundet	
	Deltagande i Samhalls Visa vägen-gala, Hotel Rival, Stockholm	
To 21	Utbildning vid Stockholm Resilience Center, Stockholm	

To 21	Närvaro vid Sjukvårdens ledarskapsakademi, Nobel Forum, Stockholm	
Lö 23	Föreställning "För miljön i tiden", Kungl. Dramatiska Teatern, Stockholm	
	Middag med anledning av "För miljön i tiden"	
Må 25 - Lö 30	Baden Powell Fellowship, Hong Kong, Kina och Kyoto, Japan	
Må 25	Företrädare för Special Representative of the Secretary-General on Violence against Children Ms. Marta Santos Pais, assistent Kim Sylwander och generalsekreterare Anna Hägg-Sjöquist, Plan Sverige	
Ti 26	Besök med Kronprinsessparets Stiftelse, Maskrosbarn	
On 27	Deltagande vid inkubatorn Young Urban Movement Projects prisutdelning "Academy 2013", Stockholm	
Fr 29	Invigning av ett nytt biobränslevärmeverk, Varberg	
December		
Må 2	Deltagande vid skolbesök med Prins Daniels Fellowship, Dragon-skolan samt Umeå universitet, Umeå	
	Styrelsemöte, Stiftelsen Silviahemmet, Silviahemmet	
Ti 3	Audiens för ryska federationsrådets talman Valentina Matvienko	
	Företrädare för utrikesrådet Torbjörn Sohlström	
	Företrädare för honorärkonsuler verksamma i Centralasien	
	Representationsmiddag	
On 4	Besök i Norrköping	
	Möte i prins Gustaf Adolfs och prinsessan Sibyllas minnesfond, Ersta Diakoni	
	Styrelsemöte i Mentor Sverige	
	Utdelning av Prins Eugenmedaljen	
	Diplomatmottagning	
	Nobelstiftelsens presentation av årets nobelpristagare	
To 5	Högtidliga audienser: Uganda, Bangladesh, Kosovo och Kina	
	Möte med ambassadör Lars-Hjalmar Wide, utrikesdepartementet	
	Styrelsesammanträde i Drottning Silvias Jubileumsfond för forskning om barn och handikapp	
	Sammanträde i H.K.H. Kronprinsessan Victorias Stiftelse för Forskning och Utbildning	
	Sammanträde i Konung Carl XVI Gustafs Stiftelse för Forskning och Utbildning	
	Möte i Drottning Silvias Stiftelse för Forskning och Utbildning	
Fr 6	Styrelsemöte, World Childhood Foundation, Nobis Hotel, Stockholm	
Må 9 - Ti 10	Närvaro vid minneshögtid för president Nelson Mandela, Johannesburg, Sydafrika	

Må 9 - Ti 10	Närvaro vid Tyska damklubbens jullunch, Operaterrassen	
	Avskedsaudiens för Makedoniens ambassadör, H.E. Mr Kire Illioski	
	Avskedsaudiens för Saudiarabiens ambassadör, H.E. Dr Abdulrahman Gdaia	
	Avskedsaudiens för Panamas ambassadör, H.E. Mr Ricardo Quintero Nassar	
Ti 10	Utdelning av Nobelpriset, Konserthuset, Stockholm	
	Närvaro vid Nobelbanketten, Stadshuset, Stockholm	
On 11	Närvaro vid stiftelsen Kungafondens 70-årsjubileum	
	Sammanträde i Konung Gustaf VI Adolfs fond för svensk kultur	
	Middag för nobelpristagarna, Karl X:s galleri	
To 12	Företrädare för Robert Rydberg, Utrikesdepartementet	
Fr 13	Närvaro vid Luciafirande, Hovstallet	
	Styrelsesammanträde, Hjärt-Lungfonden, Stockholm	
	Närvaro vid en medaljceremoni med Afghanistanstyrkan FS 25, Kungliga Tennishallen, Stockholm	
	Informationskonsej	
	Konsejlunch	
	Möte med projektledare Linn Westlund, Svenska Hjältar	
Må 16	Högtidliga audienser: Laos, Namibia, Japan, Etiopien	
	Lunch för ambassadör Jörgen Lindström	
	Närvaro vid Aftonbladets gala Svenska Hjältar, Cirkus, Stockholm	
Ti 17	Företrädare för studenter från Skoghögskolans studentkår för överlämnande av julgranar	
	Deltagande i julgudstjänst, Slottskyrkan	
On 18	Mottagning, H.M. Drottningen 70 år	
To 19	Avskedsaudiens för Egyptens ambassadör H.E. Mr Mohamed Osama Taha Elmagdoub	
	Utdelning av stipendier för Svenska Ridsportförbundets jubileumsstiftelse, Hovstallet	
	Festföreställning i samband med H.M. Drottningens 70-årsdag, Oscarsteatern	
Fr 20	Företrädare för professor Mats Liljefors, direktör Johan Groth och ståthållare Gunnar Holmgren	
	Närvaro vid Svenska Akademiens högtidssammankomst, Börshuset	
Må 23	Närvaro vid Drottningholmsteaterns konsert, Drottningholms slottskyrka	

Nästa uppslag:
Dukat för galamiddag i Karl X:s galleri på Kungl. Slottet 1953 (vänster) och 2013 (höger)

Funktioner för samordning och service

RIKSMARSKALKSÄMBERET

- Riksmarskalksämberet är Kungl. Hovstaternas stabsfunktion.
- Ger stöd och service till hela organisationen via:
  - Kansli
  - Personalavdelning
  - Ekonomiavdelning
  - H.M. Konungens hovförvaltning.

Administrativa stabsfunktioner och arkiv

De administrativa stabsfunktionerna inom Riksmarskalksämberet utgörs av kansli, ekonomiavdelning och personalavdelning. Dessa servicefunktioner tillhandahåller effektiva system samt ger råd och stöd till övrig verksamhet. Kanslienheten handlägger olika tillståndsfrågor och tar hand om ärenden av juridisk och administrativ natur. Andra ansvarsområden för kansliet är bland annat att årligen ta fram Hovkalendern liksom att förbereda och medverka vid medalföreläsningarna, vilka redovisas på sidorna 22–23. Under året har ett omfattande arbete påbörjats för att se över arkiv-hanteringen i syfte att underlätta informationssökning, både internt och för framtida forskning.

Vid Riksmarskalksämberet finns utöver stabsfunktionerna ett antal funktioner som står till organisationens förfogande. Dit hör hovauditören som är juridisk rådgivare och hovjägmästaren som medverkar vid planering av kungliga jakter.

Vidare ingår läkarstaten med två förste livmedici, livmedikus och hovtandläkare samt kleresistaten, som består av överhovpredikanten, pastorn i hovförsamlingen, hovorganist och hovpredikanter från de olika stiftet. Hovförsamlingen utgör ett eget stift och är en icke-territoriell församling inom Svenska kyrkan.

H.M. Konungens hovförvaltning

Riksmarskalksämberet har under året arbetat med frågor som rör information om ekonomin inom hovstaterna och angränsande verksamheter. Detta arbete har rört tre huvudområden: Kungl. Hovstaternas ekonomi, Kungafamiliens privata förmögenhet samt de Kungl. Stiftelserna. De Kungl. Stiftelserna står under hovförvaltningens ansvar men är finansiellt självständiga enheter med egna revisorer.

Kungl. Hovstaternas ekonomi

Den historiska bakgrunden till anslaget till Kungl. Hovstaterna är att Kungen avstod, i en överenskommelse från 1809/10 med Rikens ständer, ägande och inkomster från bl.a. de kungliga slotten. Som motprestation fick Kungen enligt överenskommelsen dispositionsrätt till vissa av slotten för evärdelig tid samt ett samlat årligt anslag för såväl verksamheten och kostnader för Kungafamiljen. För det anslag som avsåg nuvarande Hovstaten krävdes ingen redovisning.

1809/10 års överenskommelse gäller fortfarande med några kompletteringar. Anslaget ges bland annat också mot bakgrund av att det lösöre inklusive fordon som används i verksamheten är en blandning av statlig, enskild och privat egendom.

För de Kungl. Hovstaterna har en särskild överenskommelse mellan regeringen och Riksmarskalksämberet styrt hur medlen redovisats. Den ursprungliga överenskommelsen från 1809/10 har kompletterats 1996 och 2005. Då har ytterligare ramar för hur redovisningen skall utformas tillkommit. Hovstaten har sedan dess inom de överenskomna ramarna årligen redovisat ekonomiska nyckeltal.

Regeringen har genom en dialog med Riksmarskalksämberet genomfört en översyn av denna överenskommelse. I budgetpropositionen för 2014 framgår att:

”Riksdagen har gett regeringen till känna att regeringen ska genomföra en översyn av den nuvarande överenskommelsen som träffats mellan regeringen och Riksmarskalksämberet om redovisningen av Hovstatens verksamhet. Översynen angavs syfta till att verka för en ökad insyn i Hovstaten, men samtidigt respektera statschefens privata sfär och inte utgöra någon ändring i den nuvarande konstitutionella ordningen (bet. 2011/12:KU1, rskr. 2011/12:56).

Regeringen och Riksmarskalksämberet har enats om att komplettera överenskommelserna från 1996 och 2005, och som en följd härav i viss mån ändra den senare, när det gäller insyn i den verksamhet som bedrivs inom ramen för Hovstaten.

Den ekonomiska redogörelsen som sker i verksamhetsberättelsen kommer att bli utförligare när det gäller den verksamhet som bedrivs inom ramen för Hovstaten. Redogörelsen kommer att utgöras av en uppställning som liknar den redogörelse som i dag lämnas för Slottsstaten. Detta innebär att uppställningen inte längre kommer att ange de organisatoriska enheterna inom Hovstatens andel av de sammanlagda kostnaderna för Hovstaten utan istället bestå av resultat- och balansinformation samt kommentarer i form av tilläggsupplysningar och noter.

I förarbetena till regeringsformen framgår att hovet står utanför den statliga förvaltningsorganisationen (prop. 1973:90 s. 176). Den verksamhet som Hovstaten bedriver omfattas inte av lagen om revision av statlig verksamhet m.m. Hovstaten omfattas inte heller av anslagsförordningens (2011:223) bestämmelser, om bl.a. prövning av anslags-sparande och indragning av anslag, eller andra delar av det ekonomiska administrativa regelverket för myndigheter under regeringen. Kammarkollegiet utbetalar anslagsmedlen engångsvis efter rekvisition. Denna överenskommelse ändrar inte ordningen i dessa avseenden.”

Riksmarskalksämberet redovisar som en följd av den kompletterande överenskommelsen följande finansiella information för Hovstaten:

- En resultaträkning enligt gängse principer där samtliga intäkter för Hovstaten redovisas, såväl anvisade medel från staten som de övriga intäkter som följer av hur verksamheten är organiserad. Kostnader finns redovisade uppdelat på olika större kostnadslag och det årliga nettoresultatet framgår.
- En balansräkning där Hovstatens tillgångar och skulder finns redovisade.
- En sammanställning över väsentliga uppgifter rörande bland annat anställda vid Hovstaten.
- Tilläggsupplysningar och noter med specifikationer över Hovstatens intäkter och kostnader.

Redovisningen följer i tillämpliga delar de principer som tillämpas för Slottsstaten och Kungl. Djurgårdens förvaltning.

Kungen inledde seminariet om de Kungl. Stiftelserna.

Kungaparet och Kronprinsessan vid seminariet där överintendent Jan Lindman presenterade de Kungl. Stiftelserna i Bernadottebiblioteket.

Kungl. Stiftelserna

H.M. Konungens hovförvaltning ansvarar för de Kungl. Stiftelserna. Den Kungliga Familjen har ett djupt engagemang för de Kungl. Stiftelserna, vars historia sträcker sig tillbaka till tidigt 1800-tal. Stiftelserna verkar inom fem områden: forskning, hjälpverksamhet, vård och ungdomsverksamhet, kultur samt utbildning och delar varje år ut cirka 170 miljoner kronor.

Under 2013 har befintliga stiftelser erhållit ytterligare donationer och i samband med Drottningens 70-årsdag bildades H.M. Drottningens stiftelse – Care about the Children som mottagit stora gåvor.

Ett målmedvetet arbete har bedrivits för att öka kunskapen om stiftelsernas verksamhet och för att ta tillvara den samlade kunskap som finns inom dessa stiftelser. En gemensam webbplats med information om många kungliga stiftelser finns nu på www.kungahuset.se. Årsredovisningarna för de kungliga ideella stiftelserna är offentliga. Vidare har en gemensam årsberättelse publicerats för de Kungl. Stiftelserna som planeras att uppdateras vart tredje år. Periodvisa offentliga seminarier med genomgångar och översikt över de Kungl. Stiftelsernas verksamhet har genomförts. För de Kungl. Stiftelser som bedriver insamling har en dialoggrupp skapats för erfarenhetsutbyte och samordning. Ett gemensamt ansökningsystem för stiftelserna har utvecklats och tagits i drift. Ett gemensamt kontor för en rad stiftelser har inrättats i anslutning till Kungl. Slottet.

Kungaparet möter journalister från Kroatien inför utgående statsbesök.

Förvaltningen av Kungafamiliens privata förmögenhet

Inom H.M. Konungens hovförvaltning förvaltas även Kungafamiliens privata finansiella tillgångar och fastigheter.

Förmögenheten har tillförts Kungafamiljen under flera generationer genom arv, giftermål och gåvor. Särskilt Karl XIV Johan medförde stora förmögenheter från utlandet, då han blev tronföljare i Sverige. En väsentlig del av förmögenheten användes dock för finansiering av den dåvarande omfattande svenska statskulden. Något som uppmärksammats i många sammanhang. Förmögenhetsutvecklingen har varit god och möjliggjorts genom god fastighetsförvaltning och lyckosam värdepappersförvaltning. Det föreligger givetvis en strikt uppdelning mellan Kungafamiliens privata förmögenhet och Kungl. Hovstaternas övriga ekonomi.

Den privata förmögenheten utgörs idag i huvudsak av finansiella tillgångar som aktier och obligationer, av fastigheter som Solliden, villa i Ste Maxime och sportstugor.

Det lösöre som idag inte är statlig egendom eller Kungens privata egendom ägs av privata stiftelser kopplade till Kungafamiljen. Dessa stiftelser kan vara av olika typer, men gemensamt är att deras tillgångar utgörs av lösöre som möbler, mattor, tavlor, smycken samt i vissa fall också finansiella tillgångar. Kungafamiljen har dispositionsrätt till föremålen som används både i offentliga som privata sammanhang.

För dessa tillgångar gäller vanliga regler avseende registrering, deklarationer, beskattning och rapportering.

Den privata ekonomin betraktas som Kungafamiliens privata sfär och är i övrigt, liksom som för andra svenska medborgare, inte offentlig.

En auktoriserad revisor granskar alla räkenskaper, privata såväl som stiftelsernas.

Stenhammar gods donerades till staten i början av 1900-talet av hovmarskalken Robert v. Kraemer med villkor att en arvprins skall arrendera godset. Förvaltningen av Stenhammar är ett gemensamt ansvar för Kungen och staten genom Statens fastighetsverk. Det är en del i det svenska kulturarvet och kräver särskild skötsel, renovering och drift.

På godset bedrivs ekologiskt jordbruk. Viss forskning sker på godset, i nära samarbete med Sveriges Lantbruksuniversitet, i syfte att utveckla arbetsmetoder inom jordbruket. Stenhammar erbjuder möjlighet till friluftsliv för invånarna i Flen kommun och andra.

Bland annat har ett naturreservat inrättats på Stenhammar.

Staten har ett jordägaransvar för Stenhammar medan arrendatorn ansvarar för löpande drift och underhåll. Kungen har de senaste tio åren gjort stora investeringar på Stenhammar inom jordbruksdriften samt fastighetsrenoveringar på slottet och flygeln med inventarier. Den v. Kraemerska fonden har bidragit till investeringarna genom ett särskilt avtal med Statens fastighetsverk.

Anställda, utbildning och hälsoinriktade insatser

I Kungl. Hovstaternas uppgift att representera, vårda och visa ett levande kulturarv ställs höga krav på medarbetarna i fråga om integritet, noggrannhet och känsla för hög kvalitet. Hovstaterna har 259 (255) tillsvidareanställda som utgörs av ett stort antal kvalificerade specialister som representerar många varierande yrken och hantverk. Varje medarbetare bidrar i sin yrkesroll med sin specifika kunskap och höga servicenivå till att Kungen och Kungafamiljen kan genomföra sina representativa plikter på ett framgångsrikt sätt och med hög kvalitet såväl i Sverige som utomlands.

Inför sommarsäsongen rekryteras och utbildas många tillfälligt anställda inom visningsverksamheten. Utbildning ges framför allt i ämnen med historisk och kulturell anknytning för att öka kunskaps-spridningen om det kungliga kulturarvet. Utbildningar och kurser ges även i ämnen som berör arbetsorganisation, ledarskap och arbetsmiljö. Inom det systematiska arbetsmiljöarbetet upprättas varje år arbetsmiljöboksutslut som ställs mot de handlingsplaner som utarbetats inom respektive ämbete.

Kungl. Hovstaterna arbetar kontinuerligt med olika förebyggande insatser för att minimera riskerna för ohälsa. Medarbetare över 50 år erbjuds hälsoundersökningar vart annat år. Alla medarbetare omfattas av ett avtal med ett hälsovårdsföretag som anlitas framför allt i det förebyggande arbetet, till exempel genom att anlita arbetsmiljöingenjör vid översyn av olika arbetsplatser, vid riskbedömningar och i samband med andra hälsofrämjande insatser. Varje år erbjuds anställda motionsbidrag för att främja egna aktiviteter.

Sjukfrånvaron ökade något under detta år och uppgick till 2,5 (2,2) procent, vilket fortfarande är lägre än genomsnittet i landet som helhet. De mycket låga ohälsotalen kan dels förklaras av de förebyggande insatserna, dels av att Kungl. Hovstaternas medarbetare har ett stort engagemang och intresse för sina arbetsuppgifter och verkar i en stimulerande arbetsmiljö.

Informationsavdelningens utveckling av webbplats och sociala medier

Under året har ett stort antal ärenden och förfrågningar från såväl massmedier som allmänhet handlagts. Under året inkom 271 (300) intervjuförfrågningar i första hand till Kungaparet och Kronprinsessparet. Inför de utgående statsbesöken arrangeras pressmöten och intervju med Kungaparet. Detta ger stor presstäckning i värdlandet och bidrar till att fördjupa Sverigebilden i utlandet. Vidare gav firandet av Kungens 40 år på tronen, inklusive besök i landets 21 län, och Prinsessan Madeleine's bröllop stor uppmärksamhet i både nationella och internationella medier.

Informationsavdelningen ansvarar för utveckling och underhåll av webbplatsen www.kungahuset.se samt Kungahusets Facebook-konto och Kungl. Hovstaternas bildbank. Under året har filmer om Kungl. Hovstaternas verksamhet vid flera tillfällen lagts ut på webbplatsen. Dessutom utvecklas och uppdateras applikationen för de kungliga slotten kontinuerligt.

H.M. Konungens stab och adjutanter

H.M. Konungens stab ingår inte i Riksmarskalksämberet utan tillhör Försvarsmakten och lyder direkt under Kungen. Staben leds av stabschefen och har till uppgift att stödja Kungen och Kungl. Hovstaterna i försvarsanknuten verksamhet. Vid staben tjänstgör adjutanterna. En adjutant vid det svenska hovet är en officer som biträder en kunglig person i tjänst. För närvarande finns 12 adjutanter (av majors till överstes grad) hos Kungen och 12 adjutanter hos Kronprinsessan Victoria.

Adjutanterna har en viktig uppgift som kontaktyta gentemot arrangörer och olika hovfunktionärer när beslutade program-punkter ska genomföras. De finns hela tiden nära de kungliga personerna och ansvarar för att de kungliga är väl insatta i program och arrangemang. Adjutanterna säkerställer även att transportbehov liksom olika säkerhetsarrangemang är omhändertagna.

Kungen och Prins Carl Philip tillsammans med chefen för H.M. Konungens stab, generalmajor Håkan Pettersson vid Veterandagen på Kungl. Djurgården.

Vård och utveckling av levande slottsmiljöer

Kulturhistoria som profession

Husgerådskammarens avdelning för samlingar och dokumentation har det kulturhistoriska huvudansvaret och sköter förvaltningen av de unika samlingarna. Avdelningen ansvarar för projektering när de kungliga slotten möbleras om. Det gäller både i historiska miljöer och inför ceremonier. Avdelningen är i samarbete med syateljén, också ansvarig för de uniformer och livréer som används vid större ceremonier och representationsmiddagar.

Förvaltningen av samlingarna vid de kungliga slotten kräver en väl fungerande katalog. Vid dokumentationen av samlingar, slott och ceremonier har därför fotoateljén en central uppgift. Under året har arbetet med att konvertera den digitala katalogen till en ny programvara slutförts.

I januari genomfördes ett internationellt symposium om Karl XI:s galleri arrangerat av Vitterhetsakademien, Nationalmuseum och Stockholms universitet. I början av oktober anordnade Husgerådskammaren i samarbete med Stockholms universitet ett internationellt symposium om drottning Hedvig Eleonora. Syftet var bland annat att ge en solid vetenskaplig grund inför förberedelserna av projektet Hedvig Eleonora – den svenska barockens drottning, som med flera utställningar och en publikation skall uppmärksamma riksänkedrottningens stora betydelse för de kungliga slotten och Husgerådskammarens samlingar. Uppmärksammandet sker 2015 i samband med 300-årsminnet av hennes död.

Internationella utlån

De kungliga samlingarnas unika ställning i svenskt kulturarv medför regelmässigt ett stort antal förfrågningar från forskare, institutioner och intresserad allmänhet. Museers begäran om lån bereds efter fastlagda rutiner och underställs Kungen för beslut. Lån medför omfattande arbetsinsatser av specialister, såsom intendent, museitekniker, konservatorer och fotograf. Insatserna omfattar administration, författandet av artiklar till kataloger, konservering, fotografering och packning. Antalet förfrågningar om utlån var fortsatt lågt och förklaras huvudsakligen av svag konjunktur i stora delar av Europa. 13 unika föremål utlånades under året, bland annat till Livrustkammaren, Nordiska museet, Medeltidsmuseet och Prins Eugens Waldemarsudde.

Återförvärv av unik sekretär

Husgerådskammaren har ambitionen att återförvärva kulturhistoriskt intressanta föremål som av olika anledningar lämnat de kungliga samlingarna. Under året kunde en sekretär (bonheur du jour) från 1770-talet som ursprungligen stått i Sofia Magdalenas våning på Drottningholm återföras till samlingarna. Sekretären visades under hösten i den nya utställningsmonter som finns i Bernadottevåningens drabantalsal.

Vård och underhållsarbete på Kungl. Slottet.

KUNGL. HUSGERÅDSKAMMAREN MED BERNADOTTEBIBLIOTEKET

- Förvaltar och vårdar statens, de Bernadotteska familjestiftelsernas och delar av Kungens enskilda samlingar, samt har det kulturhistoriska huvudansvaret för dessa.
- Innehållsmässigt ansvar för utställningar.
- "Husgerådet" utgörs framför allt av lös inredning som möbler, mattor, gardiner, vävda tapeter, konsthantverk samt glas och porslin.
- Håller samtliga kungliga slott möblerade.
- Husgerådskammaren ansvarar för 250 000 föremål, 100 000 böcker och 800 000 fotografier.

Den nytillverkade riksmarskalksstaven.

Översyn och vård av kulturarvet

Vid Kungens och Kungafamiliens officiella representation görs rutinmässig översyn av inventarier i de rum som tas i anspråk. Likaså görs en årlig översyn av samtliga föremål när de kungliga lustslotten öppnas och stängs.

Vid Husgerådskammarens olika konserveringsateljéer bedrivs kontinuerligt ett flertal konserveringsarbeten. Detta år genomfördes särskilda insatser inför prinsessan Lilians begravning och Prinsessan Madeleines bröllop.

Allmänkonserveringen har under året bland annat arbetat med förgyllning och målade ytskikt av ett stort antal möbler. Vidare har metallkonserveringen medverkat i tillverkningen av den nya riksmarskalksstaven, konserverat ett stort antal silverinventarier och rengjort ljuskronor inför elrevison. Även textilkonserveringen har arbetat med Riksmarskalkens nya stav, konserverat vävda tapeter och mattor samt förberett och nytillverkat textilier inför årets kungliga bröllop. Möbelkonserveringen har genomfört omfattande konservering av föremål till Holländska våningen på Tullgarn, stabiliserat ett flertal sittmöbler samt konserverat skrivbord.

Dukat och klart för galamiddag.

Evakueringsinsatser i känsliga miljöer

De kungliga slotten utgör känsliga miljöer vilket kräver särskild kunskap och stor omsorg vid ommöbleringar av det öppna slottet till ett slott för kunglig representation. I Kungäpares ambition att använda Stockholms slott som mötesplats för många av Kungäpares och Kronprinsessparets programinitiativ, har omfattningen av slottsomvandlingar från visningsverksamhet till representation varit fortsatt stort. Ommöbleringar sker även vid seminarier, symposier, konserter och kulturförändringar i Bernadottebiblioteket.

Särskilt omfattande är de evakueringsinsatser som sker i anslutning till pågående fasadrenoveringar vid Stockholms slott, ett projekt som sträcker sig över cirka 30 år.

Bernadottebiblioteket

Bernadottebiblioteket innehåller till största delen historiska boksamlingar som tillhört medlemmar av familjen Bernadotte, från Karl XIV Johan fram till Gustaf VI Adolf och deras gemåler. Biblioteket är också ett humanistiskt forskningsbibliotek med viss forskarservice. Under senare år har det Bernadotteska familjearkivet successivt knutits närmre Bernadottebiblioteket och bibliotekets lokaler har utnyttjats av forskare som studerat arkivalier. Biblioteket innehåller även en samling referenslitteratur, den Bernadotteska fotosamlingen, en historisk planschsamling, en samling kungliga "adresser" och den Bernadotteska musikalsamlingen.

Arbetet med datakatalogisering av samlingarna fortsätter och datakatalogen omfattade vid årets utgång närmare 40 000 poster. Under året har datakatalogisering av bibliotekets adresssamling påbörjats. Cirka 1 000 kungliga adresser katalogiseras, placeras i skyddskartonger/skyddsomslag och fotograferas. Även noterna ur det så kallade Vasabiblioteket har under året katalogiserats i en databas.

Kungen använder Bernadottebiblioteket vid flera officiella evenemang, däribland ett seminarium om de Kungl. Stiftelserna, stipendieutdelningar, diplomutdelning för Ungt Ledarskap och Årets nybyggare. Inom ramen för Kungl. Hovstaternas visningsverksamhet genomförs kulturförändringar, konserter och bibliotekvisningar för allmänheten.

Husgerådsmästeriet möblerar upp Gästvåningen i samband med statsbesök.

Unik 1800-tals miljö på Tullgarn

Återställandet av 1800-talsmiljön i Holländska våningen är ett exempel på de möjligheter och utmaningar som finns i att vårda och visa upp det kungliga kulturarvet.

F.U.Wrangel skrev 1888 i sin bok om Tullgarn:

”Visserligen är ej hela slottet möbleradt i samma tidsålders smak, men det artistiska har här på ingenting förlorat snarare tvärt om; meningen är nämligen att göra hvarje särskildt rum fulländadt i en viss stil, oberoende af de närliggande”.

Holländska salongens utseende vid sekelskiftet 1900 är väl dokumenterat genom fotografier och i stort sett alla föremål kunde identifieras i inventarier från 1886 och 1928. I ett flerårigt projekt har Kungl. Hovstaterna och Statens fastighetsverk arbetat med renovering och restaurering av Tullgarns slott så att den unika 1800-talsmiljön kan visas för allmänheten.

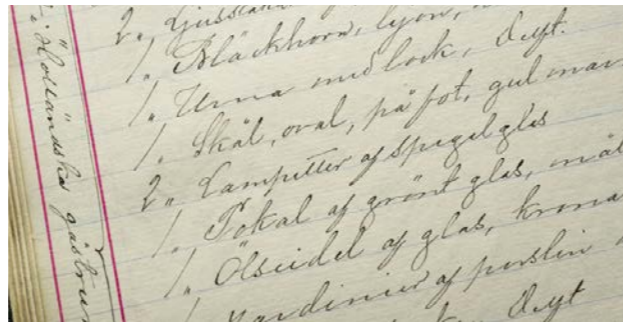
Renoveringsarbetena har omfattat alla föremålskategorier, där Kungl. Husgerådskammarens specialister inom möbelrenovering, sömnad och konservering av textil, metall och keramik under projektledning av en intendent. Inte minst Holländska salongens möbler har genomgått genomgripande arbeten på grund av omfattande skador i form av bland annat djupa sprickor, fanérbortfall och löst fanér.

Varsam renovering av möbel från Holländska våningen.

Detaljbild av intarsiaarbeten tagen i samband med omfattande renovering.

Inventariebok över Tullgarns samlingar.

Holländska salongen vid 1900-talets början ...

... och idag.

Höger sida: Stora förmaket, Tullgarns slott.

Möten med det kungliga kulturarvet

Utöver det omfattande arbetet med att stödja Kungen och Kungafamiljen i de ceremoniella och representativa uppgifterna, bedriver Kungl. Hovstaterna ett aktivt arbete för att på olika sätt öka tillgängligheten till det kungliga kulturarvet. Detta sker i den anda som präglar Kungens och Kungafamiljens önskan om öppenhet. Visnings- och utställningsverksamheten sker i nära samverkan mellan Kungl. Husgerådskammaren och Ståthållarämbetet.

Många besökare

Intresset för de kungliga besöksmålen är stort och Kungl. Slottet är ett av Stockholms populäraste turismål. Visningsverksamheten omfattar tio kungliga slott. På Kungl. Slottet visas representationsvåningarna, Ordenssalarna, Rikssalen, Museum Tre Kronor, Skattkammaren, Gustav III:s antikmuseum och Slottskyrkan. Vidare genomförs ett flertal konsertarrangemang i Slottskyrkan, Riddarholmskyrkan och i Rikssalen. Inom visningsverksamheten har antalet fast anställda guider ökat för att möta en ökad publik och öka kvaliteten, inte minst för utländska besökare.

Visningar, utställningar, konserter och andra evenemang marknadsförs på flera sätt, bland annat genom löpande annonsering, distribution av trycksaker och foldrar, medverkan på turistbyråer, mässheltagande och en aktiv informationsgivning på webbplatsen, via Facebook och Kungahusets applikation "Kungliga Slotten". (Appen kan laddas ner gratis, se www.kungahuset.se/app).

En vidareutveckling av webb-tjänsterna pågår. Från 2014 kommer biljettförsäljning att erbjudas över internet. Webbtjänsten kommer även att innehålla olika säsongsberoende rabatterbjudanden. Även delar av sortimentet i Slottsbodarna kommer att kunna beställas via en webbshop.

ANTAL BESÖK TILL DE KUNGLIGA SLOTTEN	2013	2012	2011
Stockholms slott*	593 600	598 800	572 600
Drottningholms slott	138 900	139 000	147 000
Kina slott	40 700	37 900	45 800
Tullgarns slott	7 000	6 700	5 900
Gripsholms slott	53 000	56 700	65 000
Strömsholms slott	8 000	5 000	4 000
Gustav III:s Paviljong/Haga	1 350	1 400	2 000
Rosersbergs slott	4 700	3 400	5 200
Rosendals slott	2 000	3 200	3 000
Ullingsdals slott	4 100	2 800	2 500
Slottskyrkan (fri entré)	245 000	269 000	273 900
Riddarholmskyrkan	33 100	35 200	45 200
Totalt	1 131 450	1 159 100	1 172 100

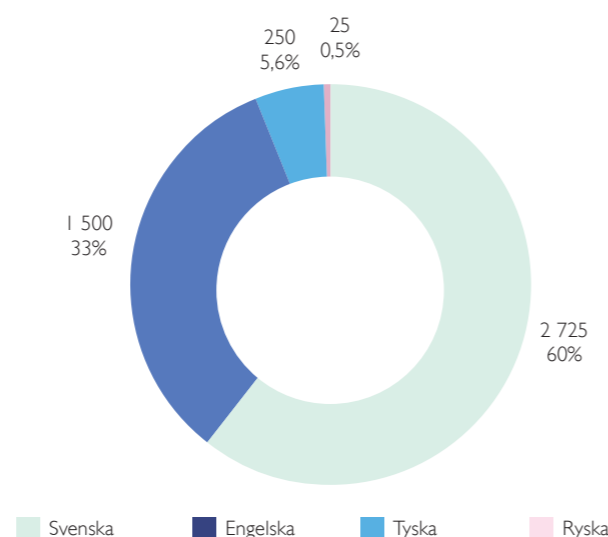
*Representationsvåningarna, Museum Tre Kronor, Skattkammaren och Gustav III:s antikmuseum

Uppskattade utställningar

Utställningsprojekteringen har en flerårig planeringshorisont så att Kungl. Hovstaterna vid lämpliga tillfällen kan arrangera utställningar för att sprida kunskap om det kungliga kulturarvet. Det kan till exempel vara vid jubileer, högtidsdagar och andra märkeshändelser förknippade med den svenska monarkin och som speglar såväl historiska som aktuella förhållanden. Utställningsprojekten bedrivs med höga effektivitets- och kvalitetskrav som följer av en detaljerad instruktion för genomförande och uppföljning.

Guidade visningar

Totalt antal visningar 4 500 st.

Återförvärd 1700-talssekretär utställd i Drabantsalen, Bernadottevåningen, Kungl. Slottet.

40 år på tronen – 40 år för Sverige

Årets stora utställning på Kungl. Slottet var utställningen "40 år på tronen – 40 år för Sverige". Med valspråket "För Sverige – I tiden" som ledstjärna har Kungen aktivt följt aktuella skeenden och händelser, både i och utanför landet och varit en viktig länk mellan historien, nutiden och framtiden. I Rikssalen och i delar av Representationsvåningarna – platserna för många av Kungens officiella uppdrag – visades fotografier, filmer och föremål från Kungens fyrtio år som statschef. För första gången visades även Kungens kläder i en utställning, bland annat Kungens skidkläder från 70-talet, tillika svenska OS-truppens officiella plagg 1976, jaktkostymen från 80-talet och Kungens scoutskjorta. En mindre variant av utställningen sattes även upp på Solliden under sommaren, liksom fotoutställningar på samma tema på Drottningholm och Gripsholm.

Kronprinsessan håller tal till Kungen i Rikssalen i samband med firandet av Kungens 40 år som statschef.

Flexibla utställningar anpassas för flera slottsmiljöer

Genom en flexibel uppbyggnad anpassas utställningar till de olika slottsmiljöerna. Två av utställningarna på Kungl. Slottet sattes i år upp i anpassade versioner på andra slott. Utställningen "Prinsessan Estelle – födelse och dop" sattes detta år upp på Strömsholms slott och lockade många besökare. Fotoutställningen "Så minns vi prins Bertil" till minne av att prins Bertil skulle fyllt 100 år, ställdes ut på Rosersbergs slott.

De populära barnvisningarna lockar många besökare till Kungl. Slottet.

Slotten som historisk scen – 10:e året

Föreläsningsserien Slotten som historisk scen genomfördes för tionde året i rad med populärvetenskapliga föredrag, kulturförklar, temavisningar och konserter. Serien omfattar evenemang vid samtliga kungliga slott, H.M. Konungens hovstall och Kungl. Djurgårdens förvaltning under rubriken "Slotten som historisk scen". Föredragshållare är anställda inom Kungl. Hovstaterna, externa forskare och kulturpersonligheter. Inte minst lockade programserien "Nyfiken på" stor publik.

Satsningen på pedagogik och temavisningar riktad mot grundskole- och gymnasieelever fortsatte. Dessa visningar syftar till att nå barn och ungdomar med kunskap som är relevant i relation till läroplanen för de olika skolstadierna. I samband med skolloven arrangerades flera uppskattade temavisningar för barn. På nationaldagen arrangerades traditionsenligt Öppet slott med många tusen besökare.

Prinsessan Estelle får vara med när Kronprinsessparet inviger Öppet slott den 6 juni.

Tillfälliga utställningar i Bernadottevåningen

I Bernadottevåningens Drabantsal har ett flertal unika föremål, som annars inte visas, tillfälligt ställts ut i en stor glasmonter. Under året har den ny tillverkade riksmarskalksstaven visats, liksom en återförvärd sekretär från Sofia Magdalenas våning på Drottningholm. Inför julen visades den praktfulla tomteservisen i silver från 1800-talets slut. Även kulturföremål från andra kungliga slott har tillfälligt ställts ut.

Musik vid slotten

Utöver det ceremoniella musikuppdraget organiserar Riksmarskalksämberet ett flertal musikevenemang i Kungl. Slottet och Riddarholmskyrkan. Även detta år genomfördes en uppskattad sommarkonsertserie i Riddarholmskyrkan. I Slottskyrkan bjöds på musikgudstjänster och orgelkonserter under ledning av hovorganisten.

Kungligt kulturarv i Slottsbodarna

Det kunskapsförmedlande uppdraget vid Slottsbodarna är prioriterat. Inspirationen till de produkter som Slottsbodarna själva låter ta fram är hämtade ur de kungliga samlingarna. Den informativa texten på produkten berättar om dess ursprung och/eller upphovsman. Dessutom ges ett mervärde genom en historisk text som berättar om föremålets placering i den kungliga miljön.

Under året har skriften "Man bortser lätt från deras ställning" (red. Bo Vahlne) tagits fram. Skriften är författad av Charlotte Christensen och handlar om den danske museimannen Emil Hannovers möten med prins Eugen och kronprins Gustaf Adolf åren 1914–1923.

Förvaltning och förädling av slott och parker

Ståthållarämbetet svarar för förvaltning och tillsyn av de kungliga slotten och till dem hörande byggnader, parker och trädgårdar samt viltvård. Till Ståthållarämbetets uppgifter hör att aktivt förädla de tillgångar i form av kultur- och naturarvsvärden som slotten och Kungl. Djurgården utgör. Detta görs inom ramen för den kungliga dispositionsrätten, som grundar sig på en överenskommelse 1809/10 mellan dåvarande regenten Karl XIII och Rikens ständer. Ämbetet ansvarar också för visningsverksamheten vid de kungliga slotten.

De kungliga slotten och tillhörande markområden ägs av staten. Statens fastighetsverk (SFV) ansvarar för slottens drift och underhåll där ett långvarigt och gott samarbete utvecklats genom åren. Rosendals slott ingår inte i SFV:s ansvarsområde utan tillhör den så kallade Djurgårdskassan. I Ulriksdals slott är lokaler upplåtna till Världsnaturfonden (WWF) och vid Rosersbergs och Tullgarns slott drivs bland annat konferens- och restaurangverksamheter av fristående entreprenörer.

Viltvårdande insatser

Viltvård har bedrivits i sedvanlig omfattning på Lovön, Tullgarn och Gripsholm. Vildsvinstammen har kraftigt minskat under året, främst på grund av en kall och snörik vinter. Vid Ottenby Kungsgård på Öland genomfördes sedvanlig stödutfodring av en av Sveriges äldsta dovhjortsstammar med anor från Johan III:s tid.

Stockholms slott – I händelsernas centrum

Kungl. Slottet i Stockholm är ett av Europas största och mest levande slott. Slottet är Kungens officiella residens och väsentliga delar av statschefens representation äger rum här. Slottet är även en daglig arbetsplats för Kungaparet och Kungafamiljen samt de ämbeten som ingår i Kungl. Hovstaterna. Denna kombination av kunglig representationsbostad, arbetsplats och kulturhistorisk monument öppet för besökare året om gör Kungl. Slottet unikt bland Europas kungliga residens. Under året har slottet varit i centrum i statsceremoniella, historiska och idrottsliga sammanhang. Särskilt uppmärksammat var Kungens inbjudan till dans på Inre borggården i anslutning till firandet av 40 år på tronen. Även skidtävlingen Royal Palace Sprint genomfördes, ett evenemang med den internationella skideliten och som drar en stor publik.

I arbetet med att förvalta och vårda det kungliga kulturarvet pågår ett flertal byggrelaterade underhålls- och renoveringsprojekt i nära samverkan med Statens fastighetsverk. Det mest dominerande är fasadrenoveringen som kräver betydande insatser av ämbetet. Projektet sträcker sig över cirka 30 år. Under året påbörjades den andra fasen, omfattande hovmarskalksflygeln, vilken avslutades i början av 2014.

Haga slott och Gustav III:s paviljong

Haga slott är sedan hösten 2010 Kronprinsessparets bostad efter att regeringen under år 2009 återlämnade Haga slott till Kungen. Efter en överenskommelse mellan Gustaf VI Adolf och regeringen år 1966, uppläts Haga slott med bibehållen dispositionsrätt som gästbostad för den svenska regeringen under många år. Dessförinnan var Haga slott en flitigt använd och älskad bostad för den Bernadotteska ätten från 1800-talet fram till 1950. Slottet renoverades på 1930-talet och var sedan bostad till Kungens föräldrar, prins Gustaf Adolf och prinsessan Sibylla.

Hagaparken är öppen för allmänheten. Parken är en del av den Kungliga Nationalstadsparken och är ett av Sveriges främsta exempel på en engelsk park. Hagaparken kom med tiden att förse med byggnader av skiftande karaktär. Gustav III:s paviljong tillhör idag en höjdpunkt i gustaviansk konsthistoria både arkitektur- och interiörmässigt. Koppartälten uppfördes på 1780-talet som stallbyggnader och logement för Gustav III:s beridna vakt. Här finns idag kafé och ett parkmuseum. Ekotemplet från 1790 byggdes som en utematsal för kungligheter och är idag en populär vigselplats. Andra exotiska byggnader i Hagaparken är turkiska kiosken och kinesiska pagoden. På en udde i Brunnsviken ligger den kungliga begravningsplatsen.

Logården fylldes av besökare vid Öppet slott den 6 juni.

OMFATTAR FEM SLOTTSFÖRVALTNINGAR:

- **Stockholms slottsförvaltning** ansvarar för Kungl. Slottet.
- **Drottningholms slottsförvaltning** ansvarar för förvaltning och visning av Drottningholms slott, Kina slott, Rosersbergs slott och Tullgarns slott. Dessutom förvaltas Drottningholms kungsgård.
- **Gripsholms slottsförvaltning** ansvarar för förvaltning och visning av Gripsholms slott och Strömsholms slott.
- **Ulriksdals slottsförvaltning** samt Hagas slottsområde och parker sköts på uppdragsbasis av Kungl. Djurgårdens förvaltning.
- **Kungl. Djurgårdens förvaltning** har till uppgift att förvalta Kungens enskilda dispositionsrätt till Kungl. Djurgården.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

DE KUNGLIGA SLOTTEN

1. Strömsholm
2. Rosersberg
3. Ulriksdal
4. Gustav III:s Paviljong
5. Haga
6. Rosendal
7. Kungl. Slottet
8. Tullgarn
9. Kina
10. Drottningholm
11. Gripsholm

7.

8.

9.

10.

11.

Välbesökt julmarknad vid Drottningholms slott.

Världsarvet Drottningholms slott

Drottningholms slott, som upptas på UNESCO:s världsarvslista, uppfördes på 1600-talet efter franska förebilder av arkitekt Nicodemus Tessin den äldre på uppdrag av drottning Hedvig Eleonora. Slottet är representativt för europeisk kunglig arkitektur från den tiden. Sedan 1981 är Drottningholms slott Kungäparets bostad.

Stora delar av slottet och parken är öppna för besökare. 2013 var ett mycket bra besöksår med tanke på att slottet i juni stod värdplats för festligheterna i samband med H.K.H. Prinsessan Madeleines och herr Christopher O'Neills bröllop och då tillfälligt stängde för besök. Temavisningar arrangerades och särskilt öppethållande ordnades vid påsk-, höst- och julloven. Bland årets populära evenemang kan i övrigt nämnas nationaldagsfirande i parken arrangerat av Ekerö kommun och en välbesökt julmarknad. Nyheter för året var en ökad satsning på visningsverksamheten för familjer och barn i yngre åldrar samt fritt inträde för barn under 18 år i målsmans sällskap under skolloven.

Vårdprogram för slottsparkerna

Under året har Statens fastighetsverk i samarbete med Drottningholms slotts förvaltning arbetat fram ett vårdprogram för slottsparken. Programmet ska bland annat fungera som ett styrdokument i den dagliga förvaltningen både inför stora förändringar och vid akuta underhållsåtgärder. En åtgärd som varit omfattande under de senaste åren har varit arbetena med riskträdsbeskäring. Många av slottsparkernas träd är gamla och kräver olika former av insatser, varför arbetena med riskträdsbeskäring och nödvändig trädfällning kommer att fortsätta framöver. För framtiden är det också viktigt att upprätta en trädvårdsplan för parkens träd och alléer då stora behov av bland annat förnyelse och återplanteringar har konstaterats i slottsparken.

Renoveringar vid Drottningholms Kungsgård

Drottningholms Kungsgård är den enda kungsgård som fortfarande finansieras och sköts av Kungl. Hovstaterna. De större kungsgårdarna användes förr som tillfälliga uppehållsplatser för medlemmar i kungliga familjen och hovet. Drottningholms Kungsgård med tillhörande byggnader har ett stort underhålls- och renoveringsbehov och flera byggnader har gradvis förfallit på grund av resursbrist. Rådande ekonomiska resurser gör att främst akuta underhållsarbeten hittills kunnat göras enligt en flerårig handlingsplan. Utvecklingsidén att bygga upp ett aktivt ridcenter är alltjämt aktuell.

Interiör Gröna salongen, Kina slott.

Kina slott

Kina slott tillhör, tillsammans med hela slottsbyggnaden på Drottningholm, UNESCO:s världsarvslista. Kung Adolf Fredrik lät uppföra detta kinesiska lustslott för att överraska drottning Lovisa Ulrika på hennes födelsedag år 1753. Träbyggnaden ersattes på 1760-talet av en mer varaktig byggnad som i dag innehåller ett av de främsta exemplen på europeisk rokokoinredning med kineserier. Kina slott är öppet för allmänheten under perioden maj–september.

Rosersbergs slott

Rosersbergs slott uppfördes av ätten Oxenstierna på 1630-talet. Slottet blev kungligt år 1762 när staten skänkte Rosersberg till Gustav III:s yngre bror Karl (XIII). Rummen står nästan orörda från tiden 1795–1860 med välbevarade inredningar och samlingar. Under året påbörjades den första etappen med att plantera och anlägga en fruktträdgård i slottsparken. Det är ett projekt som sträcker sig över åren 2013–2020. Syftet är att återskapa den fruktträdgård som tidigare fanns på platsen och lyfta fram en del av slottsområdets kulturhistoriska värden.

Rosersbergs slott var öppet juni – augusti samt lördagar och söndagar i maj och september. Det ökade besöksantalet förklaras bland annat av utställningen om prins Bertil och prinsessan Lilian samt en satsning i närområdet med information om slottet som besöksmål. Även den konferensanläggning som ligger i nära anslutning till slottet bidrog till att antalet besökare ökade.

Kopparstick över Rosersbergs slott.

Tullgarns slott

Tullgarn har varit ett kungligt lustslott sedan 1770-talet. Slottet förknippas med Fredrik Adolf och med kung Gustaf V och drottning Victoria, som tillbringade somrarna här i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet.

Också i Tullgarns slottspark har arbetena med riskträdsbeskäring varit omfattande under de senaste åren. Många av slottsparkernas träd är gamla varför arbetena med riskträdsbeskäring och nödvändig trädfällning kommer att fortsätta framöver. För framtiden är det också viktigt att upprätta en trädvårdsplan för parkens träd och alléer.

Tullgarns slott var öppet under perioden juni–augusti samt lördagar och söndagar i maj och september. Den Holländska våningen är nu återställd och utgör en unik 1800-talsmiljö. Dramatiserade visningar av lokala amatörskådespelare i tidstypiska dräkter genomfördes och i december anordnades traditionell julmarknad som lockade många besökare.

Strömsholms slott

Strömsholms gula barockslott uppfördes av riksänkedrottning Hedvig Eleonora. Till sevärheterna hör 1700-talsinredningar och en betydande samling svenskt måleri. Verksamheten vid slottet samt i park och trädgård innebar fortsatt hög arbetsbelastning. Utöver kontinuerligt underhållsarbete, har omfattande takarbeten genomförts av Statens fastighetsverk. Bygandet av en ekonomigård har slutförts. Ekonomigården innebär förbättrad arbetsmiljö genom att riskfaktorer i anslutning till bostäder minimeras. Dessutom har ändamålsenliga personalutrymmen och lämpligare ytor för materiellvård iordningställt. Kaféverksamheten, som drivs i egen regi har fortsatt att utvecklas positivt och utgör ett viktigt inslag som gör Strömsholms slott till ett attraktivt besöksmål.

Konsertverksamheten utökades till att omfatta tre konserter i slottets rikssal och fyra orgelkonserter i slottskapellet. Därutöver genomfördes traditionsenlig julotta och julkonsert på slottet. Ridsportevenemangen Nationaldagstävlingarna och Grand National genomfördes traditionsenligt.

Slottet är öppet för besök under sommarmånaderna. Gruppbokningar kan göras året om och guidade visningar har genomförts. Det ökade besöksantalet förklaras främst av årets specialutställning "Prinsessan Estelle – födelse och dop". En nyhet för året var "Konst- och kulturrundan" där Stenköket uppläts för utställare.

Kronprinsessan inviger utställningen Prinsessan Estelle – födelse och dop på Strömsholms slott.

På Gripsholms slott avtäckte Drottningen ett porträtt av Urban Larsson. Målningen ingår i Statens porträttsamling.

Gripsholms slott

Gripsholm slott grundades år 1537 av Gustav Vasa. På Gripsholms slott visas kungliga inredningar och unika historiska miljöer från fyra sekel, däribland Hertig Karls kammare från 1500-talet och Gustav III:s teater från 1700-talets senare del. Här finns även Statens porträttsamling, världens äldsta nationella porträttgalleri, med cirka 4 700 konstverk. 2013 års hedersporträtt, en byst av Hans Blix, överlämnades på Gripsholmsföreningens årsmöte. Det goda samarbetet med Nationalmuseum avseende marknadsföring har fortsatt.

Kronprinsessan Victoria delade ut World Children's Prize vid en ceremoni på slottet. Inom ramen för "Musik på Gripsholm" arrangerades fyra konserter i slottet i samarbete med Strängnäs kommun, Scenkonst Sörmland, Hembygdsföreningen i Mariefred och Eskilstuna-Kuriren. Vidare genomfördes en Bellmankonsert i Hjorthagen och Arméns musikkår framträdde på Slottsholmen. En jul- och adventskonsert samt fem föredragskvällar genomfördes. En nyhet för året var "Barnens dag" som arrangerades under höstlovet med mer än 600 besökare. Även parkvisningar och hjortsafari var nya inslag i visningsverksamheten.

Statens fastighetsverk har genomfört omfattande underhållsarbeten i och i anslutning till slottet, bland annat har tornuret på Griptornet återförgyllts. Slottets markområden kräver kontinuerlig skötsel för att vara attraktiva besöksmål. Omkring 10 km bil- och gångvägar samt en stor parkeringsplats måste underhållas, snöröjas och sandas. Cirka 70 000 m² grönytor klipps eller gräsrojs årligen.

Familjevisningarna med olika barnaktiviteter är särskilt uppskattade. Utöver säsongen 15 maj–30 september var slottet även detta år helgöppet under perioden oktober–30 november, samt vid trettondags- och påskhelgerna. Antalet besökare i park och trädgård samt i Hjorthagen var stort liksom tidigare år.

Gripsholms slott i Mariefred vid Mälaren.

Upplevelsernas Ulriksdal

Ulriksdals slottsområde ligger i den Kungliga Nationalstadsparken. Ett målmedvetet arbete bedrivs för att öka slottsområdets attraktionskraft som besöksmål och erbjuda unika upplevelsevärden.

Slottet uppfördes under 1600-talet för fältherren Jacob De la Gardie av arkitekt Hans Jacob Kristler. Fram till drottning Hedvig Eleonoras tid hette slottet Jacobsdal. Slottet inrymmer många tidsepoker och flera svenska regenter har satt sin prägel på Ulriksdal. Här finns rumsinredningar från barock till 1800-talets nystilar och 1920-talets klassicism. Slottet inreddes som hem för gamla och skadade krigsmän av Karl XIV Johan, varefter Karl XV bland annat inredde slottet med sina stora konstsamlingar. Slottet var senast bostad åt Gustaf VI Adolf och det stora vardagsrummet är en av Sveriges bäst bevarade 1920-talsmiljöer, inrett av Carl Malmsten.

Drottning Kristina uppskattade under sin tid De La Gardies slott så mycket att hon lät sin kröningsprocession 1650 utgå härifrån. I slottsstallet finns en replik av Drottning Kristinas unika kröningsvagn, med originalklädsel och seldon, som idag tillhör Livrustkammaren.

Orangeriet inrymmer Nationalmuseums samling av svensk skulpturkonst med verk av bland andra Johan Tobias Sergel och Carl Milles. I Ulriksdal finns flera vackra trädgårdar, slottscafé och

Confidencen, Sveriges äldsta rokokoteater inredd år 1753. Slottskapellet från 1865 är ett av Sveriges mest använda vigselkapell. I parken ligger även Ulriksdals Wårdshus från 1867.

Under året ökades öppethållandet och nu finns även möjlighet till egen rundvandring utöver de guidade turerna. Bokade grupper tas emot året om. Mycket uppskattade var de dramatiserade visningarna där historiska kungligheter presenterade slottets miljöer ur sina olika tidsepoker.

Parkerna kring Ulriksdal erbjuder rika naturupplevelser, vilka bland annat berikades genom guidade parkvandringar. I samarbete med Statens fastighetsverk görs insatser för att både återställa och utveckla delar av parkområdena.

För barn finns särskilda aktiviteter, bland annat en målar- och pysselverkstad i delar av slottsköket. Ett nyproducerat pedagogiskt häfte Mitt Ulriksdal med bland annat uppgifter som sysselsätter barn med att leta svar på frågor om slott och park, pyssla, måla och färglägga bilder var en framgångrik satsning. Till jul- och nyårshelgen planerades ett flertal julgransplundringar som fullbokades och genomfördes strax efter årsskiftet 2013/2014.

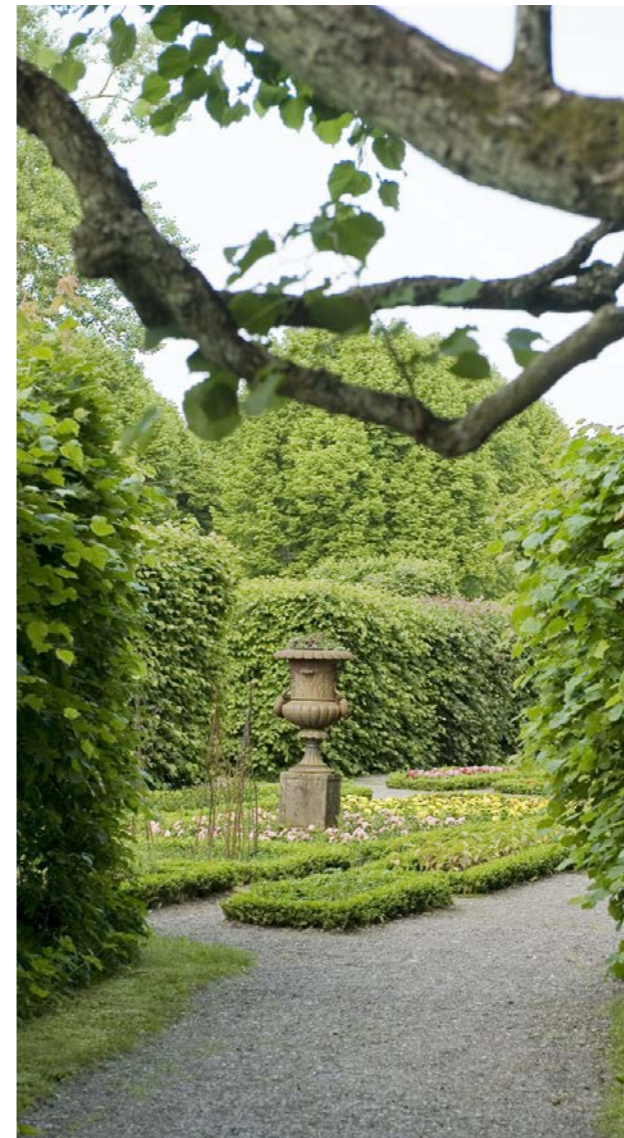
Gustaf VI Adolf och drottning Louise i stora vardagsrummet 1938.

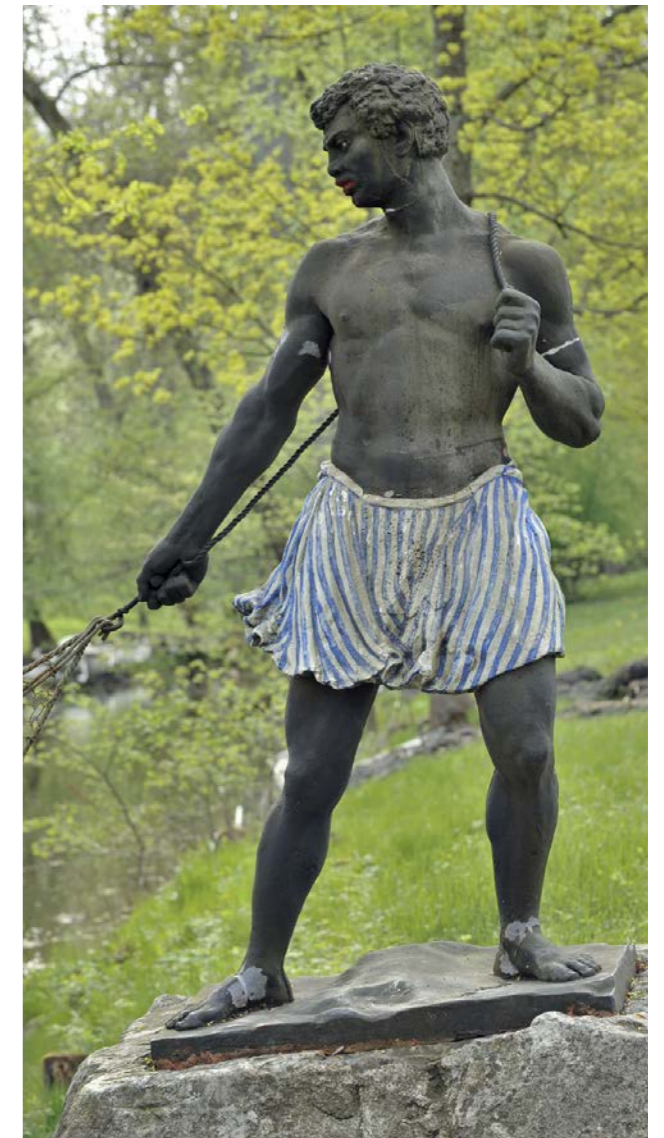
Kung Gustaf VI Adolf och Kronprins Carl Gustaf på väg mot Orangeriet.

Kung Gustaf VI Adolf och Kronprins Carl Gustaf på gårdsplanen 1950.

Ulriksdals slottspark.

Morianskulptur i Ulriksdals slottspark.

Ulriksdals slott.

Stora vardagsrummet designat av Carl Malmsten, var stockholmarnas bröllopsgåva till kronprinsparet 1923.

Natur- och kulturmiljöer med unika värden

Kungliga Djurgårdens yta motsvarar närmare en femtedel av Stockholms innerstad och har stor betydelse för stadsbilden. Hänsynen till områdets unika naturvärden, rika djurliv och dess kulturbyggnader kräver särskild omsorg. Genom kontinuitet och långsiktighet bidrar Kungens engagemang, inom ramen för den kungliga dispositionsrätten från 1809/10, till att bevara och uthålligt utveckla den Kungliga Nationalstadsparken. Verksamhetens intäkter och kostnader ska balansera över tiden. Eventuella överskott används uteslutande till att värna kultur, vårda natur och en hållbar anpassning av den kungliga marken på Djurgården till rekreation och fritid.

Nytt besökscentrum – Visit Djurgården

Kungen invigde i september det nya besökscentret Visit Djurgården, som informerar om alla besöksmål på Södra och Norra Djurgården. Bakom Visit Djurgården står föreningen Kungliga Djurgårdens Intressenter, KDI, tillsammans med Länsstyrelsen i Stockholms län, Förbundet för Ekoparken, Världsnaturfonden WWF, Kungl. Djurgårdens förvaltning och Djurgårdsbrons Sjöcafé.

I anslutning till Visit Djurgården och utbyggnaden av Vasamuseet, har anpassning och upprustning av gångvägar, belysning och planteringar genomförts. Arbetena med att öka grönytor och trädplanteringar vid hållplatslägena för Spårväg City har fortsatt.

Detaljplanarbetena kring Storängsbotten är omfattande. Området ska utvecklas efter att Norra Länken öppnas under 2014 samtidigt som vägen genom Lill-Jansskogen stängs. Vidare har utredning om att gräva ned högspänningsledningen mellan Ålkistan och Fisksjöäng påbörjats. Detaljprojektering och finplanering pågår för att skona landskapet.

Karl XIV Johans pontonbro

Under året har utredning och projektering av en ny broförbindelse mellan Rosendals lustpark och Museiparken genomförts. Här låg på 1800-talet Karl XIV Johans pontonbro. Det planerade återskapandet av den historiska broförbindelsen är ett led i att ytterligare öka upplevelsevärdena och förbättra tillgängligheten till Kungl. Djurgården.

Beckholmen – Centrum för maritim kultur

På Beckholmen har marksaneringen fortsatt. Vidare har anläggningar och byggnader rustats och reparerats för att en rationell reparationsvarvsverksamhet ska kunna bedrivas vid träbåtsavret tillsammans med övriga maritima kulturprojekt. Kungen invigde i juni det nya Djurgårdsvarvet, där en ny restaurangbyggnad ersatt Slupskjulet.

Allt fler bergvärmeanläggningar

Byggnadsavdelningen förvaltar byggnader och anläggningar på Södra och Norra Djurgården samt Fjäderholmarna. Totalytan uppgår till cirka 70 000 m² fördelade på bostäder, lokaler och parkbyggnader. Anläggningarna utgörs av ledningsnät, pumpstationer, kajer och

KUNGL. DJURGÅRDENS FÖRVALTNING

- Förvaltar Kungens enskilda dispositionsrätt till Djurgården
- Förvaltar på uppdragsbasis den kungliga dispositionsrätten till Hagas och Ulriksdals slottsområden.
- Värna det historiska kulturlandskapet
- Vårda den befintliga naturen
- Anpassa området till människors önskan om en stimulerande fritids- och rekreativmiljö.
- Ingår sedan 1995 i världens första Nationalstadspark.

broar. I det aktiva miljöarbetet att minska användningen av icke förnyelsebara bränslen fortsätter utbytet av oljepannor som ersätts med bergvärmeanläggningar.

Ett antal byggnader har renoverats och rustats upp både interiört och exteriört. Byggnaderna är till största delen kulturhistoriskt värdefulla. Så långt det är möjligt används därför traditionella material och arbetsmetoder vid renovering och upprustning. Arbeten har bland annat utförts vid Rosendals slott, Kungliga Borgen och Stora Skuggan. I Lill-Janshuset har ombyggnation och hyresgästpassning utförts åt Sofiahemmets Neuroclinic. På Stora Fjäderholmarna har kajhus och bergrum byggts om inför etableringen av ett ölbryggeri under 2014.

Dryga renhållningskostnader i parkerna

Skötseln av parkerna inom Kungl. Djurgården är omfattande och syftar till att göra upplevelsen av parkbesöken behaglig och minnesvärd. Stor vikt läggs vid renhållning och estetisk utsmyckning av parkområdena genom blomsterplanteringar, vårlökar och välkomponerade rabatter. Varje år uppmärksammas scouternas årliga vårstädning, där Kungen deltar tillsammans med 150–200 scouter. Nedskräpningen av parkerna är ett problem som orsakar onödiga kostnader, då resurser annars kunde läggas på att ytterligare försköna parkerna.

Kontinuerliga natur- och miljöinsatser

Djurgårdsrådet behandlar områdena natur, kultur, rekreation och hushållning/kretslopp och har till uppgift att hantera skötsel frågor av övergripande art. Utvecklingen av den operativa planen för Kungliga Nationalstadsparkens skötsel fortsätter parallellt med Länsstyrelsens övergripande arbete. Det gäller även arbetet med att integrera skötselplanen i Statens fastighetsverks vårdplaner, Solnas och Stockholms översiktsplaner samt länsstyrelsens planer.

Som ett led i skötseln av den restaurerade fågelsjön, betade Highland Cattle vid Isbladskärret för sjätte året i rad. Även delar av Norra Djurgården betades av boskap i ett projektsamarbete med Världsnaturfonden (WWF). "Kungens får" betade under sommaren på delar av Norra och Södra Djurgården. Tillståndet för en mer omfattande kompostering av hästgödsel vid Fisksjöäng behandlas alltför av länsstyrelsen.

Viltvården har omfattat stödutfodring av fåglar och rådjur på Norra och Södra Djurgården samt vid Ulriksdal. Länsstyrelsens tillstånd att fälla ett antal vitkindade gäss har utnyttjats fullt ut, då populationen på delar av Södra Djurgården varit alltför talrik.

Uppskattade evenemang

Kungliga Djurgården med Hagaparken, Ulriksdals slottspark och Fjäderholmarna är Stockholms stora fritids- och rekreationsområde. Omkring 120 publika evenemang anordnades under 2013. Nyheter för året var Nationaldagsgaloppen den 6 juni på Gärdet med cirka 50 000 besökare och Tough Viking på Gärdet, en ny typ av hinderbanlopp med 4 000 deltagare. Vid Sjöhistoriska museet avslutades Carlsbergs världskampanj "Where is the party" med svenska världsartisten Axwell inför cirka 10 000 besökare. Dessutom arrangerades Stockholms Ultra Marathon för första gången. De 10 milerna avverkades i området kring Sjöhistoriska Museet och runt Djurgården. Vid Junibacken arrangerades en Bilderboksfestival.

Återkommande evenemang inom den Kungliga Nationalstadsparken är Stockholm Marathon, Premiärmilen, Spring Cross, Våruset, Bellmanstafetten, Tjejmilen och Blodomloppet. Andra publikdragande evenemang är Prins Bertil Memorial/Gärdesloppet, Skärgårdsmässan, 1,6 miljoner klubbens "Den stora Hälsodagen", Tjejetet vid Djurgårdsbrunnkanalen, cirkusföreställningar på

Premiär för Nationaldagsgaloppen.

Deltagarna i Tough Viking tar sig över Djurgårdsbrunnkanalen.

Kungen invigde Visit Djurgården, det nya besökscentret vid Djurgårdsbron.

Kungl. Hovstaterna i korthet

Kungen öppnar riksmötet 2013/2014.

Kungl. Hovstaterna har som huvuduppgift att bistå statschefen och övriga medlemmar av Kungafamiljen i deras officiella plikter. I den uppgiften ligger också att vårda och värna det kungliga kulturarvet samt att visa detta kulturarv för en bred allmänhet. Kungens valspråk "För Sverige – I tiden" är vägledande för allt arbete vid Kungl. Hovstaterna.

Utökad information om Kungl. Hovstaternas ekonomi

Under senare år har ett aktivt arbete bedrivits för ökad öppenhet om den kungliga ekonomin. Den kungliga ekonomin kan delas upp i tre delar:

- Kungl. Hovstaterna (inkluderar Hovstaten, Slottsstaten och Kungl. Djurgårdens förvaltning)
- Kungl. Stiftelser
- Kungafamiljens privata tillgångar

För merparten av verksamheterna vid Slottsstaten, Kungl. Djurgårdens förvaltning och de Kungl. Stiftelserna har årligen publicerats tydliga redovisningar som utöver verksamhetsberättelser omfattar resultat- och balansräkningar, tilläggsupplysningar och noter. Dessa verksamheters ekonomi revideras av statliga revisorer (Riksrevisionen) eller auktoriserade revisionsbolag.

Hovstaten

Hovstaten omfattar statschefens och hans familjs uppdrag inklusive inkommande och utgående statsbesök, konseljer, utrikesnämnd, högtidliga audienser, företräderna för regeringsmedlemmar och representanter för myndigheter och organisationer samt kommun- och länsbesök runt om i landet. Därtill omfattas 70 medarbetare inom Hovstaten, innefattande Riksmarskalksämberet med kansli, ekonomi- och personalavdelning, Hovmarskalksämberet och Informationsavdelningen.

Slottsstaten

Slottsstaten ansvarar via Ståthållarämbetet för förvaltning och tillsyn av de 11 kungliga slotten med tillhörande byggnader, parker och trädgårdar. I Slottsstaten ingår även Husgerådskammaren som förvaltar samlingar med omkring 250 000 föremål i de kungliga slotten.

Kungl. Djurgårdens förvaltning

Kungl. Djurgårdens förvaltning har till uppgift att förvalta Kungens enskilda dispositionsrätt från 1809/10 i syfte att bevara och utveckla den Kungliga Nationalstadsparken. Verksamhetens intäkter och kostnader ska balansera över tiden och eventuella överskott används uteslutande till att värna kultur, vårda natur och en hållbar anpassning av den kungliga marken på Djurgården till rekreation och fritid.

Översikt över ekonomin

När det gäller Kungl. Hovstaterna skall de av staten anvisade medlen disponeras och redovisas enligt särskild överenskommelse med regeringen. Regeringen har genom en dialog med Riksmarskalksämberet genomfört en översyn av denna överenskommelse. Som en följd av dialogen har redovisningen av den del som avser Hovstaten blivit utförligare och utgörs från och med år 2013 av en uppställning som liknar redogörelsen för Slottsstaten med resultat- och balansräkning samt tilläggsupplysningar och noter. Läs mer på sidorna 74–79.

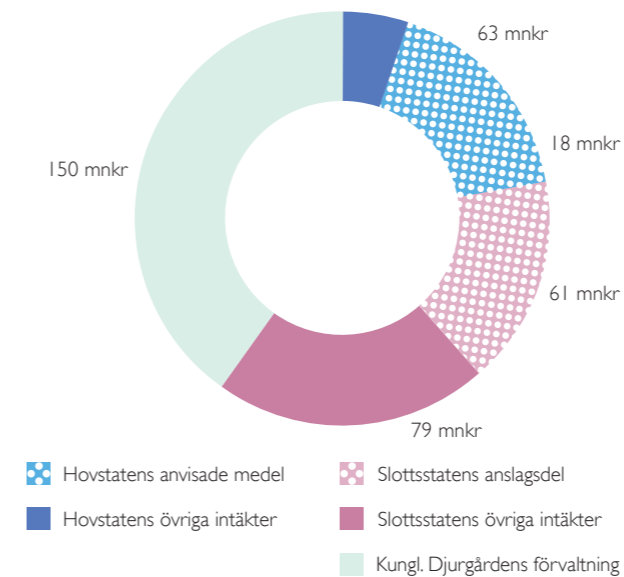
När det gäller de Kungl. Stiftelserna och Kungafamiljens privata finansiella tillgångar och fastigheter har Riksmarskalksämberet tagit en rad initiativ för att öka kunskapen och informationen. Detta har beskrivits på sidorna 52–54.

Av staten anvisade medel 2009–2013 (exkl. engångsbelopp)

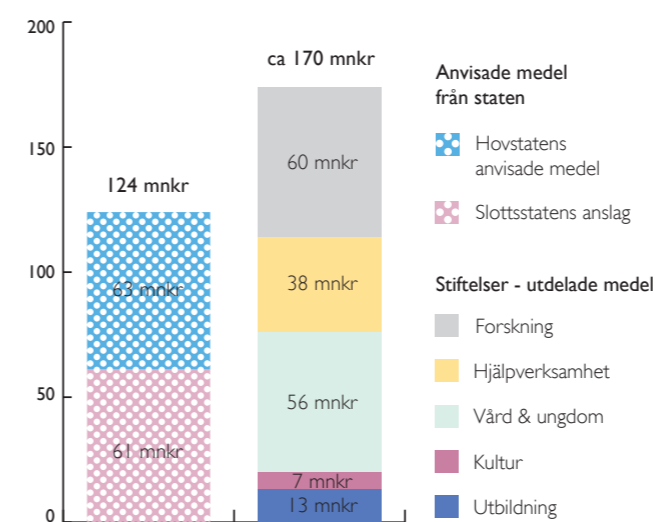
Belopp i mnkr	2009	2010	2011	2012	2013
Hovstaten	56,4	60,2	62,3	63	63,3
Slottsstaten	53,7	57,8	59,9	60,5	60,8
Förändring från föregående år (%)	2,4	7,2	3,5	1,2	0,5

Under året erhöll Kungl. Hovstaterna sammanlagt 124,1 (123,5) miljoner kronor i ramanslag från Sveriges riksdag, en ökning med 0,5 procent jämfört med föregående år. Enligt överenskommelse med regeringen har 51 procent eller 63,3 (63,0) miljoner kronor gått till verksamheten inom Hovstaten. Dessa medel disponeras av Kammarkollegiet och betalas ut engångsvis efter rekvisition av H.M. Konungens hovförvaltning. 49 procent eller 60,8 (60,5) miljoner kronor disponeras av Slottsstaten efter beslut av Riksmarskalksämberet. Slottsstatens intäkter från visningsverksamhet och försäljning ökade till 65,1 (62,9) miljoner kronor. Resultatet för Kungl. Djurgårdens förvaltning uppgick till 19,4 (-1,5) miljoner kronor.

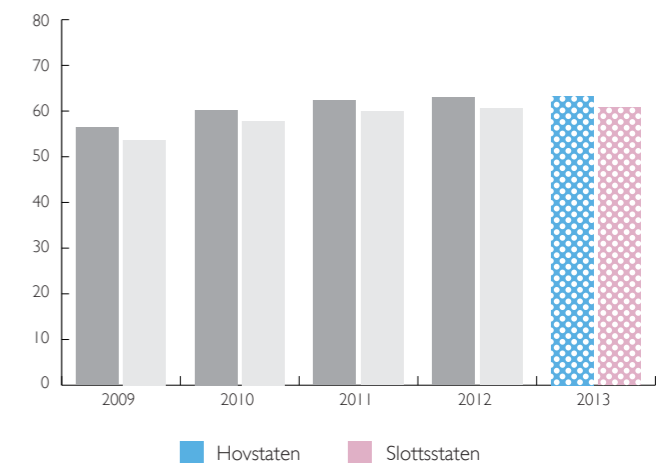
Kungl. Hovstaternas ekonomi

Ekonomisk översikt

Ramanslagets utveckling 2009–2013

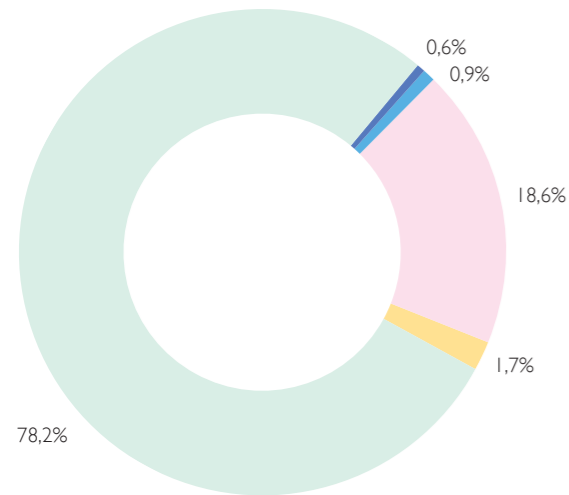

Intäkts- och kostnadsfördelning

Hovstaten

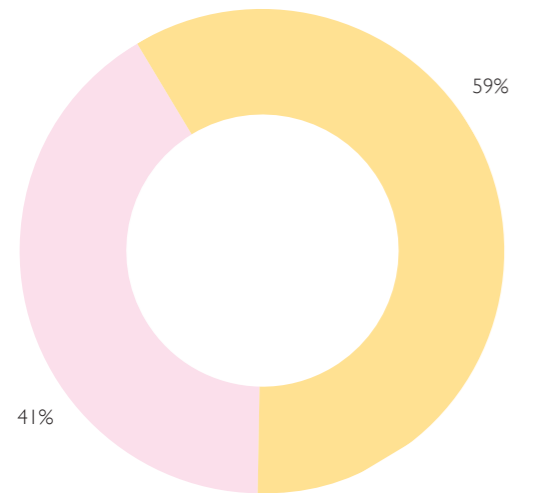
Statschefens representativa uppgifter i Sverige och internationellt.

Intäktsfördelning

- Anvisade medel från staten
- Kostnadsersättningar och uppdrag
- Hyror, arrenden
- Entré och försäljning
- Övriga intäkter

Kostnadsfördelning

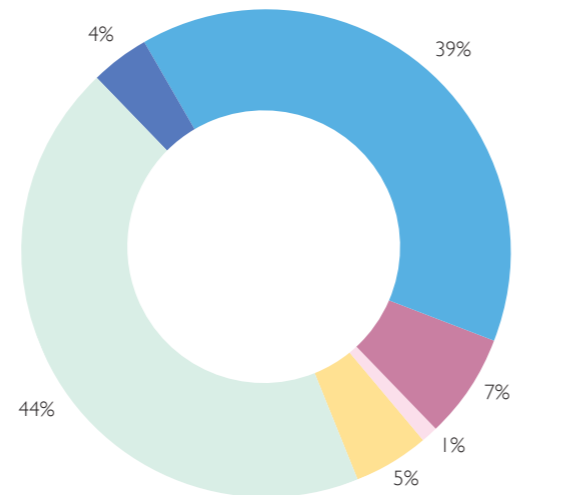

- Personal
- Övriga driftskostnader

Slottsstaten

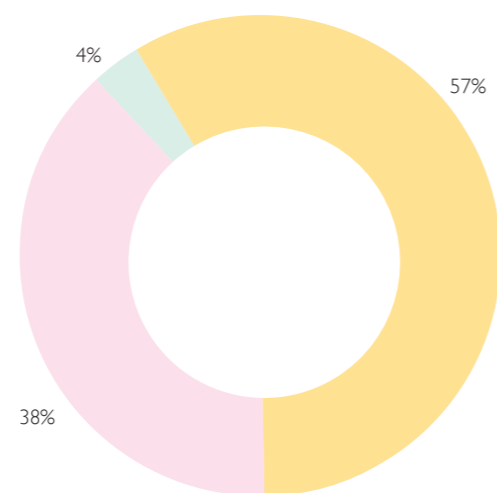
Underhåll och vård av det Kungl. kulturarvet.

Intäktsfördelning

- Anslag
- Hyror, arrenden
- Entré och visningar
- Försäljning i slottsbodar
- Bidrag
- Övriga intäkter

Kostnadsfördelning

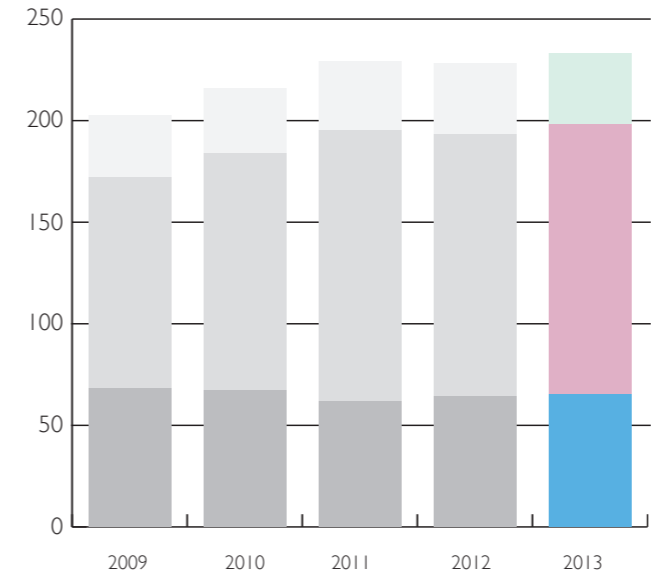
- Personal
- Avskrivningar
- Övriga driftskostnader

Medarbetare – översikt

Kungl. Hovstaterna hade under året sammanlagt 259 tillsvidareanställda medarbetare, motsvarande 233 heltidstjänster. Därutöver anlitas varje år ett stort antal personer för tillfälliga uppdrag, bland annat i samband med representations- och galamiddagar, och under sommarsäsongen i parkerna samt i visningsverksamheten. Dessa arbetsinsatser motsvarar cirka 66 heltidstjänster på årsbasis och engagerade cirka 600 personer under 2013.

HELTIDSTJÄNSTER	2009	2010	2011	2012	2013
Hovstaten	68	67	62	64	65
Slottsstaten	104	117	133	129	133
Kungl. Djurgårdens förvaltning	31	32	34	35	35
Totalt Kungl. Hovstaterna	203	216	229	228	233

Antal tillsvidareanställda räknat i heltidstjänster

- Hovstaten
- Slottsstaten
- Kungl. Djurgårdens förvaltning

"Kungl. Hovstaterna har 259 tillsvidareanställda som utgörs av ett stort antal kvalificerade specialister som representerar många varierande yrken och hantverk."

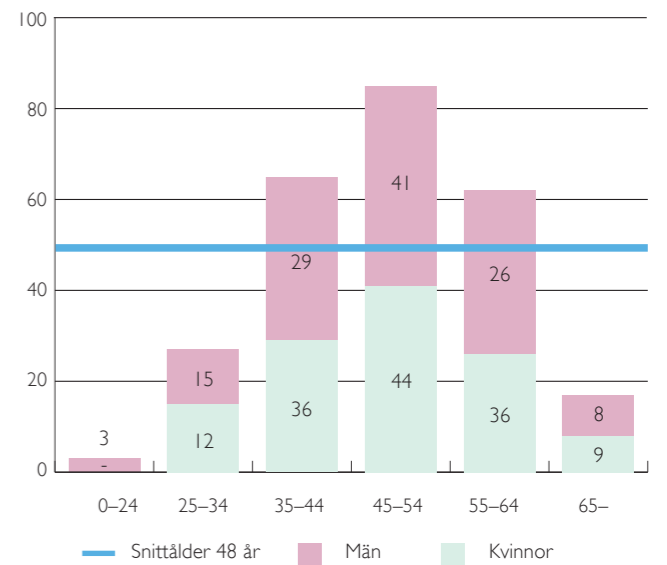
Könsfördelning tillsvidareanställda

Totalt antal tillsvidareanställda i snitt för år 2013 uppgår till 259 personer (255 st år 2012).

KÖNSFÖRDELNING	Män	Kvinnor	Totalt
Antal	119	140	259
Fördelning %	47%	53%	100%

Åldersstruktur tillsvidareanställda

Medelåldern har 2013 sjunkit med ett år till 48 år (49 år 2012).

- Snittålder 48 år
- Män
- Kvinnor

Inledning och bakgrund

Medlen till Hovstaten finansierar statschefens verksamhet och statschefens och hans familjs kostnader.

Rörande den verksamhet som bedrivs inom Hovstaten hänvisas till verksamhetsberättelsens inledande sidor. Revision utförs av extern auktoriserad revisor.

Lösöret på de kungliga slotten utgörs såväl av statlig, stiftelseägd som privat egendom som brukas av Kungen både som statschef och som privatperson. Det är därför svårt att dra gränsen mellan Kungens privata ekonomi och hans ekonomi som statschef. Genom det nuvarande systemet med ett samlat anslag undviks diskussioner i denna gränsdragningsfråga. År 1809/10 gjorde riksdagen (då Rikets ständer) och Kungen en överenskommelse om ett årligt penningbelopp (apanage) till Kungens hovhållning. För det belopp som utgavs för hovhållningen skulle det varken krävas någon speciell anhållan eller redogörelse för hur medlen använts. Det innebär att Kungen eller någon annan medlem av Kungafamiljen således inte erhåller någon lön i traditionell mening från Hovstaten. I utbyte lämnade Kungen vid överenskommelsen bland annat kungliga slott och kungsgårdar till staten med förbehåll om dispositionsrätt för honom av vissa av dessa slott, inklusive slottens inredning.

Det rådande systemet säkerställer statschefens och hans familjs neutralitet. Om statschefen skulle vara hänvisad till extern finansiering för sina och sin familjs privata omkostnader från exempelvis organisationer, företag och privatpersoner skulle

statschefens oberoende kunna ifrågasättas. Därtill säkerställer systemet det faktum att den svenska monarkin inte bygger på förutsättningen att statschefen har en privat förmögenhet utan på demokratiska beslut i Sveriges riksdag.

Översikt över resultat och ställning

Kungl. Hovstatens verksamhetsutfall uppgick till -2,1 miljoner kronor. Det negativa utfallet är hänförligt till den officiella delen av bröllopet mellan Prinsessan Madeleine och herr Christopher O'Neill samt högtidlighållandet av Kungens 40-årsjubileum som statschef.

De samlade intäkterna uppgick till 80,9 miljoner kronor. Anvisade medel från staten uppgick till 63,3 miljoner kronor. Till skillnad mot Slottsstaten avräknas inte utgifter mot anslag utan de anvisade medlen från staten bokförs i sin helhet som intäkt när de erhålls. Hovstallets visnings- och försäljningsverksamhet inbringade 0,7 miljoner kronor. Övriga intäkter avser huvudsakligen kostnadsersättningar för utförda tjänster och uppdrag.

Personalkostnaderna blev 48,8 miljoner kronor varav 1,4 miljoner kronor avser reservering för upplupen löneskuld. Utfallet för övriga driftskostnader blev 34,1 miljoner kronor.

Investeringarna i materiella anläggningar uppgick till 0,2 miljoner kronor.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2013
<i>Verksamhetens intäkter</i>		
Av staten anvisade medel		63 293
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	16 930
Intäkter av bidrag	2	304
Finansiella intäkter	3	405
Summa intäkter		80 932
<i>Verksamhetens kostnader</i>		
Kostnader för personal	4	-48 815
Övriga driftkostnader	5	-34 121
Finansiella kostnader		-42
Avskrivningar		-42
Summa kostnader		-83 020
VERKSAMHETSUTFALL/ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING		-2 088

Balansräkning

Tillgångar

Belopp i tkr	Not	2013-12-31
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>		
Maskiner; inventarier; installationer m.m.		168
Summa materiella anläggningstillgångar	6	168
<i>Varulager m.m.</i>		
Varulager		40
Summa varulager m.m.		40
<i>Fordringar</i>		
Kundfordringar		1 155
Fordringar hos myndigheter		253
Övriga fordringar		115
Summa fordringar		1 523
<i>Periodavgränsningsposter</i>		
Förutbetalda kostnader	7	255
Summa periodavgränsningsposter		255
<i>Kassa och bank</i>		
Kassa och bank		6 650
Summa kassa och bank		6 650
SUMMA TILLGÅNGAR		8 636

Kapital och skulder

Belopp i tkr	Not	2013-12-31
<i>Kapital</i>		
Balanserad kapitalförändring	8	-28
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-2 088
Summa kapital		-2 116
<i>Skulder m.m.</i>		
Skulder till myndigheter	9	2 758
Leverantörsskulder		1 358
Övriga skulder		2 087
Summa skulder m.m.		6 203
<i>Periodavgränsningsposter</i>		
Upplupna kostnader	10	4 549
Summa periodavgränsningsposter		4 549
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		8 636
<i>Ställda säkerheter</i>		
Ställda säkerheter		Inga
<i>Ansvarsförbindelser</i>		
Ansvarsförbindelser		Inga

Tilläggsupplysningar och noter

Redovisningsprinciper

Hovstaten omfattas inte av anslagsförordningens (2011:223) bestämmelser, om bl.a. prövning av anslagsparande och indragning av anslag, eller andra delar av det ekonomiska administrativa regelverket för myndigheter under regeringen. Den verksamhet som Hovstaten bedriver omfattas ej heller av lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

Kammarkollegiet utbetalar anvisade statliga medel engångsvis efter rekvisition.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag med undantag av föreskriften i 2 kap. 4§ om resultatredovisning.

Alla anskaffningar med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde överstigande ett prisbasbelopp redovisas som anläggningstillgång. På anskaffningsvärdet görs en linjär avskrivning utifrån den bedömda ekonomiska livslängden. Avskrivningen görs halvårsvis. Generell avskrivningstid är fem år. Data- och teleutrustning samt programlicenser avskrivs över tre år.

Leverantörsfakturor som inkommit efter 2014-01-10 är periodiserade som upplupna kostnader. Leverantörsfakturor understigande 5 tkr periodiseras ej.

Någon lön till den Kungl. Familjen utgår ej. Kostnader för den Kungl. Familjen ingår i rubriken övriga driftkostnader.

Värderingsprinciper

Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan. Kundfordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta. Intäkter och kostnader har periodiserats enligt god redovisningssed.

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet enligt den så kallade först-in-först-ut-principen respektive verkligt värde.

Sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid	2013
Total sjukfrånvaro	0,97 %
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)	25,05 %
Kvinnor	1,36 %
Män	0,43 %
Anställda 29 år eller yngre	0,00 %
Anställda 30–49 år	1,12 %
Anställda 50 år eller äldre	0,87 %

Noter till bokslutet

Belopp i tkr

1. Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2013
Merparten av intäkterna för Hovstaten är kostnadsersättningar avseende tjänster Hovstaten utför till andra organisationer inom Kungl. Hovstaterna. Tjänsterna som avses är bl.a. inom områden som ledning, ekonomi, personal, information och administration. Det är främst åt Slottsstaten, Kungl. Djurgården och de Kungl. Stiftelserna som dessa tjänster utförs. Den största enskilda posten avser ersättning för kostnader för privat del av bröllopet mellan Prinsessan Madeleine och herr Christopher O'Neill.	
Entré- och visningsintäkter	404
Försäljning	312
Hyror och arrenden	475
Uppdrag	864
Kostnadsersättningar för utförda tjänster	14 195
Övriga intäkter	680
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	16 930

2. Intäkter av bidrag	2013
Sysselsättningsbidrag och arbetsmarknadsstöd	282
Övriga bidrag	22
Summa intäkter av bidrag	304

3. Finansiella intäkter	2013
Ränta bank	396
Valutakursvinst	9
Summa finansiella intäkter	405

4. Kostnader för personal	2013
Lön	-32 500
Sociala avgifter	-13 843
Periodisering av upplupen övertids-, löne- samt semesterlöneskuld	-1 369
Övriga personalkostnader	-1 103
Summa personalkostnader	-48 815

5. Övriga driftkostnader	2013
Reparationer och underhåll	-908
Driftkostnader	-1 105
Skatter	-237
Resor och uppehåll	-4 608
Representation	-2 770
Information	-864
Inköp av varor	-1 982
Inköpskostnad för sålda varor	-79
Förbrukningskostnader	-8 813
Köpta tjänster	-12 401
Övrigt	-354
Summa driftkostnader	-34 121

6. Materiella anläggningstillgångar	2013
<i>Maskiner, inventarier, installationer m.m.</i>	
Ingående anskaffningsvärde	649
Återförda ack. anskaffningsvärden avs. årets sålda/utrangerade inventarier	-70
Årets inköp	210
S:a ackumulerade anskaffningsvärden	789
Ackumulerade avskrivningar	-649
Återförda ack. anskaffningsvärden avs. årets sålda/utrangerade inventarier	70
Årets avskrivningar	-42
S:a ackumulerade avskrivningar	-621
Summa bokfört värde	168

7. Förutbetalda kostnader	2013
Programlicenser	201
Övrigt	54
Summa förutbetalda kostnader	255

8. Balanserad kapitalförändring	2013
Balanserat resultat	-1 366
Resultat föregående år	1 338
Summa balanserad kapitalförändring	-28

9. Skulder till myndigheter	2013
Leverantörsskulder	309
Arbetsgivaravgifter	799
Löneskatt	350
Övrigt	675
Mervärdesskatt	625
Summa skulder till myndigheter	2 758

10. Upplupna kostnader	2013
Upplupen övertidsskuld	38
Upplupen löneskuld	532
Upplupen semesterlöneskuld	2 397
Sociala avgifter för upplupen övertids-, löne- samt semesterlöneskuld	1 354
Övriga upplupna kostnader	228
Summa upplupna kostnader	4 549

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens kostnader, intäkter och H.M. Konungens Hovförvaltning - Kungl. Hovstatens ekonomiska ställning.

Stockholm 31 mars 2014

Svante Lindqvist
Riksmarskalk

Jan Lindman
Överintendent

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Belopp i tkr	2013
Ränteintäkter	
Bank	396
Räntekostnader	
Övriga lån	18
Arbetskraft och anställda	
Antal årsarbetskrafter	77
Medeltal anställda kvinnor	40
Medeltal anställda män	25
Årets kapitalförändring	-2 088
Balanserad kapitalförändring	-28

Revisionsberättelse

Revisionsberättelse för Kungl. Hovstaten 2013

Rapport om årsredovisningen

Jag har reviderat årsredovisningen för Kungl. Hovstaten för år 2013.

Ledningens ansvar för årsredovisningen

Det är ledningen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt förordningen (SFS 2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt i enlighet med regleringsbrev och övriga beslut för Kungl. Hovstaten. Ledningen har också ansvar för den interna styrning och kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen på grundval av min revision. Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att jag följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som skall utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna styrningen och kontrollen som är relevanta för hur Kungl. Hovstaten upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild. Syftet är att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte att göra ett uttalande om effektiviteten i Kungl. Hovstatens interna styrning och kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Uttalanden

Enligt min uppfattning ger årsredovisningen en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Kungl. Hovstatens finansiella ställning per den 31 december 2013 och av dess resultat och finansiering för året enligt förordningen (SFS 2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, regleringsbrev och övriga beslut för Kungl. Hovstaten.

Stockholm den 31 mars 2014

Evy Jakobsson
Auktoriserad revisor

Inledning

Slottsstatens verksamhet omfattar huvudsakligen vård och underhåll av det kungliga kulturarvet samt visningsverksamhet. Slottsstaten finansieras dels genom det statliga anslaget, dels med hyres- och arrendeintäkter samt intäkter från visningar av de kungliga slotten och försäljning i slottsbodar. Revision utförs av riksrevisionen.

Översikt över resultat och ställning

Kungl. Slottsstatens verksamhetsutfall uppgick till -2,6 miljoner kronor (-0,7). Resultateffekten uppkommer av att avskrivningar och förändringar av varulager, semester- och overtidsskuld inte avräknas mot anslaget, det vill säga, inte medför någon intäkt av anslag i motsvarande omfattning. Däremot avräknas amorteringar, upplupna kostnader mot anslaget och medför följaktligen motsvarande intäkt. De anslagsmedel som inte utnyttjats under 2013, 0,8 miljoner kronor (1,1), överförs till 2014.

De samlade intäkterna uppgick till 140,2 miljoner kronor (137). Intäkter från hyror och arrenden ökade till 5,6 miljoner kronor (4,5). Antalet gjorda besök vid de kungliga slotten var ungefär oförändrat mot föregående år. Entré- och visningsintäkterna blev 55 miljoner

kronor (53,6). Försäljningsintäkterna i slottsbodarna ökade till 10,1 miljoner kronor (9,3).

Personalkostnaderna ökade med 8,4 miljoner kronor till 83,4 (75) miljoner kronor. Ökningen förklaras främst av att tidigare köpta bemanningstjänster minskat och att säsonganställd personal anställdes i större omfattning. Satsning på utökat öppethållande i slotten har medfört ökade personalkostnader. De avtalsmässiga löneökningarna inklusive sociala kostnader motsvarar 2,0 miljoner kronor (2,0). Reservering för upplupen lön och semester ökade med 1,4 miljoner kronor (-0,4).

Övriga driftskostnader minskade till 54,5 miljoner kronor (57). Minskningen hänför sig dels till lägre kostnader för licenser och dels till att inköpen av förbrukningsinventarier minskat. Även kostnaderna för köpta tjänster minskade inom information, ekonomi och personal. Avskrivningarna uppgick till 4,6 miljoner kronor (5,5).

Investeringar i maskiner och immateriella tillgångar uppgick till 2,2 miljoner kronor (2,2). Investeringar i byggnader uppgick till 2,2 miljoner kronor (4,1) och har lånefinansierats. Amorteringarna uppgick till 0,2 miljoner kronor (1,6).

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2013	2012
<i>Verksamhetens intäkter</i>			
Intäkter av anslag	1	61 101	60 513
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	77 584	74 416
Intäkter av bidrag	3	1 258	1 568
Finansiella intäkter	4	243	496
Summa intäkter		140 186	136 993
<i>Verksamhetens kostnader</i>			
Kostnader för personal	5	-83 442	-75 020
Kostnader för lokaler		-92	-14
Övriga driftkostnader	6	-54 512	-56 965
Finansiella kostnader		-209	-109
Avskrivningar		-4 570	-5 538
Summa kostnader		-142 825	-137 646
VERKSAMHETSUTFALL / ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING		-2 639	-653

Balansräkning

Tillgångar

Belopp i tkr	Not	2013-12-31	2012-12-31
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		80	22
Summa immateriella anläggningstillgångar	7	80	22
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader, mark och annan fast egendom		19 285	17 880
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		7 126	8 753
Pågående nyanläggningar		397	228
Summa materiella anläggningstillgångar	8	26 808	26 861
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Långfristiga fordringar hos myndigheter		9 778	9 315
Summa finansiella anläggningstillgångar	9	9 778	9 315
<i>Varulager m.m.</i>			
Varulager och förråd		5 507	4 786
Summa varulager m.m.	10	5 507	4 786
<i>Fordringar</i>			
Kundfordringar		1 057	1 563
Fordringar hos myndigheter		2 409	2 482
Övriga fordringar		17	59
Summa fordringar		3 483	4 104
<i>Periodavgränsningsposter</i>			
Förutbetalda kostnader	11	2 383	177
Övriga upplupna intäkter		295	356
Summa periodavgränsningsposter		2 678	533
<i>Avräkning med statsverket</i>			
Avräkning med statsverket	12	-766	-1 057
Summa avräkning med statsverket		-766	-1 057
<i>Kassa och bank</i>			
Behållning räntekonto hos Riksgäldskontoret	13	10 649	5 316
Kassa och bank		9 003	18 552
Summa kassa och bank		19 652	23 868
SUMMA TILLGÅNGAR		67 220	68 432

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag	Belopp i tkr					
Kungl. Hov- och Slottsstaten 4.1.1	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regleringsbrev	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Inkomster	Utgående överföringsbelopp
Anslagspost 2	1 057	60 810	61 867	-140 369	79 268	766

Kapital och skulder

Belopp i tkr	Not	2013-12-31	2012-12-31
<i>Kapital</i>			
Statskapital	14	19 491	21 637
Balanserad kapitalförändring	15	28 015	26 060
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-2 639	-653
Summa kapital		44 867	47 044
<i>Skulder</i>			
Lån	16	6 999	5 019
Skulder till myndigheter		3 363	3 399
Leverantörsskulder		2 696	5 198
Övriga skulder		1 132	990
Summa skulder		14 190	14 606
<i>Periodavgränsningsposter</i>			
Upplupna kostnader	17	6 866	5 722
Oförbrukade bidrag	18	92	0
Övriga förutbetalda intäkter		1 205	1 060
Summa periodavgränsningsposter		8 163	6 782
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		67 220	68 432
Ställda säkerheter		inga	inga
Ansvarsförbindelser		inga	inga

Tilläggsupplysningar och noter

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag med undantag av föreskriften i 2 kap. 4§ om resultatredovisning. Utgifter för egen verksamhet avräknas mot anslag det budgetår till vilken utgiften hänförs sig.

Alla anskaffningar med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde på minst ett prisbasbelopp redovisas som anläggningstillgång. På anskaffningsvärdet görs en linjär avskrivning utifrån den bedömda ekonomiska livslängden. Avskrivningen görs halvårsvis. Generell avskrivningstid är fem år. Data- och teleutrustning samt programlicenser avskrivs dock på tre år. Inköp av äldre kvalitetsmattor avskrivs på tio år. Kulturtillgångar är ej föremål för avskrivning. Ombyggnad och förbättringar av byggnader och markanläggningar avskrivs på 30 år.

Leverantörsfakturer som inkommit efter brytdagen 2014-01-03 är periodiserade som upplupna kostnader och är således ej anslagsavräknade. Leverantörsfakturer understigande 5 tkr periodiseras ej.

Värderingsprinciper

Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan. Kundfordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta. Intäkter och kostnader har periodiserats enligt god redovisningssed. Kungsgårdens byggnader och markområden som ingår i dispositionsrätten och som förvaltas av Riksmarskalksämberet genom Ståthållarämbetet, redovisas endast med förbättringsutgifter i balansräkningen eftersom staten är fastighetsägare. Aktuella taxeringsväden redovisas i not.

Sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid	2013	2012
Total sjukfrånvaro	3,10 %	2,14 %
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)	54,86 %	50,95 %
Kvinnor	4,33 %	2,59 %
Män	1,70 %	1,63 %
Anställda 29 år eller yngre	3,58 %	1,05 %
Anställda 30–49 år	1,75 %	1,49 %
Anställda 50 år eller äldre	4,65 %	3,05 %

Noter

Belopp i tkr

1. Intäkter av anslag	2013	2012
Anslag enligt regleringsbrev	60 810	60 515
Ej utnyttjat anslag/underskott	-766	-1 057
Överfört anslag från föregående år	1 057	1 055
Summa intäkter av anslag	61 101	60 513

2. Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2013	2012
Entré- och visningsintäkter	54 996	53 612
Försäljning slottsbodar	10 126	9 332
Hyror och arrenden	5 571	4 554
Skogsbruk, uppdrag, försäljning övrigt	4 307	4 557
Reavinst vid försäljning av inventarier	23	57
Övriga intäkter	2 561	2 304
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	77 584	74 416

3. Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2013	2012
Arealersättning, miljöstöd samt stöd för ekologisk odling	197	18
Sysselsättningsbidrag och arbetsmarknadsstöd	173	189
Bidrag till trädgårdsutställning	0	842
Bidrag till konserveringsprojekt	115	217
Bidrag till bokprojekt	0	100
Bidrag till ritningsprojekt	560	
Bidrag till Musik på Gripsholm	165	
Övriga bidrag	48	202
Summa intäkter av bidrag	1 258	1 568

4. Finansiella intäkter	2013	2012
Ränta Riksgäldskontoret	128	110
Ränta bank	73	331
Ränta kundfordringar	10	6
Valutakursvinst	32	49
Summa finansiella intäkter	243	496

5. Kostnader för personal	2013	2012
Lön	-58 651	-54 800
Sociala avgifter	-22 267	-19 644
Periodisering av upplupen övertids-, löne- samt semesterlöneskuld	-1 389	431
Övriga personalkostnader	-1 135	-1 007
Summa personalkostnader	-83 442	-75 020

6. Övriga driftkostnader	2013	2012
Reparationer och underhåll	-2 458	-1 984
Driftkostnader	-5 314	-6 351
Skatter	-81	-182
Information	-5 067	-5 173
Inköp av varor	-1 526	-2 137
Inköpskostnad för sålda varor	-5 656	-4 938
Förbrukningskostnader	-3 399	-2 709
Köpta tjänster	-31 024	-32 315
Övriga driftkostnader	13	-1 176
Summa driftkostnader	-54 512	-56 965

7. Immateriella anläggningstillgångar	2013	2012
Ingående anskaffningsvärde	1 825	1 825
Årets inköp	120	0
S:a ackumulerade anskaffningsvärden	1 945	1 825
Ackumulerade avskrivningar	-1 803	-1 720
Årets avskrivningar	-62	-83
S:a ackumulerade avskrivningar	-1 865	-1 803
Bokfört värde	80	22

8. Materiella anläggningstillgångar	2013	2012
<i>Byggnader, mark och annan fast egendom</i>		
Ingående anskaffningsvärde	20 555	16 431
Årets anskaffningar	2 162	4 124
S:a ackumulerade anskaffningsvärden	22 717	20 555
Ackumulerade avskrivningar	-2 675	-1 990
Årets avskrivningar	-758	-685
S:a ackumulerade avskrivningar	-3 433	-2 675
Pågående nyanläggningar	397	228
<i>Maskiner, inventarier, installationer m.m.</i>		
Ingående anskaffningsvärde	40 734	40 932
Återförda ack. anskaffningsvärden avs. årets sålda/utrangerade inventarier	-52	-2 386
Årets inköp	2 124	2 188
S:a ackumulerade anskaffningsvärden	42 806	40 734
Ackumulerade avskrivningar	-32 450	-30 066
Återförda ack. avskrivningar avs. årets sålda/utrangerade inventarier	52	2 386
Årets avskrivningar	-3 750	-4 770
S:a ackumulerade avskrivningar	-36 148	-32 450
<i>Kulturtillgångar</i>		
Ingående anskaffningsvärde	470	470
Summa bokfört värde	26 808	26 861
Taxeringsvärde Kungsgården		
Lantbruksenhet	68 778	68 778
Hyreshus	2 417	2 146
Summa taxeringsvärde	71 195	70 924

9. Långfristiga fordringar	2013	2012
Bokfört värde Grusmedelsfonden	9 778	9 315
Marknadsvärde dito	16 267	14 410

10. Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet enligt den så kallade först-in först-ut-principen respektive verkligt värde. Inkuransrisker har därvid beaktats.

11. Förutbetalda kostnader	2013	2012
Parkentreprenad	2 039	0
Övrigt	344	177
Summa förutbetalda kostnader	2 383	177

12. Avräkning med statsverket	2013	2012
<i>Anslag i räntebärande flöde</i>		
Ingående balans	-1 057	-1 055
Redovisat mot anslag	61 101	60 513
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-60 810	-60 515
Tillgång/Skuld avseende anslag i räntebärande flöde	-766	-1 057

13. Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2013	2012
Redovisningen är inte upplagd på ett sådant sätt att det framgår huruvida saldöt på kontot utgörs av anslagsmedel eller avser egna intäkter.		
Behållning på räntekonto	10 649	5 316

14. Statskapital	2013	2012
Immateriella anläggningstillgångar, se not 7	80	22
Materiella anläggningstillgångar, se not 8	26 808	26 861
Pågående anläggningar	-397	-228
Låneskuld, se not 16	-6 999	-5 019
Summa statskapital	19 491	21 637

15. Balanserad kapitalförändring	2013	2012
Balanserat resultat samt resultat föregående år	18 237	16 745
Bokfört värde Grusmedelsfonden, se not 9	9 778	9 315
Summa balanserad kapitalförändring	28 015	26 060

16. Lån	2013	2012
Ingående låneskuld	5 019	2 473
Nyupptagna lån	2 161	4 124
Årets amorteringar	-181	-1 578
Låneskuld	6 999	5 019
Låneram	10 000	7 000

17. Upplupna kostnader	2013	2012
Upplupen övertidsskuld	375	347
Upplupen löneskuld	715	224
Upplupen semesterlöneskuld	3 580	3 099
Soc. avgifter för upplupen övertids-, löne- samt semesterlöneskuld	1 920	1 532
Upplupna räntekostnader	3	3
Övr. upplupna kostnader, (ej anslagsavräknade leverantörsfakturer)	273	517
Summa upplupna kostnader	6 866	5 722

18. Oförbrukade bidrag	2013	2012
<i>Förväntas tas i anspråk inom 3 månader.</i>		
Bidrag till inredning och utställningsverksamhet	72	
Bidrag till Ritningsprojekt	20	0
Summa oförbrukade bidrag	92	0

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och Kungl. Slottsstatens ekonomiska ställning.

Stockholm 21 februari 2014

Svante Lindqvist
Riksmarskalk

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Belopp i tkr	2013	2012	2011	2010	2009
Övriga lån					
Låneskuld	6 999	5 019	2 473	405	3 093
Räntetäkter					
Riksgäldskontoret	128	110	131	50	53
Bank	73	331	299	79	116
Räntekostnader					
Övriga lån	206	107	29	52	43
Anslagskredit					
Beviljad	1 824	1 815	1 753	1 882	1 641
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	403	0
Arbetskraft och anställda					
Antal årsarbetskrafter	185	173	179	174	156
Driftkostnad per årsarbetskraft	746	763	719	815	717
Medeltal anställda kvinnor	104	94	100	86	81
Medeltal anställda män	81	79	79	88	75
Årets kapitalförändring	-2 639	-653	997	4 708	-2 645
Balanserad kapitalförändring	28 015	26 060	22 726	16 911	26 422
varav Grusmedelsfonden	9 778	9 315	8 749	8 283	8 018

Revisionsberättelse

REVISIONSBERÄTTELSE 1

DNR: 32-2013-0477

REGERINGEN
103 33 STOCKHOLM

BESLUT: 2014-03-20

Revisionsberättelse för Kungl. Slottsstaten 2013

Rapport om årsredovisningen

Riksrevisionen har reviderat årsredovisningen för Kungl. Slottsstaten för 2013, daterad 2014-02-21.

Ledningens ansvar för årsredovisningen

Det är ledningen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt förordningen (SFS 2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt i enlighet med regleringsbrev och övriga beslut för Kungl. Slottsstaten. Ledningen har också ansvar för den interna styrning och kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Riksrevisionens ansvar är att uttala sig om årsredovisningen på grundval av sin revision. Riksrevisionen har utfört revisionen enligt International Standards of Supreme Audit Institutions för finansiell revision. Denna standard kräver att Riksrevisionen följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen samt om, med de undantag som följer av lag, ledningen i sin förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna styrningen och kontrollen som är relevanta för hur Kungl. Slottsstaten upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild. Syftet är att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte att göra ett uttalande om effektiviteten i Kungl. Slottsstatens interna styrning och kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Riksrevisionen anser att de revisionsbevis som har inhämtats är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för uttalandet.

RIKSREVISIONEN

NYBROGATAN 33
114 90 STOCKHOLM
08-5157 4000

RIKSREVISIONEN

REVISIONSBERÄTTELSE 2

DNR: 32-2013-0477

REGERINGEN
103 33 STOCKHOLM

BESLUT: 2014-03-20

Uttalande

Enligt Riksrevisionens uppfattning ger årsredovisningen en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Kungl. Slottsstatens finansiella ställning per den 31 december 2013 och av dess resultat och finansiering för året enligt förordningen (SFS 2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, regleringsbrev och övriga beslut för Kungl. Slottsstaten.

Ansvarig revisor Staffan Nyström har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Örjan Mählberg har varit föredragande.

 Staffan Nyström   Örjan Mählberg

Kopia för kännedom:
Kungl. Slottsstaten
Finansdepartementet
Finansdepartementet, budgetavdelningen

RIKSREVISIONEN

NYBROGATAN 33
114 90 STOCKHOLM
08-5157 4000

RIKSREVISIONEN

Förvaltningsberättelse

Kungl. Djurgårdens förvaltnings ändamål.

Kungl. Djurgårdens förvaltning har som uppgift att förvalta Kungens enskilda dispositionsrätt till Djurgården och, på uppdragsbasis, den kungliga dispositionsrätten till Hagas och Ulrikdals slottsområden. I uppgiften ingår att värna det historiska kulturlandskapet, vårda den befintliga naturen och främja en stimulerande fritids- och rekreativ miljö.

Information om verksamheten

Saneringen av Beckholmen har fortgått under året och endast marken under en byggnad återstår att sanera. Förvaltningen avvaktar myndigheternas godkännande av vald åtgärd för den saneringen. Restaureringen av Nya Djurgårdsvarvet slutfördes under våren och invigdes av Kungen i juni. Besökscentret, Visit Djurgården, vid Djurgårdsbron invigdes i september av Kungen.

Översikt över resultat och ställning

Årets resultat uppgick till 19,5 miljoner kronor (-1,6). De totala intäkterna minskade under året med 104,5 miljoner kronor till 149,8 miljoner kronor. Länsstyrelsens bidrag till Beckholmens sanering minskade med 82,7 miljoner kronor till 28,5 miljoner kronor (111,2). Hyres- och arrendeintäkterna ökade med 5,7 miljoner kronor.

Viktiga förhållanden

Kungl. Djurgårdens förvaltning har huvudmannskapet för saneringen av Beckholmen. Förvaltningen har ansökt om ytterligare bidrag om 36,5 miljoner kronor; förutom tidigare beviljat bidrag 182,2 miljoner kronor; totalt 218,7 miljoner kronor. Av sökt nytt bidrag har 28,5 miljoner kronor utbetalats, återstår 8,0 miljoner kronor.

Flerårsöversikt

Belopp i tkr	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Rörelsens intäkter	149 793	254 297	245 784	130 395	108 970	98 572
Rörelsens kostnader	130 518	256 031	244 783	130 952	119 795	87 254
Årets resultat	19 451	-1 574	1 258	-470	-10 474	12 086
Antal anställda	46	43	42	40	40	38

Beträffande resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning med tillhörande noter.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2013	2012
Intäkter			
Hyres- och arrendeintäkter		93 740	87 994
Övriga rörelseintäkter	1	56 053	166 303
Summa intäkter		149 793	254 297
Rörelsens kostnader			
Fastighetskostnader	2	-80 971	-204 929
Övriga externa kostnader	3	-27 640	-30 023
Personalkostnader	4	-20 895	-19 578
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	5	-1 013	-1 506
Vinst vid avyttring av anläggningstillgångar			5
Summa kostnader		-130 519	-256 031
RÖRELSERESULTAT		19 274	-1 734
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter/utdelning		183	195
Räntekostnader/kursförluster		-6	-35
		177	160
ÅRETS RESULTAT		19 451	-1 574

Balansräkning

Tillgångar

Belopp i tkr	Not	2013-12-31	2012-12-31
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	5	892	1 905
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andra långfristiga värdepappersinnehav		40 119	38 606
Summa anläggningstillgångar	9	41 011	40 511
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		3 693	24 159
Övriga fordringar		10 403	19 108
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	8	1 748	4 663
Summa kortfristiga fordringar		15 844	47 930
Kassa och bank		67 000	32 118
Summa omsättningstillgångar		82 844	80 048
SUMMA TILLGÅNGAR		123 855	120 559

Eget kapital och skulder

Belopp i tkr	Not	2013-12-31	2012-12-31
Eget kapital			
Fondkapital	7	40 119	38 606
Balanserade medel		17 081	18 655
Årets resultat		19 451	-1 574
Summa eget kapital		76 651	55 687
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		22 615	38 427
Övriga skulder		892	626
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	9	23 697	25 819
Summa kortfristiga skulder		47 204	64 872
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		123 855	120 559
Ställda panter			
		inga	inga
Ansvarsförbindelser			
		inga	inga

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Årsredovisningslagen med undantag för att kassaflödesanalys inte upprättats. Hyresintäkter redovisas i den period uthyrningen avser.

Värderingsprinciper

Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärde om inget annat anges nedan. Kundfordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta. Förbättringskostnader på byggnader och markanläggningar kostnadsförs direkt. Avskrivningarna enligt plan baseras på ursprungligt anskaffningsvärde och en beräknad ekonomisk livslängd på 5 år.

Sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid	2013	2012
Total sjukfrånvaro	3,43 %	2,29 %
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)	0 %	0 %
Kvinnor	1,74 %	1,56 %
Män	4,30 %	2,70 %
Anställda 30–49 år	0 %	1,51 %
Anställda 50 år eller äldre	2,69 %	3,07 %

Noter

Belopp i tkr

1. Övriga rörelseintäkter	2013	2012
Uttag från Djurgårdsfonden enl regeringsbeslut		15 000
Ombyggnad Galärskjulen		17 075
Besökscentrum	6 331	
Bidrag från Länsstyrelsen för Beckholmen	28 516	111 196
Övrigt	21 206	23 032
Summa övriga rörelseintäkter	56 053	166 303

2. Fastighetskostnader	2013	2012
<i>I fastighetskostnader ingår långsiktiga investeringar:</i>		
Borgenområdet		1 002
Djurgårdsvarvet	740	7 117
Beckholmen sanering	13 254	124 334
Bergvärmearläggningar	2 000	3 000
Galärskjulen		24 134
Besökscentrum	10 718	
Beckholmsbron	2 011	
Rosendals slott	1 750	
Övriga löpande kostnader	50 498	45 342
Summa fastighetskostnader	80 971	204 929

3. Övriga externa kostnader	2013	2012
Förbrukningskostnader	4 202	4 885
Fordonskostnader	1 463	1 658
Inköpta tjänster	19 862	21 588
Övrigt	2 113	1 892
Summa externa kostnader	27 640	30 023

4. Anställda och personalkostnader	2013	2012
Antal årsarbeten	46	43
Varav män	65 %	60 %
<i>Löner och sociala kostnader</i>		
Lön	14 326	13 640
Sociala kostnader	4 484	4 139
Pensionskostnader	1 672	1 442
Övrigt	413	357
Summa löner och sociala kostnader	20 895	19 578

5. Maskiner och inventarier	2013	2012
Ingående anskaffningsvärden	16 646	17 181
Nyanskaffningar		25
Avyttringar	-36	-560
Summa anskaffningsvärden	16 610	16 646
Ingående avskrivningar	-14 741	-13 795
Återförda avskrivningar på avyttringar	36	560
Årets avskrivning	-1 013	-1 506
Accumulerade avskrivningar	-15 718	-14 741
Bokfört värde	892	1 905

6. Fastighetstaxeringsvärden	2013	2012
Kungl. Djurgårdens förvaltning förfogar enligt den Kungliga dispositionsrätten över fastigheter på norra och södra Djurgården.		
Taxeringsvärde		
Småhus/tomt för småhus	415 371	415 371
Hyreshus bostäder/tomt för hyreshus	201 993	188 760
Hyreshus lokaler	188 682	155 999
Industri/elproduktionsenhet	8 077	5 473
Summa fastighetsvärden	814 123	765 603

7. Långfristiga värdepappersinnehav	2013	2012
Kungl. Djurgårdens förvaltnings fonders nettotillgångar enligt externa förvaltarens bokslut.		
Särskilda pensionsmedel	32 542	31 127
Djurgårdsfonden	7 577	7 479
Bokfört värde	40 119	38 606
Marknadsvärde	43 161	39 691

8. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2013	2012
Förutbetalda försäkringar	509	214
Övriga förutbetalda kostnader	13	22
Upplupna bränsleintäkter från hyresgäster	195	103
Övriga upplupna intäkter	1 031	4 324
Summa förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 748	4 663

9. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2013	2012
Fakturerade hyror och arrenden avseende nästkommande år	22 121	22 732
Övriga poster	1 576	3 087
Summa förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	23 697	25 819

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och Kungl. Djurgårdens ekonomiska ställning.

Stockholm 21 februari 2014

Svante Lindqvist
Riksmarskalk

Revisionsberättelse

REVISIONSBERÄTTELSE

DNR: 32-2013-0478

REGERINGEN
103 33 STOCKHOLM

BESLUT: 2014-03-20

Revisionsberättelse för Kungl. Djurgårdens förvaltning 2013

Rapport om årsredovisningen

Rikrevisionen har reviderat årsredovisningen för Kungl. Djurgårdens förvaltning för 2013, daterad 2014-02-21.

Ledningens ansvar för årsredovisningen

Det är ledningen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt Årsredovisningslagen (SFS 1995:1554). Ledningen har också ansvar för den interna styrning och kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Rikrevisionens ansvar är att uttala sig om årsredovisningen på grundval av sin revision. Rikrevisionen har utfört revisionen enligt International Standards of Supreme Audit Institutions för finansiell revision. Denna standard kräver att Rikrevisionen följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen samt om, med de undantag som följer av lag, ledningen i sin förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut. Revisorn väjer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna styrningen och kontrollen som är relevanta för hur Kungl. Djurgårdens förvaltning upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild. Syftet är att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till onständigheterna, men inte att göra ett uttalande om effektiviteten i Kungl. Djurgårdens förvaltnings interna styrning och kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen. Rikrevisionen anser att de revisionsbevis som har inhämtats är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för uttalandet.

RIKSREVISIONEN

NYBROGATAN 55
114 90 STOCKHOLM
08-5157 4000

2

DNR: 32-2013-0478

BESLUT: 2014-03-20

RIKSREVISIONEN

ÖRJAN MÅHLBERG

ÖRJAN MÅHLBERG

Kopia för kännedom:
Kungl. Djurgårdens förvaltning
Finansdepartementet
Finansdepartementet, budgetavdelningen

RIKSREVISIONEN

NYBROGATAN 55
114 90 STOCKHOLM
08-5157 4000

Riksmarskalkens råd

Riksmarskalk
Svante Lindqvist

Överhovmästarinna
Alice Trolle-Wachtmeister

Förste hovmarskalk
Mats Nilsson
Hovmarskalksämbetet

Statsfru
Kirstine von Blixen-Finecke
H.M. Drottningens hovstat

Ståthållare
Gunnar Holmgren
Ståthållarämbetet

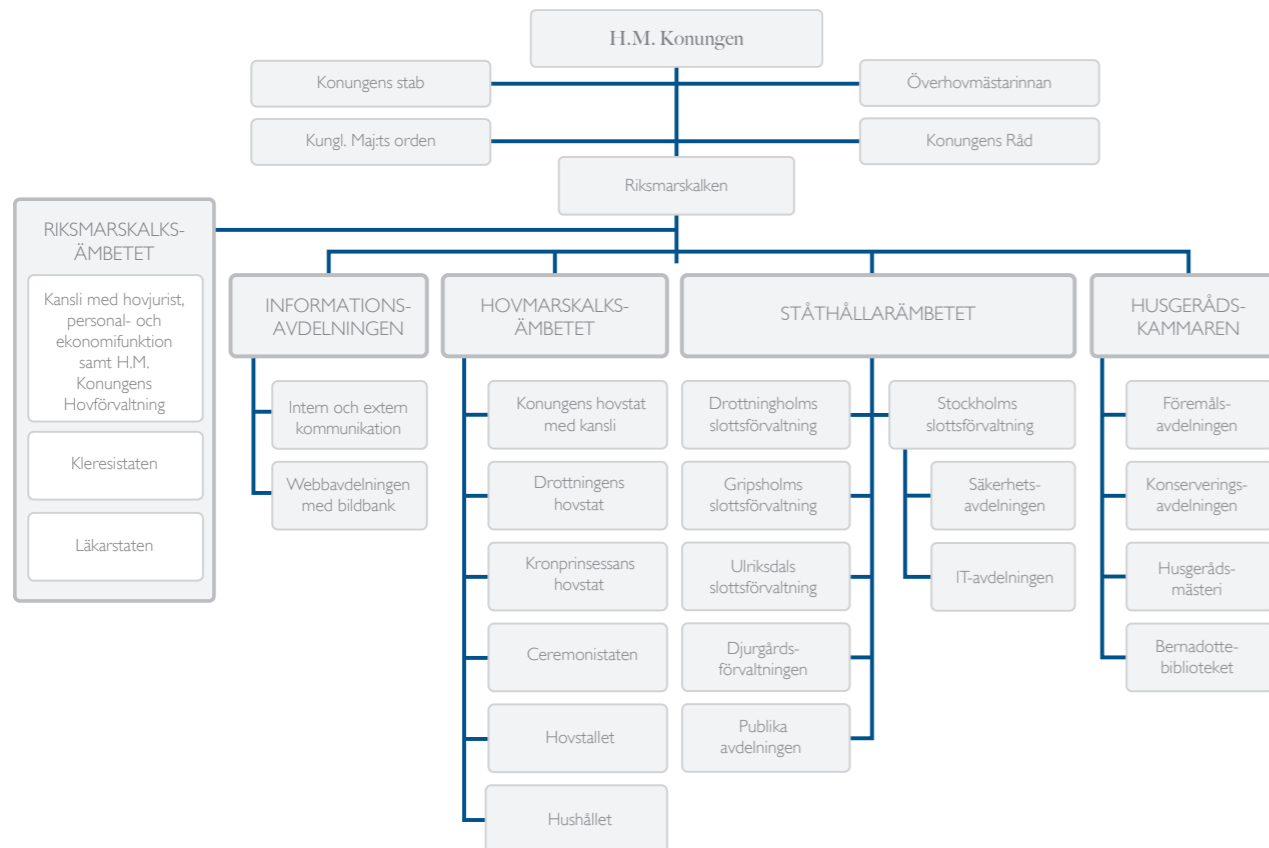
Överintendent
Jan Lindman
Riksmarskalksämbetet

Överintendent
Margareta Nisser-Dalman
Husgerådskammaren

Informationschef
Bertil Ternert
Informationsavdelningen

Kunglig ordlista

Många yrkestitlar, ord och uttryck vid Kungl. Hovstaterna har använts under lång tid. Några av dessa förklaras nedan.

APANAGET äldre benämning av den del av det statliga anslaget som tillfaller Hovstaterna.

BERIDAREN är chef för stallavdelningen vid H.M. Konungens hovstall.

FATBUREN sköter tvätt och linneförråd.

FATBURSJUNGFRUN ansvarar för tvätt och linneförråd.

FODERMARSKEN är kusk, tillika ställföreträdande chef på stallavdelningen, vid H.M. Konungens hovstall och ansvarar bland annat för hästarnas utfodring.

FÖRSTE HOVMARSKALKEN är chef för Hovmarskalksämbetet.

H.M. KONUNGENS STAB består av stabschef och adjutanter från Försvarsmakten.

H.M. KONUNGENS RÅD för Hovstaterna består av Hovstaternas chefer och behandlar bland annat budgetfrågor.

HOVDAM assisterar Drottningen i officiella sammanhang.

HOVDANSARE är en kunglig hederstitel som H.M. Konungen delar ut till dansare.

HOVMARSKALK tituleras cheferna för H.M. Konungens hovstat med kansli och H.K.H. Kronprinsessans hovstat.

HOVFURIR svarar för att iordningställa och genomföra allt från enkla luncher till stora galamiddagar.

HOVKALENDERN innehåller namnen på ledande befattningshavare vid Kungl. Hovstaterna.

HOVLAKEJ serverar vid kungliga middagar.

HOVLEVERANTÖR är en hedersutnämning som tilldelas företag som bevis på att företagets produkter eller tjänster är uppskattade av någon medlem av Kungafamiljen. Hovleverantörskap beviljas av Kungen.

HOVORGANISTEN ansvarar för musiken på Kungl. Slottet.

HOVSTALLMÄSTARE är chef för H.M. Konungens hovstall.

HOVSÅNGARE är en kunglig hederstitel som H.M. Konungen delar ut till sångare.

HOVTRAKTÖR är en kunglig hederstitel som ett erkännande inom matlagningskonsten: Hovtraktören ansvarar för Kungahusets officiella middagar på Kungl. Slottet.

HUSGERÅDSMÄSTAREN är chef för den avdelning vid Husgerådskammaren, som svarar för transporter av möbler, möblering med mera.

HÖGTIDLIGA AUDIENSER sker när nya ambassadörer skall lämna sina introduktionsbrev, så kallade kreditivbrev, till Kungen.

KABINETTSKAMMARHERRAR OCH KAMMARHERRAR är hederstitlar. De är behjälpliga vid statsbesök, audienser, officiella middagar och andra större evenemang.

KAVALJERSKUSK sköter hästar, vagnar och seldon samt kör kungliga hästekipage vid H.M. Konungens hovstall.

KONUNGAHUSET eller **KUNGAHUSET** omfattar tronföljdsberättigade medlemmar av den Kungl. Familjen jämte deras makar/makor och Prinsessan Birgitta.

KONSELJER är sammanträden med regeringen under Kungens ordförandeskap. Enligt grundlagen hålls informationskonseljer "när så erfordras" och regeringsskifteskonseljer efter att riksdagen valt en ny statsminister.

KUNGAFAMILJEN utgörs av Kungen och Drottningen samt Kronprinsessan Victoria, Prinsessan Estelle, Prins Daniel, Prins Carl Philip och Prinsessan Madeleine.

KUNGL. FAMILJEN utgörs av Kungafamiljen och övriga medlemmar enligt redovisning i Hovkalendern.

LIVMEDIKUS ingår i läkarstaten och ansvarar för Kungafamiljens hälsokontroller.

RIKSMARSKALKEN är chef för Kungl. Hovstaterna.

SLOTTSGOUGE är chef för en slottsförvaltning eller Kungl. Djurgårdens förvaltning.

SLOTTSVÄBELN ingår i säkerhetsavdelningen och har även ceremoniella uppgifter.

STATSFRUN är chef för H.M. Drottningens hovstat.

STÅTHÅLLAREN är chef för ståthållarämbetet, som svarar för vård och förvaltning av de kungliga slotten med tillhörande parker samt vård och förvaltning av Kungl. Djurgården.

TAFFELTÄCKARE biträder hovfuriren i dennes arbete.

ÅLDFRUN svarar bland annat för lokalvård, blomsterarrangemang och praktiska förberedelser på Kungl. Slottet i samband med Kungaparets representation.

ÖVERHOVMÄSTARINNAN medverkar vid statsbesök inom landet och vid andra ceremonier enligt Kungens bestämmande. Rådgivare både till Kungen och Drottningen.

ÖVERHOVPREDIKANTEN är ansvarig för verksamheten i Slottskyrkan.

Sida	Fotograf
Omslag framsida	Lennart Nilsson (1973)
	Bruno Ehrs (2013)
Omslag insida fram	David Sica, Stellapictures
Flik framsida vänster	Anders Wiklund, TT
Flik framsida höger	John Angelillo, Stellapictures
Omslag baksida	Alexis Daflos, Kungahuset.se
Omslag insida bak	Kungahuset.se
Flik baksida	Kungahuset.se
2	David Sica, Stellapictures
4	Alexis Daflos, Kungahuset.se
5	Bruno Ehrs
6	Alexis Daflos, Kungahuset.se
8	Robert Eklund, Stellapictures
8	Fredrik Sandberg, TT
8	Kungahuset.se
9	Jan Collsjo, TT
9	Grafisk profil, Destrito AB
10	Jonas Ekströmer, TT
10	Kungahuset.se
10	Kungahuset.se
10	Jonas Ekströmer, TT
10	Fredrik Sandberg, TT
10	Leif R Jansson, TT
12	Kungahuset.se
12	Kungahuset.se
12	Anders Wiklund, TT
13	Kungahuset.se
13	Alexis Daflos, Kungahuset.se
14	Kungahuset.se
14	Kungahuset.se
14	Kungahuset.se
15	Thomas Frostberg, Scouterna
15	Thomas Frostberg, Scouterna
15	Yuri Gripas, TT
16	Jonas Ekströmer, TT
16	Jonas Ekströmer, TT
16	Antonio Bronic, Reuters, TT
17	Henry Montgomery, TT
17	Kungahuset.se
17	Kungahuset.se
18	Kungahuset.se
18	Anders Wiklund, TT
18	Kungahuset.se
18	David Sica, Stellapictures
19	David Sica, Stellapictures
19	David Sica, Stellapictures
19	Stellapictures
19	Erin A. Kirk-Cumo, TT
20	Kungahuset.se
20	Kungahuset.se
20	Kungahuset.se
21	Jonas Borg
21	Jonas Borg
22	Vilhelm Stokstad, TT
22	Pontus Lundahl, TT
22	Francois Mori
23	Tomas Oneborg, SvD, TT
23	David Sica, Stellapictures
23	Jonas Ekströmer, TT
23	Ulf Palm, TT
23	Malin Hoelstad, SvD, TT
24	Robert Eklund, Stellapictures
25	Kungahuset.se
25	Kungahuset.se
26	Kungahuset.se
26	Kungahuset.se
27	Micael Engström
28	Jonas Ekströmer, TT
28	Björn Larsson Rosvall, TT
28	Kungahuset.se
29	Leif R Jansson, TT
30	Kungahuset.se

30	Robin Haldert, TT
30	Malcolm Fallenius, Berättarministeriet
31	Jessica Gow, TT
31	Henrik Montgomery, TT
32	Bertil Enevåg Ericson, TT
32	Kungahuset.se
33	Maja Suslin, TT
33	Linda Forsell, TT
34	Jan Erik Henriksson, TT
34	Anders Wiklund, TT
35	Ewa-Marie Rundqvist/Kungahuset.se
36	Kungahuset.se
37	Charlotte Gawell
37	Kungahuset.se
38	Alexis Daflos, Kungahuset.se
38	Pontus Lundahl, TT
38	Jonas Ekströmer, TT
39	Kungahuset.se
39	Anders Wiklund, TT
39	Kungahuset.se
40	Fredrik Sandberg, TT
50	Kungahuset.se
51	Alexis Daflos, Kungahuset.se
53	Kungahuset.se
53	Kungahuset.se
54	Kungahuset.se
55	Jessica Gow, TT
56	Alexis Daflos, Kungahuset.se
57	Alexis Daflos, Kungahuset.se
57	Kungahuset.se
57	Kungahuset.se
58	Cecilia Pettersson
58	Kungahuset.se
58	Cecilia Pettersson
58	Kungahuset.se
58	Alexis Daflos, Kungahuset.se
59	Alexis Daflos, Kungahuset.se
60	Alexis Daflos, Kungahuset.se
61	Kungahuset.se
61	Kungahuset.se
61	David Sica, Stellapictures

62	David Sica, Stellapictures
63	Alexis Daflos, Kungahuset.se
63	Alexis Daflos, Kungahuset.se
63	Håkan Lind, Kungahuset.se
63	Dick Norberg, Kungahuset.se
63	Kungahuset.se
63	Dick Norberg, Kungahuset.se
63	Dick Norberg, Kungahuset.se
63	Alexis Daflos, Kungahuset.se
63	Alexis Daflos, Kungahuset.se
63	Gomer Swahn, Kungahuset.se
63	Alexis Daflos, Kungahuset.se
64	Alexis Daflos, Kungahuset.se
64	Alexis Daflos, Kungahuset.se
64	Kopparstick, Kungl. Husgerådskammaren
65	Erik Mårtensso, TT
65	Jonas Ekströmer, TT
65	Illustration, Monica E
66	Kungahuset.se
66	Lennart Nilsson
66	Lennart Nilsson
67	Håkan Lind, Kungahuset.se
67	Gomer Swahn, Kungahuset.se
67	Håkan Lind
67	Alexis Daflos, Kungahuset.se
69	Kungahuset.se
69	Kungahuset.se
69	Kungahuset.se
70	Henry Montgomery, TT
90	Kungahuset.se
90	Kungahuset.se
90	Kungahuset.se
90	Kungahuset.se
90	Kungahuset.se
90	Alexis Daflos, Kungahuset.se
90	Kungahuset.se
90	Jonas Ekströmer, TT
91	Alexis Daflos, Kungahuset.se
91	Kungahuset.se
92	Fredrik Sandberg, TT

Kungen bjöd in till dans på Inre borggården vid 40-årsjubileet som statschef.

Utgiven av:
Kungl. Hovstaterna
Kungl. Slottet
107 70 Stockholm
Tel. 08-402 60 00
www.kungahuset.se

Redaktion:
Svante Lindqvist
Jan Lindman
Annika Sönnnerberg
Per Törnblom
Gösta Kylsberg, InBetween AB

Idé och produktion:
David Löfvendahl
Destrito AB

Digital bildbearbetning:
Sanna Argus Tirén

Tryck:
Ineko AB

Org. nr:
H.M. Konungens hovförvaltning 902000-7374
Kungl. Slottsstaten 202100-3484

Prinsessan Madeleine och herr Christopher O'Neill tillsammans med Kungafamiljen och gäster på trappan till Drottningholms slott efter båtferden från Stockholm.